

การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

สืบตำรวจโทเทอดนรินทร์ อุปถัมภ์

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2556

**The Management of Educational Resources of Schools under the Office of
Chanthaburi Primary Educational Service Area 2**

Pol.Cpl. Terdnarin Upalee

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Educational Administration

School of Educational Studies

Sukhothai Thammathirat Open University

2013

หัวข้อการศึกษาคั่นคว่ำอิสระ	การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2
ชื่อและนามสกุล	สิบลำรวจโทเทอดนรินทร์ อุปลี
แขนงวิชา	บริหารการศึกษา
สาขาวิชา	ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ ดร. กุลชติ จงเจริญ

การศึกษาคั่นคว่ำอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าอิสระระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2557

คณะกรรมการสอบการศึกษาคั่นคว่ำอิสระ

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร. กุลชติ จงเจริญ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุทธิวรรณ คันศิริงามวงศ์)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรรณพ จินะวัฒน์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

ผู้ศึกษา สิบตำรวจโทเทอดนรินทร์ อุปลี รหัสนักศึกษา 2542301334

ปริญญา ศีษาสาตรมหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา)

อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์.ดร. กุลชติ จงเจริญ ปีการศึกษา 2556

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 และ (2) เปรียบเทียบสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำแนกตามเพศ และประสบการณ์ในการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 86 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางเคร็จซี่และมอร์แกน โดยกำหนดสัดส่วนแต่ละอำเภอ สำหรับสถานศึกษาใช้การสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม มีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า (1) สภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับมากทุกด้านเรียงตามลำดับดังนี้ ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารอาคารสถานที่ และด้านการบริหารวัสดุอุปกรณ์ และ (2) ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำแนกตามเพศของผู้บริหารพบว่าไม่แตกต่างกัน และเมื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานของผู้บริหาร พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ การบริหาร ทรัพยากรทางการศึกษา ประถมศึกษา

Independent Study title: The Management of Educational Resources of Schools under the Office of Chanthaburi Primary Educational Service Area 2

Author: Pol. Cpl. Terdnarin Upalee; **ID:** 2542301334;

Degree: Master of Education (Educational Administration);

Independent Study advisor: Dr. Koolchalee Chongcharoen; **AcademicYear:** 2013

Abstract

The purposes of this study were to (1) study the management of educational resources of schools under Chanthaburi Primary Educational Service Area 2 and (2) compare the management of educational resources of schools under Chanthaburi Primary Educational Service Area 2 as classified by the school administrators' gender and management experience.

This study collected data from 86 school administrators, derived from Krejcie and Morgan's table and selected by simple random sampling. The rating scale questionnaire was used as the research tool. The gathered data was analyzed by percentage, mean, standard deviation and t-test.

This study has found that: (1) the level of management of educational resources of schools under Chanthaburi Primary Educational Service Area 2 is at the high level in all aspect. (2) There was no significant statistical difference in the nature of the management between school administrators' gender. However, the data revealed that it was difference at statistical significant level of 0.05 in the nature of the management between school administrators' management experience.

Keywords: Management, Educational Resources, Primary Schools

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจากอาจารย์ ดร.กุลชลิ จงเจริญ อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ และรองศาสตราจารย์ ดร.สุทธีวรรณ ตันติรัตนวงศ์ กรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ และแก้ไข ข้อบกพร่องต่างๆ ตลอดจนการวิจัย ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณนายสุรพล ไชยพงษ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดคลองพลู ว่าที่ร้อยตรี ดนัย คำพระ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านจันทเขลม นายประวีร์ บรรจงการ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดตะเคียนทอง ดร.ประภาศิลป์ ญาติเจริญ ศึกษาานิเทศก์กลุ่มนิเทศติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ที่กรุณาตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย รวมทั้ง ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ขอขอบพระคุณ เจ้าหน้าที่ที่อำนวยความสะดวก และให้ความร่วมมือช่วยเหลือผู้วิจัย ด้วยดีตลอดจนให้ข้อเสนอแนะและอื่นๆ ในการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ ครั้งนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

คุณค่า และคุณประโยชน์อันใดที่เกิดจากการศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ขอสัมฤทธิ์ผลนั้น เป็นสิ่งบูชาพระคุณของ บิดา มารดา ครู อาจารย์ ที่ให้ความอนุเคราะห์ และประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ของงได้รับส่วนแห่งความดีนี้ทุกท่านเทอญ

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้จะเป็นประโยชน์สูงสุดต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง และเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

เทอดนรินทร์ อุปลี

กรกฎาคม 2557

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
สมมติฐานการวิจัย	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดที่สำคัญเกี่ยวกับทรัพยากรทางการศึกษา	9
แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา	20
บทบาทของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา	46
บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2	52
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	55
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	62
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	62
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	62
การเก็บรวบรวมข้อมูล	63
การวิเคราะห์ข้อมูล	64
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	65
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	65

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตอนที่ 2 สภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2	66
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนก ตามเพศ และประสบการณ์ในการทำงาน ...	76
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	78
สรุปการวิจัย	79
อภิปรายผล	81
ข้อเสนอแนะ	88
บรรณานุกรม	90
ภาคผนวก	96
ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือเพื่อการวิจัย	97
ข สำเนาหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย	99
ค คุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย	110
ง แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	119
จ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	129
ฉ การกำหนดสัดส่วนจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	140
ประวัติผู้ศึกษา	146

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพเพศ และประสบการณ์ในการทำงานของผู้บริหาร	65
ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยภาพรวม	67
ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล	68
ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ด้านการบริหารงบประมาณ	70
ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ด้านการบริหารวัสดุอุปกรณ์	72
ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ของผู้บริหารด้านการบริหารอาคารสถานที่	74
ตารางที่ 4.7 การเปรียบเทียบสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามเพศ ภาพรวม และรายด้าน	76
ตารางที่ 4.8 การเปรียบเทียบสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ภาพรวม และรายด้าน	77

ญ

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย..... 5

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาบุคคลให้มีคุณภาพ เป็นทรัพยากรทางปัญญาที่มีค่าของประเทศชาติ ดังนั้นการศึกษาจึงนับเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดปัจจัยหนึ่งของการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า สามารถช่วยแก้ปัญหาในด้านต่างๆในสังคมได้ เพราะการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนพัฒนาตนเองในด้านต่างๆตลอดชีวิต มีแนวคิดแบบใหม่ที่สามารถเชื่อมโยงบูรณาการสิ่งต่างๆ ได้อย่างมีเหตุผล และในการบริหารสถานศึกษา จะต้องอาศัยทรัพยากรเป็นปัจจัยสำคัญ ในการบริหารงานเพื่อให้การดำเนินงานกิจกรรมตามภาระหน้าที่ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ไม่ว่าจะมองในแง่ของทางเศรษฐศาสตร์หรือทางการบริหารก็ตามการดำเนินการกับทรัพยากรเหล่านี้ต้องมีหลักการ วิธีการ และแนวคิดเป็นกรอบเพื่อให้เกิดผลและมีประสิทธิภาพสูงสุด แต่เนื่องจากการศึกษาเป็นงานใหญ่ ขอบข่ายกว้างขวางครอบคลุมหลายส่วน ทรัพยากรจึงมีเป็นจำนวนมากและหลากหลายรูปแบบ เช่น ทรัพยากรทางการเงิน วัสดุอุปกรณ์ และการบริหารจัดการ รวมทั้งการบริหารทรัพยากรบุคคลด้วย

การบริหารงานในโรงเรียนทุกแห่ง หรือองค์กรใดๆ ต้องอาศัยทรัพยากรในการที่จะดำเนินกิจกรรมให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2552) ระบุว่า ทรัพยากรทางการศึกษา หมายถึงทรัพยากรที่ไม่มีใช้เงิน (Non-Financial Resources) และทรัพยากรทางการเงิน (Financial Resources) ในความหมายแรก ทรัพยากรที่ไม่มีใช้เงินครอบคลุมปัจจัยหลักๆ คือ ที่ดิน แรงงาน ทุน และการประกอบการ ตามนัยนี้ ทรัพยากรทางการศึกษาจึงรวมถึงบุคลากร ที่ดิน อาคาร สิ่งก่อสร้าง วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนและการผสมผสานการใช้ปัจจัยต่างๆ เข้าด้วยกันและยังให้ ความหมายในวงที่แคบว่า ทรัพยากรทางการศึกษาหมายถึง ปัจจัยนำเข้า (Input) ที่นำไปใช้เพื่อการ จัดการศึกษาทุกระดับและทุกประเภทภายในสังคมปัจจัยนำเข้านี้ส่วนใหญ่จะเป็นรูปของเงิน งบประมาณทั้งด้านรายจ่ายเกี่ยวกับการปฏิบัติงานประจำ เช่น เงินเดือนและค่าตอบแทน ค่าใช้จ่าย วัสดุอุปกรณ์กับรายจ่ายด้านการลงทุน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา 2547: 25) มาตรา 39 ระบุว่า ให้

กระทรวงกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณการบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง หลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจดังกล่าว ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง จะเห็นได้ว่า เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาจะเป็นหน่วยรองรับการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษา ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจึงต้องกำหนดงานภายใต้หลักการกระจาย อำนาจที่จะทำให้การบริหารทางการศึกษามีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2545: 5) กล่าวว่า บทบาทของทรัพยากรในการดำเนินกิจกรรมของโรงเรียนที่มีความสำคัญ 2 ด้าน คือ ด้านปริมาณ และด้านคุณภาพ ด้านปริมาณของทรัพยากรมีผลต่อการดำเนินกิจกรรม เพราะหากทรัพยากรมีเพียงพอการดำเนินกิจกรรมต่างๆก็จะดำเนินการไปอย่างมีคุณภาพ ตรงกันข้ามถ้าหากขาดทรัพยากรหรือทรัพยากรมีไม่เพียงพอแล้วการดำเนินกิจกรรมก็ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายหรือมีประสิทธิภาพได้และด้านคุณภาพของทรัพยากรมีผลต่อการดำเนินกิจกรรมขององค์กรมีนัยคล้ายคลึงกับปริมาณของทรัพยากรดังที่ได้กล่าวมาแล้วประสิทธิภาพของกิจกรรมคุณภาพของทรัพยากรจะมีผลต่อประสิทธิภาพของกิจกรรมค่อนข้างสูง ในบางครั้งแม้ทรัพยากรจะมีจำนวนมาก แต่ถ้าหากเป็นทรัพยากรที่ปราศจากคุณภาพการดำเนินกิจกรรมก็ปราศจากประสิทธิภาพ

การบริหารโรงเรียนเป็นกระบวนการที่ผู้บริหาร ใช้อำนาจตามตำแหน่งหน้าที่ บริหารจัดการทรัพยากรต่าง ๆ เช่น คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่ จัดการดำเนินงานโรงเรียนให้ไปสู่จุดหมายที่ต้องการ และมีหน้าที่ในการจัดการหรืออำนวยความสะดวกให้งานต่างๆ ของโรงเรียน ในฐานะที่โรงเรียนเป็นสถาบันทางสังคม เพื่อให้งานเหล่านั้นบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ผู้บริหารจำเป็นต้องมีหน้าที่ และภารกิจที่สำคัญคือความรับผิดชอบที่จะดำเนินการทุกอย่างของโรงเรียนให้ได้ผลตามจุดประสงค์ของการศึกษาและของทางราชการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวนโยบายเกี่ยวกับการจัดการศึกษา การพัฒนาคนให้เป็นคนดี มีความรู้ ความสามารถ เหมาะสมกับงาน เพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ นั้น รัฐบาลจึงให้ความสำคัญโดยเริ่มต้นจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ซึ่งถือว่าเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญ ที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคมมุ่งให้ “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” จากนั้นแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ได้อัญเชิญปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญานำทางในการบริหารประเทศ ควบคู่ไปกับกระบวนการทัศน์ การพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์กรร่วมที่มี “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา ปัจจุบันแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 - 2554) ประเทศไทยยังต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงในหลายบริบท ทั้งนี้เป็น โอกาสและข้อจำกัด

ต่อการพัฒนาประเทศ จึงต้องมีการเตรียมความพร้อมของคน และระบบให้มีภูมิคุ้มกันพร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลง และผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับปัจจัยพื้นฐานในการบริหารอันประกอบด้วยคน เงิน วัสดุสิ่งของ และการบริหารจัดการ และเชื่อว่าคนเป็นทรัพยากรปัจจัยสำคัญที่สุดในการบริหารประเทศชาติ

จากความสำคัญของการบริหารโรงเรียนเพื่อให้ได้ผลตามจุดประสงค์ของการจัดการศึกษา ทรัพยากรทางการศึกษาเป็นส่วนสำคัญของการจัดการศึกษา เพราะเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้ผู้บริหารได้รู้ความจริงเกี่ยวกับการบริหารและจัดการศึกษา เพื่อหาทางแก้ปัญหาส่งเสริมพัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนการจัดหา วัสดุ สื่อ อุปกรณ์ งบประมาณอื่นๆ เพื่อหาแนวทางแก้ปัญหา พัฒนาการเรียนการสอน และสรรหาทรัพยากรในแต่ละด้าน มาส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ ประกอบกับผลการประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 (2555: คำนำ) ระบุว่าปัญหาในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ทั้งในด้านประสิทธิภาพของการใช้และความคุ้มค่ากับงบประมาณของรัฐที่ได้ลงทุนไป บุคลากรในโรงเรียนไม่เห็นความสำคัญของทรัพยากรทางการศึกษา การพัฒนาทางวิชาชีพของครูยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายของหน่วยงานต้นสังกัด ผู้บริหารบางส่วนยังไม่ตระหนักเห็นความสำคัญของการใช้ และการบำรุงรักษาทรัพยากรทางการศึกษา เป็นต้น

ด้วยเหตุผลและสภาพดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลอย่างแท้จริง เพื่อให้ได้ผลตรงตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาดังที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 รวมทั้งเปรียบเทียบสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตาม เพศ และประสบการณ์ในการทำงานว่าเป็นอย่างไร เพื่อเป็นการนำผลการศึกษามาเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหาร หรือหน่วยงานในการส่งเสริมสนับสนุนให้การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 อันจะนำไปสู่การพัฒนาการศึกษา ครู อาจารย์ และนักเรียน ซึ่งเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญของประเทศต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จันทบุรี เขต 2

2.2 เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จันทบุรี เขต 2 ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตาม เพศ และประสบการณ์ในการทำงาน

3. สมมติฐานการวิจัย

3.1 ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาแตกต่างกัน

3.2 ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาแตกต่างกัน

4. กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด และทฤษฎี เกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา จากแนวคิดของนักวิชาการ ได้แก่ สาวิตรี อุดมะ (2547: 15) ทองสุข คุณมาศ (2547: 24-31) ปรีชา คัมภีร์ปกรณ์ (2547: 235-400) และ สัจวาฬย์ วุฒิสเลลา (2548: 25) ซึ่งมีองค์ประกอบ 4 ด้าน ประกอบด้วย

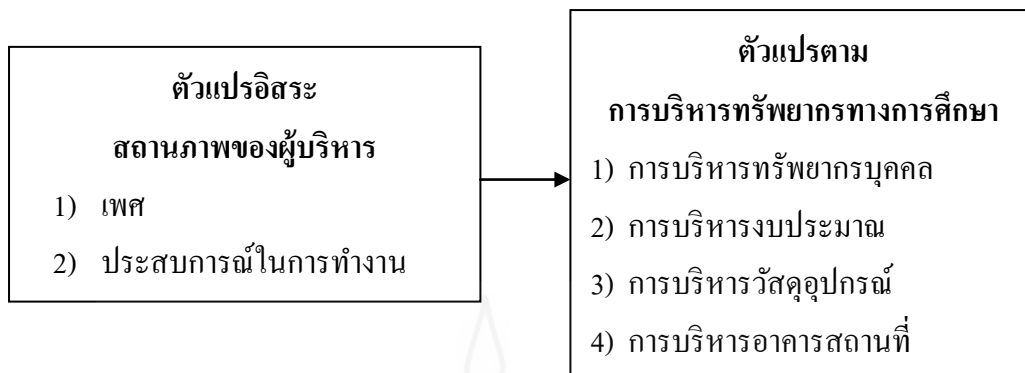
4.1 การบริหารทรัพยากรบุคคล

4.2 การบริหารงบประมาณ

4.3 การบริหารวัสดุอุปกรณ์

4.4 การบริหารอาคารสถานที่

ซึ่งสามารถเขียนเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

5. ขอบเขตการวิจัย

5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

5.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีเขต 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 108 คน

5.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีเขต 2 ปีการศึกษา 2555 กำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970: 607-610) และได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 86 คน จากนั้นใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) โดยการกำหนดให้แต่ละอำเภอเป็นชั้น สำหรับสถานศึกษาใช้การสุ่มอย่างง่าย (Sampling Random Sampling) โดยวิธีการจับฉลาก

5.2 ตัวแปรที่ศึกษา

5.2.1 **ตัวแปรอิสระ** คือ สถานภาพของผู้บริหาร ได้แก่ เพศ และประสิทธิภาพในการทำงาน

5.2.2 **ตัวแปรตาม** คือ สภาพของการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา ประกอบด้วย

- 1) การบริหารทรัพยากรบุคคล
- 2) การบริหารงบประมาณ
- 3) การบริหารวัสดุอุปกรณ์
- 4) การบริหารอาคารสถานที่

6. นวัตกรรมเฉพาะ

6.1 การบริหาร หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหารสถานศึกษาใช้อำนาจหน้าที่ที่มีอยู่จัดการให้เกิดกิจกรรมทางการศึกษาแก่นักเรียนในสถานศึกษา เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

6.2 ทรัพยากร หมายถึง สิ่งที่เป็นตัวกลางซึ่งอาจจะอยู่ในรูปของคน วัสดุ เงินหรืออื่นๆ ที่จะเป็นเครื่องช่วยในการดำเนินงานขององค์การสำเร็จได้

6.3 ทรัพยากรทางการศึกษา หมายถึง สิ่งต่างๆ ที่ใช้ในการบริหารจัดการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายของสถานศึกษา โดยมีองค์ประกอบพื้นฐาน ได้แก่ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ ภูมิปัญญาในชุมชน ที่นำมาใช้ในการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

6.4 การบริหารทรัพยากรทางการศึกษา หมายถึง กระบวนการจัดกิจกรรมการทำงานอย่างเป็นระบบด้วยเทคนิควิธีการปฏิบัติงานต่างๆ อย่างเหมาะสมโดยการใช้ทรัพยากรทางการศึกษา คน, เงิน, วัสดุอุปกรณ์, การจัดการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างให้เกิดประโยชน์ และมีประสิทธิภาพ (ปรีชา คัมภีรปกรณ์ 2547: 235-400) ประกอบด้วย

6.4.1 การบริหารทรัพยากรบุคคล หมายถึง กระบวนการในการจัดการทรัพยากรบุคคลที่มีอยู่ให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพอันได้แก่ การกำหนดและวางแผนอัตรากำลัง การสรรหาการคัดเลือก การปฐมนิเทศ การบรรจุและแต่งตั้ง การจัดสรรหน้าที่การใช้ทรัพยากรหรือการมอบหมายหน้าที่การฝึกอบรมการประเมินการปฏิบัติงานการแก้ไขปรับปรุง และพัฒนาบุคคลสวัสดิการและระเบียบวินัย

6.4.2 การบริหารงบประมาณ หมายถึง การเสนอขอของงบประมาณ การใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับให้ถูกต้องตามระเบียบกฎหมายกิจกรรมการปฏิบัติต่างๆให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ตามกำหนดเวลาที่มีการประเมินระบบงบประมาณ การระดมและสรรหางบประมาณ เพื่อให้เพียงพอกับความจำเป็นขององค์กรมีแผนการควบคุมการใช้จ่ายให้พัฒนางานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6.4.3 การบริหารวัสดุอุปกรณ์ หมายถึง การบริหารจัดการวัสดุอุปกรณ์ทั้งที่มีอยู่และสรรหาใหม่ให้เพียงพอกับความต้องการเริ่มตั้งแต่การสำรวจความต้องการ การจัดทำแผนการวิเคราะห์การใช้ ประชุมชี้แจงตั้งคณะกรรมการการลงทะเบียน และแจกจ่ายวัสดุการประเมินการใช้วัสดุ และการปรับปรุงนำผลการประเมินมาวิเคราะห์วางแผน และกำหนดนโยบายการดูแลรักษา และการจำหน่ายเพื่อให้สนองความต้องการของบุคลากรพัฒนาให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

6.4.4 การบริหารอาคารสถานที่ หมายถึง การจัดการเกี่ยวกับอาคารสถานที่ที่มีอยู่ ให้สามารถสนองกับความต้องการในการใช้ของหน่วยงานอื่น ได้แก่ การกำหนดนโยบายและวางแผนการใช้การวิเคราะห์และการกำหนดความต้องการ การระดมและแสวงหา การจัดสรรและใช้อาคารสถานที่ การดูแลและบำรุงรักษา รวมทั้งการประเมินการใช้ และปรับปรุงพัฒนาพร้อมที่จะใช้งานอยู่เสมอ

6.5 ผู้บริหาร หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

6.6 โรงเรียน หมายถึง สถานศึกษาที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 ทราบสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

7.2 ได้ข้อมูลสำหรับผู้บริหารในการส่งเสริมสนับสนุนการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

7.3 ได้ข้อมูล แนวคิด สำหรับหน่วยงานนำผลการวิจัยใช้เป็นข้อมูลในการส่งเสริมสนับสนุนและการแก้ไขปัญหาของการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. แนวคิดที่สำคัญเกี่ยวกับทรัพยากรทางการศึกษา
  - 1.1 ความหมายของทรัพยากรทางการศึกษา
  - 1.2 ความสำคัญของทรัพยากรทางการศึกษา
  - 1.3 แหล่งทรัพยากรทางการศึกษา
2. แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา
  - 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร
  - 2.2 แนวคิดสมัยใหม่เกี่ยวกับการบริหาร
  - 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา
  - 2.4 หลักการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา
  - 2.5 กระบวนการการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา
3. บทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา
  - 3.1 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา
  - 3.2 บทบาทของครูกับการมีส่วนร่วมในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา
  - 3.3 บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา
4. บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. แนวคิดที่สำคัญเกี่ยวกับทรัพยากรทางการศึกษา

ในการบริหารสถานศึกษา จะต้องอาศัยทรัพยากรเป็นปัจจัยสำคัญ ในการบริหารงาน เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมตามภาระหน้าที่ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่วางไว้ไม่ว่าจะมองในแง่ของทางเศรษฐศาสตร์หรือทางการบริหารก็ตามการดำเนินการกับทรัพยากรเหล่านี้ต้องมีหลักการ วิธีการ และแนวคิดเป็นกรอบเพื่อให้เกิดผลและมีประสิทธิภาพสูงสุด แต่เนื่องจากการศึกษาเป็นงานใหญ่ซับซ้อนกว้างขวางครอบคลุมหลายส่วน ทรัพยากรจึงมีเป็นจำนวนมากและหลากหลายรูปแบบ เช่น ทรัพยากรทางการเงิน วัสดุอุปกรณ์ และการบริหารจัดการ รวมทั้งการบริหารทรัพยากรบุคคลด้วย

1.1 ความหมายของทรัพยากรทางการศึกษา

พจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2542 (2542 : 382) ทรัพยากร หมายถึง สิ่งทั้งปวงอันเป็นทรัพย์ อาทิ เงินตรา ที่ดิน สมบัติพิสดาน หรือวัตถุมีรูปร่าง

ปรีชา คัมภีร์ปกรณ์ (2547 : 5) กล่าวว่า ทรัพยากร หมายถึง สิ่งที่เป็นตัวกลางซึ่งอาจจะอยู่ในรูปของคน วัสดุ เงินหรืออื่นๆที่จะเป็นเครื่องช่วยในการดำเนินงานขององค์การสำเร็จได้กล่าวโดยสรุปทรัพยากรหมายถึง สิ่งทั้งหลายทั้งปวงที่เป็นตัวกลางที่ทำให้การดำเนินกิจกรรมขององค์การหรือหน่วยงานบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ สำหรับในส่วนของทรัพยากรทางการศึกษาได้มีผู้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2543: 6) ได้ให้ความหมายของทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษาไว้ 2 แนวทางคือความหมายที่แคบทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษา หมายถึง ปัจจัยนำเข้า ที่นำไปใช้เพื่อการจัดการศึกษาทุกระดับทุกประเภทภายในสังคมปัจจัยนำเข้าส่วนใหญ่จะเป็นรูปของเงินงบประมาณทั้งรายจ่ายเกี่ยวกับการปฏิบัติงานประจำเช่นเงินเดือนและค่าตอบแทนค่าใช้จ่าย วัสดุอุปกรณ์และการลงทุน ความหมายที่กว้างของทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษาหมายถึงปัจจัยนำเข้าและปัจจัยกระบวนการจัดการ ในกาแปรเปลี่ยนปัจจัยนำเข้านั้นให้บังเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลความสามารถในการดึงการระดมสรรพกำลังในสังคมเข้ามาสนับสนุนส่งเสริมเกื้อหนุนการศึกษาในรูปแบบต่างๆ การสละเวลามาให้ทางราชการของบุคคลในสังคม ซึ่งไม่ใช่ครู อาจารย์ ประจำ นอกจากนี้ทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษายัง หมายถึง ทรัพยากรมนุษย์ที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อมกับการให้บริการทางการศึกษา ตลอดจนถึงสื่ออุปกรณ์ต่างๆ เช่น โทรทัศน์ ดาวเทียม อินเทอร์เน็ต ซึ่งสามารถนำมาใช้เพื่อประโยชน์เพื่อการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2546: 99) ให้ความหมายทรัพยากรการศึกษามีความหมายครอบคลุมถึงทรัพยากรทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่ใช่ว่าตัวเงิน ที่นำมาใช้ในการจัดการศึกษาซึ่งรวมถึงครู

และบุคลากรทางการศึกษา สื่อและเทคโนโลยีต่างๆ ที่ดิน อาคารสถานที่ และเวลาที่บุคคลในสังคม สละให้กับการศึกษาด้วยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2549: 4) ได้ให้ความหมายทรัพยากร เพื่อการจัดการศึกษาหมายถึง ทรัพยากรที่ไม่ใช่เงิน (Non-Financial Resources) และทรัพยากร ทาง การเงิน

กล่าวโดยสรุป ทรัพยากรทางการศึกษา หมายถึง สิ่งต่างๆ ที่ใช้ในการบริหารจัดการ การศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายของสถานศึกษา โดยมีองค์ประกอบพื้นฐาน ได้แก่ คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ ภูมิปัญญาในชุมชน ที่นำมาใช้ในการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ความสำคัญของทรัพยากรทางการศึกษา

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับ ที่ 2) พ.ศ.2545 (กระทรวงศึกษาธิการ 2545: 3) ระบุว่าทรัพยากรเพื่อจัดการศึกษาเป็นองค์ประกอบ หนึ่งในกรปฏิรูปการศึกษาการจัระบบ โครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาให้ระดม ทรัพยากรทางการศึกษาจากแหล่งต่างๆมาใช้ในการจัดการศึกษาสำหรับสำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2544: 111-113) กล่าวว่าการจัดการศึกษาเป็นการลงทุนเพื่ออนาคตการจัดการศึกษาเป็น กระบวนการพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์อย่างสมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ และสติปัญญาแต่ในการลงทุน เพื่อการศึกษานั้นต้องเปิดโอกาสให้ทุกส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วม และการลงทุนของรัฐบาล นั้นจำเป็นต้องคำนึงถึงประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของการจัดสรรทรัพยากรและบริหาร ทรัพยากรเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนและสังคมมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2545: 5) กล่าวว่ บทบาทของทรัพยากรในการดำเนินกิจกรรมของโรงเรียนที่มีความสำคัญ 2 ด้าน คือ ด้านปริมาณ และด้านคุณภาพ ด้านปริมาณของทรัพยากรมีผลต่อการดำเนินกิจกรรม เพราะหาก ทรัพยากรมีเพียงพอการดำเนินกิจกรรมต่างๆก็จะดำเนินการไปอย่างมีคุณภาพ ตรงกันข้ามถ้าหาก ขาดทรัพยากรหรือทรัพยากรมีไม่เพียงพอแล้ว การดำเนินกิจกรรมก็ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายหรือ มีประสิทธิภาพได้และด้านคุณภาพของทรัพยากรมีผลต่อการดำเนินกิจกรรมขององค์การมีนัย คล้ายคลึงกับปริมาณของทรัพยากรดังที่ได้กล่าวมาแล้วประสิทธิภาพของกิจกรรมคุณภาพของ ทรัพยากรจะมีผลต่อประสิทธิภาพของกิจกรรมค่อนข้างสูง ในบางครั้งแม้ทรัพยากรจะมีจำนวนมาก แต่ถ้าหากเป็นทรัพยากรที่ปราศจากคุณภาพการดำเนินกิจกรรมก็ปราศจากประสิทธิภาพได้

สุทธิวรรณ ดันดิรจนางศ์ (2546 : 50-51) กล่าวถึงความสำคัญของทรัพยากร การศึกษาดังนี้

1. เป็นปัจจัยพื้นฐานในการบริหารจัดการศึกษา การบริหารจัดการศึกษาต้องใช้สิ่ง สนับสนุน อำนวยความสะดวกต่างๆ โดยเฉพาะทรัพยากรมนุษย์ เงิน วัสดุอุปกรณ์ ข้อมูล สารสนเทศ ถ้าปราศจากทรัพยากรพื้นฐานเหล่านี้การบริหารจัดการศึกษาก็จะเกิดขึ้นไม่ได้

2. เป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาการศึกษา การพัฒนาการศึกษาให้มีประสิทธิภาพต้องพัฒนาที่ทรัพยากรมนุษย์ โดยเฉพาะการพัฒนาบุคลากรครู และบุคลากรทางการศึกษา เป็นสิ่งสำคัญอันดับแรกที่จะต้องพัฒนาในการบริหารจัดการศึกษา

3. ทรัพยากรการศึกษาจะทำให้สถานศึกษามีระบบการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ เพราะมีการปรับปรุงการใช้ทรัพยากรการศึกษาในภารกิจงานของโรงเรียน ทั้งด้านการบริหารทั่วไป ด้านวิชาการด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร ทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

4. ทรัพยากรการศึกษาจะทำให้มีระบบการบริหารจัดการสถานศึกษาทันสมัยมีอิสระ คล่องตัวเนื่องจากมีระบบข้อมูล วัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยีในการติดตาม ตรวจสอบผลการดำเนินงานของสถานศึกษา

5. ทรัพยากรการศึกษามีประโยชน์ในการวิเคราะห์ และตัดสินใจในการบริหารจัดการศึกษาในภาพรวมและในระดับสถานศึกษาได้ประโยชน์สูงสุด

6. ทรัพยากรการศึกษาทำให้เกิดการมีส่วนร่วมจากทุกส่วนของสังคม โดยการระดมทรัพยากรทุกด้าน เช่น บุคลากร งบประมาณ การเงิน ทรัพย์สินจากภาครัฐ เอกชน และชุมชน มาใช้ในการบริหารจัดการศึกษา

สรุปได้ว่า ทรัพยากรทางการศึกษา มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาตามโครงสร้างการปฏิรูปการศึกษา เป็นการช่วยส่งเสริมให้การบริหารงานด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร และด้านการบริหารทั่วไปอย่างมีคุณภาพ และเป็นตัวกลางหรือตัวกระตุ้นให้ผู้บริหารดำเนินกิจกรรมหรือภารกิจของสถานศึกษาไปได้ด้วยดี ทำให้สถานศึกษามีการจัดการเรียนการสอนหรือพัฒนาคนให้มีคุณภาพและได้ผลตามความมุ่งหมายของการจัดการศึกษา

1.3 แหล่งทรัพยากรทางการศึกษา

ทรัพยากรทางการศึกษานั้นนับว่ามีความสำคัญต่อการบริหารและการจัดการศึกษา เป็นอย่างยิ่งทั้งแหล่งทรัพยากรมีได้มาจากงบประมาณของแผ่นดิน ทั้งในและนอกงบประมาณ เงินรายได้ เงินอุดหนุนจากชมรมสมาคม มูลนิธิต่างๆที่มีแหล่งที่มาที่หลากหลายแหล่งด้วยกัน ดังนี้

ปรีชา คัมภีร์ปกรณ์ (2547: 25-26) กล่าวถึงแหล่งทรัพยากรทางการศึกษาได้มาจาก

1. งบประมาณแผ่นดินสถานศึกษาที่เป็นของราชการงบประมาณแผ่นดินถือว่าเป็นแหล่งทรัพยากรแหล่งใหญ่ที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งทรัพยากรทางการเงินโดยจะรวมเงินไว้ทุกหมวดตั้งแต่หมวดเงินเดือนค่าจ้าง จนถึงหมวดที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ปัจจุบันนี้การจัดเงินงบประมาณรัฐบาลพยายามจัดให้ตามโครงการต่างๆ

2. เงินนอกงบประมาณนอกจากเงินรายได้แผ่นดินแล้วบางสถาบันการศึกษายังมี

รายได้ของตนเองโดยเฉพาะ เช่น เงินบำรุงการศึกษา หรือเงินอื่นๆ ซึ่งเงินเหล่านี้เป็นเงินที่สถานศึกษานั้นสามารถจัดหาได้และสามารถจัดทำโครงการเพื่อใช้ในกิจกรรมของโรงเรียนได้

3. เงินจากการลงทุนสถานศึกษาที่เป็นเอกชนแหล่งเงินรายได้ส่วนใหญ่มาจากการลงทุนของเจ้าของกิจการซึ่งอาจจะเป็นเอกชน มูลนิธิ สมาคม ก็ได้เงินนี้จะใช้ในการดำเนินกิจการที่พึงประสงค์ของสถานศึกษานั้นร่วมกันกับเงินรายได้ที่เรียกเก็บจากผู้เรียน

4. ทรัพยากรจากชุมชนเป็นแหล่งทรัพยากรที่มีความสำคัญมากสถาบันการศึกษา จะได้รับการสนับสนุนทรัพยากรแทบทุกประเภทจากชุมชน แหล่งทรัพยากรของชุมชนประกอบด้วย บุคคล องค์กรต่างๆ เช่น สมาคม มูลนิธิ องค์กรกุศลต่างๆ

5. แหล่งทรัพยากรจากต่างประเทศเป็นแหล่งสนับสนุนในรูปแบบของทุนผู้เชี่ยวชาญ หรือวัสดุอุปกรณ์สำหรับแหล่งทรัพยากรเพื่อการศึกษาที่นอกจากรัฐแล้วในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 58 ได้กำหนดให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณการเงินและทรัพย์สินจากแหล่งต่างๆอย่างหลากหลาย ทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการสถาบันสังคมอื่นและต่างประเทศมาจัดการศึกษา

ดังนั้นในการที่จะสามารถวางแผนและยุทธศาสตร์การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาให้ได้นั้นจำเป็นต้องจำแนกแหล่งที่มาของทรัพยากรเพื่อการศึกษา ดังนี้

1. บุคคล หมายถึง บุคคลผู้ให้หรือส่งเสริมสนับสนุนให้ทรัพยากรประเภทใดประเภทหนึ่งดังกล่าวข้างต้น โดยผ่านกระบวนการระดมทรัพยากร

2. หน่วยงานภาครัฐหรือเอกชน

3. หน่วยงานสังคม องค์กรต่าง ๆ ที่ได้รับยกย่องจากสังคม

4. สถานประกอบการ หมายถึง กิจการส่วนบุคคลที่ดำเนินอาชีพเฉพาะตน

5. แหล่งทรัพยากรธรรมชาติ

ศิริพร สุขสวัสดิ์ (2551: 20-21) ได้กล่าวถึง แหล่งทรัพยากรทางการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย

1. งบประมาณแผ่นดินสถานศึกษาที่เป็นของราชการงบประมาณแผ่นดินถือว่าเป็นแหล่งทรัพยากรแหล่งใหญ่ที่สุดโดยเฉพาะอย่างยิ่งทรัพยากรทางการเงิน โดยจะรวมเงินไว้ทุกหมวดตั้งแต่หมวดเงินเดือนค่าจ้างจนถึงหมวดที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ปัจจุบันนี้การจัดเงินงบประมาณรัฐบาลพยายามจัดให้ตามโครงการต่างๆ

2. เงินนอกงบประมาณนอกจากเงินรายได้แผ่นดินแล้วบางสถาบันการศึกษายังมีรายได้ของตนเองโดยเฉพาะ เช่น เงินบำรุงการศึกษา หรือเงินอื่นๆ ซึ่งเงินเหล่านี้เป็นเงินที่

สถานศึกษานั้นสามารถจัดหาได้และสามารถจัดทำโครงการเพื่อใช้ในกิจกรรมของโรงเรียนได้

3. เงินจากการลงทุน สถานศึกษาที่เป็นของเอกชน แหล่งเงินรายได้ส่วนใหญ่มาจากการลงทุนของเจ้าของกิจการซึ่งอาจจะเป็นเอกชน มูลนิธิ สมาคมก็ได้ เงินนี้จะใช้ในการดำเนินกิจการ ทั้งปวงของสถานศึกษานั้นร่วมกับเงินรายได้ที่เรียกเก็บจากผู้เรียน

4. ทรัพยากรจากชุมชน เป็นแหล่งทรัพยากรที่มีความสำคัญมาก สถาบันการศึกษา จะได้รับการสนับสนุนทรัพยากรแทบทุกประเภทจากชุมชน แหล่งทรัพยากรของชุมชน ประกอบด้วย บุคคล องค์กรต่างๆ เช่น สมาคม มูลนิธิ องค์กรการกุศลต่างๆ

5. แหล่งทรัพยากรจากต่างประเทศ เป็นแหล่งสนับสนุนในรูปแบบของทุน ผู้เชี่ยวชาญ หรือวัสดุ-อุปกรณ์

เบญจวรรณ อุไรรัตน์ (2551: 38-51) ได้ศึกษาการระดมทรัพยากรเพื่อใช้ในการบริหารการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 พบว่า ทรัพยากรที่เป็นปัจจัยที่ทำให้การบริหารประสบความสำเร็จ ประกอบด้วยทรัพยากรทั้ง 4 ด้าน ได้แก่

1. ด้านทรัพยากรบุคคล หมายถึง บุคคลทั้งภายในและภายนอกชุมชนที่โรงเรียนเชิญมาเป็นวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านผู้นำท้องถิ่น เจ้าของสถานประกอบการ พ่อแม่ ผู้ปกครองนักเรียนที่มีความรู้ความสามารถ ตลอดจนผู้นำด้านต่างๆ ภูมิปัญญาท้องถิ่น

2. ด้านทรัพยากรการเงิน หมายถึง ทรัพยากรในรูปการเงิน ที่สามารถสรรหามาได้ เพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษา และการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้บรรลุวัตถุประสงค์

3. ด้านทรัพยากรวัสดุ-อุปกรณ์ หมายถึง สิ่งต่างๆ ที่ใช้ในการบริหารสถานศึกษา วัสดุ-อุปกรณ์ที่ประดิษฐ์ขึ้นเองหรือทางธรรมชาติ ประเพณี อาคารสถานที่ แหล่งเรียนรู้ ที่เป็นรูปแบบไม่ใช่ตัวเงิน เอกสารที่สามารถนำมาเพื่อจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4. ด้านทรัพยากรการบริหารจัดการ หมายถึง หลักวิธีการ ดำเนินงานวางแผน กำหนดนโยบาย การแสวงหา การจัดการ การใช้ การประเมิน การตรวจสภาพ การควบคุม ตามหลักการบริหารบ้านเมืองที่ดี เพื่อบริหารการศึกษาในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีประสิทธิภาพ และเข้มแข็ง

ประเสริฐ วงศ์เสนา (2552: 28-41) ได้ศึกษา สภาพการระดมทรัพยากรในท้องถิ่น เพื่อการบริหารและการจัดการศึกษาของโรงเรียนในการจัดศึกษาสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ซึ่งได้จำแนกทรัพยากรในท้องถิ่นมาเพื่อใช้ในการจัดการศึกษา แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้

1. ทรัพยากรมนุษย์ หมายถึง บุคลากรที่เกี่ยวข้องและสามารถที่จะนำมาช่วยเหลือในการจัดการศึกษาได้ เช่น ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน พ่อ แม่ หรือผู้ปกครองนักเรียนที่มีความรู้ความสามารถ ศิกษานิเทศก์ นักวิชาการ ครู อาจารย์ ผู้นำท้องถิ่นด้านการปกครอง ผู้นำศาสนา และผู้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ

2. ทรัพยากรทางการเงิน หมายถึง ทรัพยากรในรูปแบบของเงินทั้งทางตรงและทางอ้อมจากผู้บริจาคจากผู้ที่ต้องการสนับสนุน และเงินที่โรงเรียนได้มาจากแหล่งอื่นๆ เพื่อใช้ในกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน

3. ทรัพยากรทางกายภาพ หมายถึง ที่ดิน เครื่องอำนวยความสะดวก เครื่องมือวัสดุ/พลังงาน ทรัพยากรที่มาจากธรรมชาติ สถานประกอบการ ห้องสมุดประชาชนพิพิธภัณฑ์ ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน และวัด โบสถ์ มัสยิด ฯลฯ

5. ทรัพยากรทางสังคม หมายถึง สิ่งที่สังคมสร้างขึ้นและดำรงอยู่ในสังคมเช่น กิจกรรมวันสำคัญความเป็นอยู่ของประชาชน ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมภูมิปัญญาในท้องถิ่น เป็นต้น

6. ทรัพยากรสารสนเทศ หมายถึง ข้อมูลต่างๆ โดยเฉพาะในปัจจุบัน ข้อมูลที่ได้จากระบบเทคโนโลยีใหม่ๆ เช่น จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต (Internet)

นันทยา โสภณสรัญญา(2552: 26-27) ได้ศึกษาการระดมทรัพยากรเพื่อจัดการศึกษาของ โรงเรียนมัธยมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง ซึ่งผู้วิจัยได้จำแนกแหล่งที่มาของทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษา 5 แหล่ง ดังนี้

1. แหล่งทรัพยากรบุคคลได้มาจากบุคคลทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดสาระความรู้แนวคิดทักษะประสบการณ์ไปสู่ผู้เรียน ให้ได้รับประสบการณ์หลากหลาย เกิดความรู้ ความชำนาญด้านวิชาการ และวิชาชีพ มีคุณธรรมรับผิดชอบและทำประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ

2. แหล่งทรัพยากรทางธรรมชาติ ได้มาจากแหล่งกำเนิดธรรมชาติ เป็นทรัพยากรที่ใช้แล้วไม่หมดสามารถมีขึ้นได้อีกตามระบบนิเวศของธรรมชาติ เช่นดิน น้ำ ป่าไม้สัตว์ป่า น้ำตกภูเขา ฯลฯ และทรัพยากรธรรมชาติที่ใช้แล้วสูญสิ้นไม่สามารถทดแทนได้ เช่น แร่ธาตุ หิน น้ำมัน เป็นต้น

3. แหล่งทรัพยากรทางวัตถุที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้มาจากสิ่งต่างๆ ที่เป็นวัตถุหรือแหล่งความรู้ที่ถูกสร้างขึ้นโดยฝีมือมนุษย์ และสามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการศึกษา เช่น อาคารสถานที่ สิ่งก่อสร้างของหน่วยงานราชการ หรือเอกชน สถานประกอบการห้องสมุดประชาชนพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น ศูนย์วัฒนธรรมประจำจังหวัด ศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ประจำจังหวัด

หรือหน่วยงานราชการและเอกชน โสภิตศานุปรกรณ์ วัด โบสถ์ มัสยิด สถานศึกษา โบราณสถาน หนังสือ ตำรา ข้อมูลข่าวสารแหล่งทรัพยากรทางสังคม ได้มาจากการขอรับการสนับสนุนข้อมูล แหล่งความรู้อันเกิดจากขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมความเป็นอยู่ของคนในชุมชน กิจกรรมของชุมชน และนำมาใช้ประโยชน์ในการจัดการศึกษา

4. แหล่งทรัพยากรทางสังคม ได้มาจากการขอรับการสนับสนุนข้อมูลแหล่งเรียนรู้ อันเกิดจากขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมความเป็นอยู่ของคนในสังคมชุมชน กิจกรรมของชุมชน และนำมาใช้ในการจัดการศึกษา

5. แหล่งทรัพยากรทางการเงิน ได้มาจากรายการในรูปแบบของเงินทั้งทางตรง และทางอ้อมจากผู้บริจาค จากผู้ที่ต้องการสนับสนุน และเงินที่โรงเรียน ได้มาจากแหล่งอื่นเพื่อใช้ในกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับผู้ศึกษาค้นคว้าได้จำแนกแหล่งที่มาของทรัพยากรทางการศึกษาตาม หลักการของ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดที่จำเป็นในการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งมีความสอดคล้องกับหน่วยงาน ทางการศึกษาและผลการวิจัยของนักการศึกษาหลายท่าน ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ,(2545) ประเสริฐ วงศ์เสนา (2552) นันทยา โสภณสรัญญา (2552) เบลญจวรรณ อุไรรัตน์ (2551) โดยจำแนกจากแหล่งที่มาของทรัพยากรทางการศึกษา ดังนี้

1. ทรัพยากรทางบุคคล
2. ทรัพยากรทางการเงิน
3. ทรัพยากรทางสังคม
4. ทรัพยากรทางวัตถุที่มนุษย์สร้างขึ้น
5. ทรัพยากรทางธรรมชาติ

ทรัพยากรบุคคล หมายถึง บุคคลภายในและภายนอกสถานศึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษา และสถานศึกษาสามารถนำความรู้ ทักษะ และประสบการณ์มาใช้ในการพัฒนาการศึกษาได้ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ครู อาจารย์ นักวิชาการ ศึกษานิเทศก์ แพทย์ พยาบาลเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ตำรวจ พ่อแม่ผู้ปกครองนักเรียนที่มีความรู้ความสามารถ ผู้นำท้องถิ่นด้านการปกครอง ผู้นำศาสนา เจ้าของสถานประกอบการ ผู้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ

1.1 ความสำคัญของทรัพยากรทางบุคคล

สุทธีวรรณ ตันตริจนาวงศ์ (2546 :152-153) ได้กล่าวถึงความสำคัญ ของ

ทรัพยากรบุคคลไว้ว่า เป็นผู้ที่ดำเนินการจัดการทรัพยากรอื่น เช่น ทรัพยากรทางวัตถุ ทรัพยากรทางการเงิน ทรัพยากรทางธรรมชาติ เป็นต้น ให้เป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ทรัพยากรบุคคลมีความสำคัญดังต่อไปนี้

1.1.1 ทรัพยากรบุคคลเป็นผู้ดำเนินงานเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษารวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนการศึกษา หรือชักจูงบุคลากรภายนอกสถานศึกษาให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิผลและพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสังคมชุมชน และประเทศชาติต่อไป

1.1.2 ทรัพยากรบุคคลเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะทรัพยากรบุคคลในสถานศึกษาและภายนอกสถานศึกษา เช่น ครู อาจารย์ ผู้บริหารศึกษานิเทศก์ ประชาชนชาวบ้าน ผู้ทรงคุณวุฒิ ฯลฯ ซึ่งเป็นผู้นำความรู้ ทักษะและประสบการณ์มาใช้ในการจัดการศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนสูงสุด

1.1.3 ทรัพยากรบุคคลจะช่วยส่งเสริมสนับสนุนด้านการบริหารสถานศึกษาและด้านการเรียนการสอนโดยนำความรู้ทางวิชาการผสมผสานกับประสบการณ์ที่ตนเองมีอยู่มากสร้างเป็นองค์ความรู้ใหม่ให้ทันสมัยตรงกับความต้องการ ความสนใจของผู้เรียน

1.1.4 ทรัพยากรบุคคลเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการกำหนดรูปแบบการจัดกิจกรรมทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถทักษะ และประสบการณ์ มีความสมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา คุณธรรมและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

1.1.5 ทรัพยากรบุคคลเป็นแบบอย่างที่ดีที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนปฏิบัติตามเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิตตามศักยภาพ โดยเฉพาะชุมชนที่มีความพร้อม จะมีความร่วมมือกันระหว่างกลุ่มต่างๆ ในชุมชนและระหว่างชุมชน ให้สถานศึกษาที่อยู่ในชุมชนสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ

1.1.6 ทรัพยากรบุคคลเป็นผู้ที่ทำให้สถานศึกษามีทรัพยากรเพียงพอในการจัดการศึกษาเช่นงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องมือฝึกทักษะต่างๆ

2. ทรัพยากรทางการเงิน

ทางการเงิน หมายถึง เงินทุนที่เป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการสถานศึกษาได้แก่เงินงบประมาณจากภาครัฐ และเงินนอกงบประมาณ เป็นเงินบำรุงการศึกษาหรือเงินที่สถานศึกษาได้รับการสนับสนุนจากแหล่งต่างๆ ได้แก่ เงินช่วยเหลือหรือกู้ยืมจากต่างประเทศ เงินที่มีผู้บริจาคเงินขององค์กรการกุศล มูลนิธิ สมาคม หรือองค์กรสาธารณะ เพื่อการศึกษารายได้ผลประโยชน์จาก

ผลิตผลการให้บริการ และจากการใช้ทรัพย์สินของสถานศึกษา จัดทำฝ่าป้าการศึกษา การจัดตั้ง กองทุน มูลนิธิในสถานศึกษา จัดงานการกุศลหรือจัดกิจกรรมในเทศกาลต่างๆเพื่อหาทุนมาใช้ในการจัดการศึกษา หรือดำเนินโครงการต่างๆ และ มีการสนับสนุนในการจัดหารายได้ของนักเรียน จากการดำเนินโครงการ /กิจกรรมต่างๆ ฯลฯ

2.1 ความสำคัญของทรัพยากรทางการเงิน

สุทธิธรรม ตันตริจนาวงศ์ (2546 : 159-160) ได้กล่าวถึงความสำคัญของ ทรัพยากรการเงิน ดังนี้

2.1.1 ช่วยให้การดำเนินการของสถานศึกษาประสบความสำเร็จในงาน การกิจหลัก คือ งานด้านวิชาการ งานบริหารบุคคล งานงบประมาณ และงานบริหารทั่วไป

2.1.2 เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรของสถานศึกษา

2.1.3 ช่วยให้การพัฒนาสถานศึกษาเป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ที่ตั้งไว้โดยเฉพาะการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่มีคุณภาพ ในกระบวนการเรียนการสอนของสถานศึกษา

2.1.4 ช่วยจัดสรรทรัพยากรหรือใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประสิทธิภาพ สูงสุด รวมทั้งผลงานที่เกิดขึ้นมีประโยชน์สูงสุดและใช้ทรัพยากรน้อยที่สุด จึงจะถือว่าเป็นการใช้ ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2.1.5 ช่วยสนับสนุนการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสถานศึกษากับ ชุมชน โดยเน้นต้นทุนค่าใช้จ่ายในการประชาสัมพันธ์ด้วยวิธีการต่างๆเพื่อให้ชุมชนสังคมเข้ามา มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา

3. ทรัพยากรทางสังคม

ทรัพยากรทางสังคมหมายถึงความรู้หรือกิจกรรมอันเกิดจากการศึกษา ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ ค่านิยม กิจกรรมวันสำคัญ ภูมิปัญญาท้องถิ่นระบบ เศรษฐกิจ สภาพความเป็นอยู่ของคนในชุมชน การให้ความร่วมมือร่วมกิจกรรมของชุมชนและ นำมาใช้ประโยชน์ในการจัดการศึกษา เป็นต้น

3.1 ความสำคัญของทรัพยากรทางสังคม

บราวน์ (Brown) (อ้างถึงใน นันทยา โสภณสรัญญา(2552 : 24) กล่าวว่า การใช้ชุมชนเป็นแหล่งความรู้นั้นมีประโยชน์ต่อการศึกษา มาก เพราะเป็นแหล่งวัสดุที่แท้จริงซึ่ง สามารถจะศึกษาเป็นรูปธรรมได้ เป็นวิธีที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้พัฒนาความรับผิดชอบ เพิ่ม มนุษยสัมพันธ์ระหว่างกันและกันทำให้นักเรียนสนใจการเรียนดีขึ้น

4. ทรัพยากรทางวัตถุที่มนุษย์สร้างขึ้น

ทรัพยากรทางวัตถุที่มนุษย์สร้างขึ้น หมายถึง แหล่งทรัพยากรต่างๆ หรือสถานที่ที่องค์กรภาครัฐหรือภาคเอกชนสร้างขึ้นเพื่อลูกหลาน รวมทั้งเทคโนโลยีต่างๆ และสื่อ นวัตกรรมทางการศึกษา เพื่อใช้ประโยชน์ในการจัดการศึกษาให้แก่สถานที่ราชการ สถานประกอบการ หอสมุดท้องถิ่น หรือห้องสมุดเอกชน ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมแห่งชาติ และโบราณสถานต่างๆ

4.1 ความสำคัญของทรัพยากรทางวัตถุที่มนุษย์สร้างขึ้นปารวิ เจริญยศ (อ้างถึงใน นันทยา โสภณสรัญญา 2552: 23-24) ได้กล่าวถึงความสำคัญของทรัพยากรทางวัตถุที่มนุษย์สร้างขึ้น ดังนี้

4.1.1 เป็นแหล่งให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพื่อให้ได้รับประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น สถานที่ในแหล่งชุมชนที่สถานศึกษาตั้งอยู่ จะช่วยเสริมสร้างความรู้แก่ผู้เรียนในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น โดยใช้จัดกิจกรรมทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

4.1.2 เป็นแหล่งที่ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ความเป็นอยู่ของสังคม เพื่อที่จะได้ปรับปรุงตนเองให้อยู่ในชุมชนได้อย่างมีความสุข เป็นการศึกษากระบวนการทางสังคม มีระเบียบแบบแผนการดำเนินชีวิตในสังคม รู้จักปัญหาของสังคม วิธีแก้ปัญหาต่างๆ ในสังคม เห็นสภาพความเป็นอยู่ของสังคมที่ผู้เรียนอาศัยอยู่อย่างแท้จริง

4.1.3 เป็นแหล่งที่ให้ความรู้ ความเข้าใจ ความสุข และความเพลิดเพลินซึ่งเป็นประโยชน์ในการเรียนการสอน และการอบรมพัฒนาผู้เรียน ให้มีประสบการณ์หลากหลายเกิดความรู้ ความชำนาญทั้งทางด้านวิชาการและวิชาชีพ และความเจริญเติบโตทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

4.1.4 เป็นแหล่งที่ปลูกฝังความสำนึกความรัก และเกิดความภูมิใจในศิลปวัฒนธรรมของชาติ และแหล่งเรียนรู้ที่ทรัพยากรมนุษย์สร้างขึ้น เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัฒนธรรม เหล่านี้เป็นสิ่งที่แสดงความรู้ความสามารถความเจริญก้าวหน้าของแต่ละยุคสมัย สะท้อนภาพให้นักเรียนได้ศึกษาความเป็นมาจากหลักฐานโบราณสถาน และโบราณวัตถุ เป็นต้น

5. ทรัพยากรทางธรรมชาติ

ทรัพยากรทางธรรมชาติ หมายถึง สิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิตที่เกิดขึ้นเองตามแหล่งกำเนิดธรรมชาติ บนโลก โดยรวมถึงระบบนิเวศวิทยาและสิ่งแวดล้อม ที่มีประโยชน์ต่อการบริหารจัดการศึกษา ได้แก่ ที่ดิน ป่าไม้ สัตว์ป่า แร่ธาตุ น้ำ พลังงานจากแสงอาทิตย์ อากาศตลอดจน แร่ธาตุ น้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ เป็นต้น

5.1 ความสำคัญของทรัพยากรทางธรรมชาติ

ปารวี เจริญยศ (อ้างถึงใน นันทยา โสภณสรัญญา, 2552 : 22-23) ได้กล่าวถึงความสำคัญของทรัพยากรทางธรรมชาติว่า

5.1.1 เป็นแหล่งให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพื่อให้ได้รับความรู้และประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น ทรัพยากรธรรมชาติในแหล่งชุมชนที่สถานศึกษาตั้งอยู่จะช่วยเสริมสร้างความรู้แก่ผู้เรียนในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น โดยใช้จัดกิจกรรมทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

5.1.2 เป็นแหล่งที่ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ความเป็นอยู่ของสังคมเพื่อที่จะได้ปรับปรุงตนเองให้อยู่ในชุมชนได้อย่างมีความสุข เป็นการศึกษากระบวนการทางสังคม มีระเบียบแบบแผนการดำเนินชีวิตในสังคม รู้จักปัญหาของสังคม วิธีแก้ปัญหาต่างๆ ในสังคม เห็นสภาพความเป็นอยู่ของสังคมที่ผู้เรียนอาศัยอยู่อย่างแท้จริง

5.1.3 เป็นแหล่งที่ให้ความรู้ ความเข้าใจ ความสุข และความเพลิดเพลิน ซึ่งเป็นประโยชน์ในการเรียนการสอนและการอบรมพัฒนาผู้เรียนให้มีประสบการณ์หลากหลายเกิดความรู้ ความชำนาญทั้งทางด้านวิชาการและวิชาชีพ และความเจริญเติบโตทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

5.1.4 เป็นแหล่งเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน เนื่องจากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติเป็นแหล่งเรียนรู้ที่อยู่ในชุมชน ทำให้มีการติดต่อระหว่างสถานศึกษากับชุมชนมากขึ้น โดยสถานศึกษาใช้เป็นแหล่งข้อมูล ใช้จัดกิจกรรม และใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนให้นักเรียนไปศึกษาหาความรู้

สรุปจากการศึกษาเอกสารแนวคิดของนักการศึกษาที่เกี่ยวข้องผู้ศึกษาได้จำแนกแหล่งที่มาของแหล่งของทรัพยากรทางการศึกษาที่ถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นและที่สำคัญที่สุดในการจัดการศึกษา เช่นเงินงบประมาณแผ่นดินถือว่าเป็นแหล่งทรัพยากรแหล่งใหญ่ที่สุด ทรัพยากรทางการศึกษาจำแนกออกเป็น ทรัพยากรทางบุคคล ทรัพยากรทางการเงิน ทรัพยากรทางสังคม ทรัพยากรทางวัตถุที่มนุษย์สร้างขึ้น และทรัพยากรทางธรรมชาติ ที่ให้เป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา รวมทั้งเป็นปัจจัยในการส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาหรือชักจูงบุคคลากรภายนอกสถานศึกษาให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทรัพยากรจากชุมชนเป็นแหล่งทรัพยากรที่มีความสำคัญมากประกอบด้วย บุคคล องค์กรต่างๆ เช่น สมาคม มูลนิธิ องค์กรกุศลต่างๆ ทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการสถาบันสังคมอื่น และต่างประเทศมาใช้ในการจัดการศึกษาซึ่งจะส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิผลและพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ

สังคมชุมชน และประเทศชาติต่อไป

2. แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา

แนวคิดในการบริหารทรัพยากรมีมานานแล้วตั้งแต่ครั้งมนุษยชาติเริ่มรวมกันอยู่เป็นกลุ่มเมื่อรวมกันเข้าก็จะต้องมีการสะสมของใช้ต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาหารจึงทำให้เกิดแนวคิดว่าทำอย่างไรจึงจะหาอาหารมาให้ได้พอกินให้นานที่สุดหรือจะทำการขนส่งอาหารจากที่หนึ่งไปที่หนึ่งในเวลาอันรวดเร็วได้ความคิดในการบริหารทรัพยากรในตอนแรกๆ เป็นแนวคิดเพื่อความอยู่รอดและความอยู่รอดของคนและชุมชนเป็นส่วนใหญ่

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร

แนวคิด และความหมายของการบริหาร คำศัพท์ที่ใช้ในความหมายของการบริหาร มีอยู่สองคำคือ "การบริหาร" (Administration) และ "การจัดการ" (management) การบริหาร มักจะใช้กับการบริหารกิจการสาธารณะหรือการบริหารราชการ ส่วนคำว่า การจัดการ ใช้กับการบริหารธุรกิจเอกชน เราจึงเรียกผู้ที่ดำรงตำแหน่งระดับบริหารในหน่วยงานราชการว่า "ผู้บริหาร" ในขณะที่บริษัท ห้างร้าน ใช้เรียกตำแหน่งเป็น "ผู้จัดการ" เนื่องจากการศึกษาเป็นกิจการที่มุ่งประโยชน์สาธารณะ และจัดเป็นส่วนงานของทางราชการ จึงใช้เรียกชื่อผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวว่า "ผู้บริหารการศึกษา" หากปฏิบัติงานเป็นหัวหน้าในสถานศึกษา เรียกว่า "ผู้บริหารสถานศึกษา" ได้มีผู้ให้คำจำกัดความหมายของการบริหารการศึกษา มีนักบริหารและนักวิชาการได้ให้ความหมายของการบริหารการศึกษาในทัศนะต่างๆ ดังนี้

Peter F. Drucker การบริหารคือศิลปะในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกับผู้อื่น

Harold Koontz การบริหาร คือ การดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยการอาศัยคน เงิน วัสดุสิ่งของเป็นปัจจัยในการปฏิบัติงาน

Herbert A. Simon การบริหาร คือ กิจกรรมที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมมือกันดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างร่วมกัน

วิจิตร ศรีสอ้าน และคณะได้สรุปสาระสำคัญของการบริหารไว้ดังนี้

1. การบริหารเป็นกิจกรรมของกลุ่มบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป
2. ร่วมมือกันทำกิจกรรม
3. เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน
4. โดยการใช้กระบวนการ และทรัพยากรที่เหมาะสม

กัญญา สาทร (อ้างถึงในหวน พินธุพันธุ์) กล่าวว่า การบริหารการศึกษาคือ กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการเพื่อพัฒนาเด็ก เยาวชน ประชาชน และสมาชิกของสังคมในทุกๆ ด้าน เช่น ความสามารถ ทักษะ ทักษะ พฤติกรรม ค่านิยม หรือคุณธรรม ทั้งในด้านการสังคม การเมือง และเศรษฐกิจ เพื่อให้บุคคลดังกล่าวเป็นสมาชิกที่ดี และมีประสิทธิภาพของสังคมโดยกระบวนการต่างๆ ทั้งที่เป็นระเบียบแบบแผน และไม่เป็นระเบียบแบบแผน

ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ ได้กล่าวว่าการบริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมกันดำเนินการ เพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุกๆ ด้านนับแต่ บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ เจตคติ พฤติกรรม คุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยมตรงกันกับความต้องการของสังคม โดยกระบวนการต่างๆ ที่อาศัยควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีผลต่อบุคคล และอาศัยทรัพยากร ตลอดจนเทคนิคต่างๆ อย่างเหมาะสม เพื่อให้บุคคลพัฒนาไปตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำเนินชีวิตอยู่

ซุบ กาญจนประกร และคณะ (2523: 1-5) ได้สรุปให้แนวคิด และความหมายของการบริหารไว้ว่า “การบริหาร” ตามความหมายทางวิชาการ หมายถึง การดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยอาศัยองค์ประกอบหรือปัจจัยต่างๆ ที่จำเป็นต่อการบริหาร และวิธีการปฏิบัติงาน ตลอดจนหมายถึงการทำให้งานสำเร็จลุล่วงไปโดยอาศัยบุคคลอื่น ๆ องค์ประกอบหรือปัจจัยที่จำเป็นต่อการบริหารนั้น ในขั้นแรกมีอยู่ 4 ประการด้วยกัน คือ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุสิ่งของ (Material) และวิธีการปฏิบัติงาน (Method) ที่เรียกว่า 4 M แต่ต่อมาได้มีการเพิ่มองค์ประกอบเข้ามาอีกหลายประการ เช่น อำนาจ หน้าที่ เวลา ความตั้งใจในการทำงาน และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ดังนั้น ในปัจจุบันองค์ประกอบหรือปัจจัยที่จำเป็นต่อการบริหารจึงมีอยู่ 7 ประการด้วยกัน คือ คน เงิน วัสดุสิ่งของ อำนาจหน้าที่ เวลา ความตั้งใจในการทำงาน และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ซึ่งอาจถือว่าเป็นปัจจัยเหตุหรือสิ่งที่ใช้ไป (Input) ในการบริหารงานแต่ละอย่าง

จากความหมายของดังกล่าว จะเห็นว่าบริหารมีลักษณะที่สำคัญ 3 ประการ คือ (1) การบริหารงานจะต้องมีวัตถุประสงค์ (2) การบริหารงานจะต้องมีองค์ประกอบหรือปัจจัยต่างๆ เช่น คน เงิน วัสดุสิ่งของ เป็นต้น เป็นเครื่องมือในการดำเนินงาน และ (3) การบริหารมีลักษณะเป็นการดำเนินงานที่เป็นกระบวนการต่อเนื่อง

ผู้เชี่ยวชาญได้กล่าวไว้มากมายหลายอย่าง ซึ่งนำมาสรุปพอเป็นที่เข้าใจว่า การบริหารงานที่ดีควรจะต้องประกอบด้วยกระบวนการที่สำคัญ 9 หรือที่รวมเรียกเป็นภาษาอังกฤษได้โดยย่อว่า PAPOSDCORB ซึ่งขออธิบายแต่ละข้อโดยย่อ ดังนี้

1. นโยบาย (Policy) หมายถึง นโยบายที่จะใช้ในการบริหารงาน ตลอดจนวิธีการ

กำหนดนโยบายดังกล่าวนี้ด้วย

2. อำนาจหน้าที่ (Authority) หมายถึง อำนาจหน้าที่ของแต่ละระบบงาน ตลอดจนการมอบหมายอำนาจหน้าที่ในระบบงานเหล่านี้ด้วย

3. การวางแผน (Planning) หมายถึง การวางแผนที่จะดำเนินการตามนโยบายที่กำหนดไว้ เพื่อให้แผนงานที่กำหนดขึ้นสอดคล้องต้องกับนโยบาย การที่จะได้แผนงานที่ถูกต้องจำเป็นต้องอาศัยความรู้ทางวิชาการวางแผนและการคาดหรือทำนายเหตุการณ์ในอนาคตด้วย

4. การจัดรูปงาน (Organizing) หมายถึง การจัดรูปงานของระบบงานต่างๆ ในการจัดรูปงานนี้สิ่งที่ควรนำมาพิจารณาประกอบด้วยก็คือ วิธีการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ เพื่อให้การจัดรูปงานและวิธีการปฏิบัติงานมีความสอดคล้องต้องการ ในการจัดรูปงานดังกล่าวนี้อาจมีการพิจารณาในด้านการควบคุมการปฏิบัติงานหรือในด้านของการแบ่งงาน เช่น หน่วยงานหลัก (line) หน่วยงานที่ปรึกษา (Staff) และหน่วยงานสนับสนุน (Auxiliary)

6. การดำเนินการเกี่ยวกับบุคลากร (Staffing) หมายถึง การจัดหาบุคคลที่มีความรู้และความสามารถมาบรรจุและแต่งตั้งให้ปฏิบัติงานในหน่วยงาน และอาจครอบคลุมถึงกิจกรรมต่างๆ ในการดำเนินการกับบุคลากร เช่น การสรรหาบุคคล การบรรจุและแต่งตั้ง การเลื่อนตำแหน่ง การฝึกอบรม การกำหนดค่าตอบแทน การให้พ้นจากงาน หรือการเลิกจ้าง และการให้บำเหน็จบำนาญ

7. การอำนวยการ (Directing) หมายถึงการอำนวยการซึ่งรวมถึงการควบคุมงานและการนิเทศงาน ตลอดจนถึงศิลปะในการบริหารงาน เช่น ความเป็นผู้นำ (Leadership) มนุษยสัมพันธ์ และการจูงใจ นอกจากนี้ การอำนวยการยังหมายรวมถึงการวินิจฉัยสั่งการ และการมอบอำนาจหน้าที่อันเป็นหลักสำคัญยิ่งในการบริหารด้วย

8. การประสานงาน (Co-ordination) หมายถึงการประสานงานเพื่อให้งานดำเนินไปโดยสะดวกและเรียบร้อย และเพื่อที่จะให้การประสานงานดีขึ้น ตลอดจนแก้ไขปัญหาข้อขัดข้องต่าง ๆ นักบริหารจำเป็นต้องศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการประสานงานแบบต่างๆ นอกจากนี้ยังจะต้องจัดให้มีระบบการประสานงานที่ดีในหน่วยงานของตนและกับหน่วยงานอื่นๆ ด้วย สิ่งที่จะช่วยให้การประสานงานดำเนินไปด้วยดีก็คือ การติดต่อสื่อสารที่ดี

9. การรายงาน (Reporting) หมายถึงการรายงานผลการปฏิบัติงานตลอดถึงการประชาสัมพันธ์ผลงานด้วย กิจกรรมทั้งหมดนี้มีส่วนสัมพันธ์ต่อเนื่องกับการติดต่อสื่อสารเป็นอันมาก

10. การงบประมาณ (Budgeting) หมายถึงการงบประมาณและการจัดงบประมาณ ซึ่งเป็นกระบวนการสุดท้ายของการบริหารงานที่สำคัญอีกประการหนึ่งนักบริหารจะต้องมีความรู้

และความเข้าใจระบบงบประมาณกระบวนการในการจัดงบประมาณและการเงิน และการใช้วิธีงบประมาณเป็นเครื่องมือในการวางแผนและควบคุมงานด้วย

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541: 6) ให้ความหมายของการบริหารว่า เป็นกิจกรรมที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์โดยใช้กระบวนการอย่างมีระเบียบ ใช้ทรัพยากรและเทคนิคอย่างเหมาะสมจันทรานี สงวนนาม (2545: 9-11) กล่าวถึงคำว่า การบริหาร สามารถใช้คำ 2 คำทดแทนกันได้ ได้แก่ คำว่า การบริหาร (Administration) และการจัดการ (Management) แต่ในความหมายที่แท้จริง คำว่า การบริหาร (Administration) จะเน้นในเรื่องการจัดการที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย และการนำนโยบายไปปฏิบัติซึ่งมักจะใช้กับการบริหารงานทุกชนิดที่เกี่ยวข้องกับภาครัฐส่วนคำว่า การจัดการ (Management) มักจะใช้ในการงานที่เกี่ยวกับธุรกิจเอกชน แต่ทั้ง 2 คำต่างก็มีความหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของผู้บริหารทั้งสิ้น ดังนั้น การบริหาร เป็นเรื่องของการทำกิจกรรมโดยผู้บริหารและสมาชิกในองค์กร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการใช้ทรัพยากรและเทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2544: 42) อธิบายว่า การบริหารหมายถึง การทำงานของคณะบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปที่จะทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้โดยการใช้กระบวนการบริหาร ได้แก่ การวางแผน การอำนวยการ การประสานงาน การติดต่อ การประเมินผล การปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับวัชร บรูณสิงห์ (2542:10) กล่าวว่า การบริหารเป็นกระบวนการทางสังคมของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมมือกัน ทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด โดยใช้กระบวนการและทรัพยากรอย่างเหมาะสม

สมศักดิ์ คงเที่ยง (2542: 1) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งอย่างใดหรือหลายๆ อย่างที่บุคคลร่วมกันกำหนด โดยใช้กระบวนการอย่างมีระบบและใช้ทรัพยากรตลอดจนเทคนิคต่างๆ อย่างเหมาะสม

Barnard (1972: 425) กล่าวว่า การบริหารหมายถึง การทำงานของคณะบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมกันปฏิบัติการให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน Simon (1976: 1) กล่าวว่า การบริหารคือ ศิลปะในการทำให้สิ่งต่างๆ ได้รับการกระทำจนเป็นผลสำเร็จ

Sergiovanni, et al. (1980:112) ให้ความหมายว่า การบริหารคือ กระบวนการทำงานร่วมกับผู้อื่นหรือโดยผู้อื่น เพื่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้นจะเห็นว่า การบริหารราชการจะต้องอาศัยองค์ประกอบหรือปัจจัยต่างๆ ซึ่งน่าจะเรียกว่าปัจจัยเหตุ (Input) หรือสิ่งที่จะใช้ไปในการบริหารงานและจะต้องมีกระบวนการ

บริหาร (process) เพื่อใช้ปัจจัยเหตุ และเมื่อกระบวนการต่าง ๆ ดำเนินการไปแล้ว ก็จะได้ผลผลิต หรือสิ่งที่ได้ออกมา (Output) การบริหารเป็นการบริหารงานราชการอย่างหนึ่ง จะต้องใช้ องค์ประกอบหรือปัจจัย ตลอดจนกระบวนการในการบริหารดังกล่าวด้วย

สรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง การใช้ศาสตร์และศิลป์ของบุคคลตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไป ร่วมมือกันดำเนินกิจกรรมหรืองานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ร่วมกัน โดยอาศัยกระบวนการ และทรัพยากรทางการบริหารเป็นปัจจัยอย่างประหยัด และให้เกิดประโยชน์ สูงสุด ผู้บริหารจะ บริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้นั้นต้องมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของทฤษฎี และหลักการบริหาร เพื่อจะได้นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับการทำงาน สถานการณ์และ สิ่งแวดล้อม จึงพูดได้ว่าผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จ คือ ผู้ที่สามารถประยุกต์เอาศาสตร์การ บริหารไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั่นเอง

2.2 แนวคิดสมัยใหม่เกี่ยวกับการบริหาร

การบริหารและการจัดการศึกษาในปัจจุบันของการศึกษาไทยในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์ทันต่อเหตุการณ์ และการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคโลกาภิวัตน์ ที่จะสามารถนำพา การศึกษาของชาติให้เด็กและเยาวชนไปสู่เป้าหมายของการจัดการศึกษาโดยยึดหลักการแนวคิดและ ทฤษฎีในการบริหารงานสมัยใหม่ ดังนี้

2.2.1 หลักธรรมาภิบาล

“หลักธรรมาภิบาล”หรืออาจเรียกได้ว่า “การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี หลักธรรมรัฐ และบรรษัทภิบาล ฯลฯ” ซึ่งเรารู้จักกันในนาม “Good Governance” ที่หมายถึง การ ปกครองที่เป็นธรรม นั้น ไม่ใช่แนวความคิดใหม่ที่เกิดขึ้นในสังคม แต่เป็นการสะสมความรู้ที่เป็น วัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกันเป็นสังคมของมวลมนุษย์เป็นพันๆปี ซึ่งเป็นหลักการเพื่อการอยู่ร่วมกัน ในบ้านเมืองและสังคมอย่างมีความสุข สามารถประสานประโยชน์และคลี่คลายปัญหาข้อ ขัดแย้งโดยสันติวิธีและพัฒนาสังคมให้มีความยั่งยืน(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2544: คำนำ)

องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาล

หลักธรรมาภิบาล มีองค์ประกอบที่สำคัญ 6 ประการดังนี้

1. หลักนิติธรรม คือ การตรากฎหมาย กฎ ระเบียบข้อบังคับและกติกาต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม ตลอดจนเป็นที่ยอมรับของสังคมและสมาชิก โดยมีการยินยอมพร้อมใจ และถือปฏิบัติร่วมกันอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม กล่าวโดยสรุป คือ สถาปนาการปกครองภายใต้ กฎหมาย มิใช่กระทำกันตามอำเภอใจหรืออำนาจของบุคคล

2. หลักคุณธรรม คือ การยึดถือและเชื่อมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยการณรงค์เพื่อสร้างค่านิยมที่ดีงามให้ผู้ปฏิบัติงานในองค์กรหรือสมาชิกของสังคมถือปฏิบัติ ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริตความเสียสละความอดทนอดกลั้นขยันหมั่นเพียร และความมีระเบียบวินัย เป็นต้น

3. หลักความโปร่งใส คือ การทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมา และสามารถตรวจสอบความถูกต้องได้โดยการปรับปรุงระบบ และกลไกการทำงานขององค์กรให้มีความโปร่งใสมิการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารหรือเปิดให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกตลอดจนมีระบบหรือกระบวนการตรวจสอบและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะเป็นการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน และช่วยให้การทำงานของภาครัฐและภาคเอกชนปลอดจากการทุจริตคอร์รัปชัน

4. หลักความมีส่วนร่วมคือการทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และร่วมเสนอความเห็นในการตัดสินใจสำคัญ ๆ ของสังคม โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วม ได้แก่ การแจ้งความเห็น การไต่สวน สาธารณะ การประชาพิจารณ์การแสดงประชามติ หรืออื่นๆ และจัดการผูกขาดทั้งโดยภาครัฐหรือโดยภาคธุรกิจเอกชนซึ่งจะช่วยให้เกิดความสามัคคีและความร่วมมือกันระหว่างภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชน

5. หลักความรับผิดชอบผู้บริหารตลอดจนคณะข้าราชการทั้งฝ่ายการเมืองและข้าราชการประจำต้องตั้งใจปฏิบัติภารกิจตามหน้าที่อย่างดียิ่งโดยมุ่งให้บริการแก่ผู้มารับบริการเพื่ออำนวยความสะดวกต่างๆมีความรับผิดชอบต่อความบกพร่องในหน้าที่การงานที่ตนรับผิดชอบอยู่ และพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขได้ทันทั่วถึง

6. หลักความคุ้มค่าผู้บริหาร ต้องตระหนักว่ามีทรัพยากรค่อนข้างจำกัด ดังนั้นในการบริหารจัดการจำเป็นจะต้องยึดหลักความประหยัดและความคุ้มค่า ซึ่งจำเป็นจะต้องตั้งจุดมุ่งหมาย ไปที่ผู้รับบริการหรือประชาชนโดยส่วนรวม

สรุป หลักธรรมาภิบาลเป็น การปกครองที่เป็นธรรม ซึ่งเป็นหลักการเพื่อการอยู่ร่วมกันในบ้านเมืองและสังคมอย่างมีความสุข และพัฒนาสังคมให้มีความยั่งยืน ประกอบด้วย องค์ประกอบที่สำคัญ 6 ประการคือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า ในการบริหารจัดการจำเป็นจะต้องยึดหลักความประหยัดและความคุ้มค่า ซึ่งจำเป็นจะต้องตั้งจุดมุ่งหมาย ไปที่ผู้รับบริการหรือประชาชนโดยส่วนรวม

2.2.2 การบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participative Management) หมายถึง การบริหารโดยให้บุคคลในองค์กรหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจ ใช้ความคิด

สร้างสรรค์ และความเชี่ยวชาญ ในการบริหารงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ หรือแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดจากการบริหารงาน

การปฏิรูปการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545

กำหนดหลักการสำคัญไว้อย่างชัดเจนว่าจะ ยึดหลักการมีส่วนร่วมเป็นสำคัญ คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาทั่วประเทศ โดยมุ่งหวังว่าจะทำให้สามารถยกระดับคุณภาพการศึกษาของไทยทั้งระบบ จากบทบัญญัติดังกล่าวส่งผลให้สถานศึกษาทุกแห่ง ต้องดำเนินการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา โดยอยู่บนพื้นฐานของหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม ตามเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการบริหารการศึกษาของประเทศ การพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งคณะกรรมการสถานศึกษา ครู ผู้ปกครองและนักเรียน ซึ่งการมีส่วนร่วมในการศึกษากับการมีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการมีข้อสังเกต ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการศึกษา เช่น การบริจาคเงินช่วยเหลือ การร่วมแรงร่วมใจซ่อมแซมโรงเรียน การเข้าประชุม การบริจาคที่ดินสร้างโรงเรียน การซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นต้น ในลักษณะนี้ไม่ถือเป็นเรื่องของการบริหาร เพราะว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเท่านั้น

2. การมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษา ในหลักการบริหารจะมีกระบวนการและขอบเขตที่แน่นอน เช่น มีการใช้ทรัพยากร ใช้เทคนิคในกระบวนการบริหาร ดังนั้น จึงต้องพิจารณาว่ากิจกรรมของผู้เข้าร่วมมีลักษณะใดและเข้าข่ายของการบริหารจัดการหรือไม่ ในกรณีนี้บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาที่กำหนดขึ้นใหม่นั้น จะเข้าลักษณะของการร่วมบริหารกิจการของสถานศึกษาเพราะมีการวางแผน การประชุม การแสดงความคิดเห็น การประสานงาน การรายงานและติดตามผล เป็นต้น นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมยังพิจารณาได้หลายมุมมองซึ่งมีทั้งทางตรงและทางอ้อม บางท่านอาจสงสัยว่า การมีส่วนร่วมในบางกรณีเป็นไปอย่างแท้จริงหรือเป็นไปในลักษณะเทียมอย่างไรก็ตาม จะขอกล่าวในรายละเอียดต่อไป

1) ประเภทของการบริหารแบบมีส่วนร่วม

(1) การมีส่วนร่วมโดยตรง การมีส่วนร่วมในการบริหารเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเป็นสำคัญ ดังนั้น ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบกิจกรรมโดยตรง เช่น ผู้บริหาร หัวหน้าโครงการ การปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ก็ตาม มักจะเปิดโอกาสให้บุคคลอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในรูปของกรรมการที่ปรึกษา ที่จะให้ข้อคิด ข้อเสนอแนะ เพราะกิจกรรมบางอย่างอาจมีอุปสรรคไม่สามารถ แก้ปัญหาให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี จึงจำเป็นต้องให้บุคคลอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เพื่อให้ผลการตัดสินใจ เป็นที่ยอมรับแก่คนทั่วไปหรือเกิดผลงานที่มีประสิทธิภาพ การมีส่วนร่วม

โดยตรงจึงมีสาระสำคัญอยู่ที่ว่า เป็นการร่วมอย่างมีระบบตามกระบวนการบริหาร มักทำเป็นลายลักษณ์อักษร เช่น เมื่อมีคำสั่งแต่งตั้งบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องใดก็ตาม ผลที่เกิดขึ้นนั้นเกิดจากการตัดสินใจร่วมกัน เป็นต้น

(2) *การมีส่วนร่วมโดยอ้อม* การมีส่วนร่วมโดยอ้อมเป็นเรื่องของการทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งให้บรรลุเป้าหมายอย่างไม่เป็นทางการ โดยไม่ได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในกระบวนการบริหารแต่อย่างใด แต่เป็นเรื่องของการให้การสนับสนุน ส่งเสริมให้บรรลุเป้าหมายเท่านั้น เช่น การบริจาคเงินทรัพย์สิน วัสดุอุปกรณ์ แรงงาน เข้าช่วยสมทบ ไม่ได้เข้าร่วมประชุมแต่ยินดีร่วมมือ เป็นต้น ลักษณะของการมีส่วนร่วม ลักษณะหรือรูปแบบของการเข้าไปมีส่วนร่วมนั้น สามารถพิจารณาได้หลากหลาย ซึ่งขึ้นอยู่กับว่าเราจะสนใจในด้านใด บางท่านพิจารณาจากกิจกรรมที่เข้าไปมีส่วนร่วม เช่น การเลือกตั้ง การประชุมบางท่านก็พิจารณาในเชิงการบริหาร เช่น การมีส่วนร่วมในแนวราบ-แนวตั้ง เป็นต้น

2) รูปแบบของการบริหารแบบมีส่วนร่วม

(1) *การมีส่วนร่วมที่สร้างสรรค์ (Constructive Participation)* คือการมีส่วนร่วมที่ทั้งสองฝ่ายต่างมองโลกไปในทางที่ดี พร้อมทั้งจะร่วมกันสร้างสรรค์ด้วยการปรับทัศนคติเข้าหากันเกิดการเรียนรู้และสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกัน เพื่อที่จะแก้ไขปัญหาและหาข้อยุติต่างๆ อันจะนำไปสู่การร่วมมือร่วมใจบนพื้นฐานที่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายพึงพอใจ การมีส่วนร่วมในลักษณะนี้จะนำมาซึ่งความเจริญก้าวหน้าและเป็นสิ่งที่สังคมพึงปรารถนา

(2) *การมีส่วนร่วมที่มีความขัดแย้ง (Conflictive Participation)* คือการมีส่วนร่วมที่ทั้งสองฝ่ายมีอคติต่อกัน เป็นการมองโลกในแง่ร้าย เมื่อมีโอกาสเผชิญหน้ากันจะพยายามหักล้างความคิดซึ่งกันและกันโดยไม่มี การปรับทัศนคติเข้าหากัน จึงยากที่จะหาจุดร่วมให้เกิดความพึงพอใจกันได้ การร่วมมือร่วมใจจึงแอบแฝงไว้ซึ่งความไม่จริงใจต่อกันในการดำเนินกิจกรรม ความขัดแย้งเริ่มตั้งแต่มีคน 2 คนขึ้นไปทำงานร่วมกัน ดังนั้น ที่ใดมีสังคมมนุษย์ที่นั้นย่อมมีความขัดแย้งเกิดขึ้นเสมอ เพราะในแต่ละสังคมมีพื้นฐานหลายอย่างแตกต่างกัน เช่น เพศ วัย ความรู้ ความสามารถ อาชีพ ศาสนา วัฒนธรรม เป็นต้น ปรัชญาของความขัดแย้งเห็นว่าความขัดแย้งไม่ใช่สิ่งเลวร้าย ไม่ควรจะหลีกเลี่ยงแต่เราต้องเผชิญกับมันและยอมรับว่าความขัดแย้งเป็นสิ่งที่มิประโยชน์ช่วยกระตุ้นให้เกิดความคิดในการแก้ไขปัญหา

จึงกล่าวได้ว่า ความขัดแย้งเป็นสิ่งที่ไม่สามารถ หลีกเลี่ยงได้ ความขัดแย้งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ซึ่งบางครั้งเป็นไปในทางสร้างสรรค์แต่บางครั้งก็เป็นการทำลาย ผู้บริหารคนใดเข้าใจสมมติฐานและกระบวนการของความขัดแย้งย่อมอยู่ในฐานะได้เปรียบในการแก้ไข

ปัญหาขององค์กรได้ดี การจัดการความขัดแย้งในภาวะของการมีส่วนร่วมในการบริหารนั้น จะต้องพิจารณาว่าเกิดจากปัญหาใด อย่างไรก็สามารถพิจารณาได้ดังนี้

1. นโยบายจะต้องมีความชัดเจนสามารถนำไปปฏิบัติได้
2. จัดหาทรัพยากรในการบริหารให้เพียงพอและมีประสิทธิภาพ
3. การแต่งตั้ง การเลือกสรรบุคลากรเข้าสู่ตำแหน่งจะต้องเป็นไปตามระบบ

คุณธรรมและให้เกิดความยุติธรรม

4. การประนีประนอม
5. หลีกเลี่ยงการขัดแย้ง
6. ระบบการสื่อความหมายจะต้องชัดเจน
7. ปรับเปลี่ยนอารมณ์ คำนิยาม ความเชื่อ ความคิดเห็น ให้เป็นไปในทาง

เดียวกัน ดังที่กล่าวกันว่า “พูดภาษาเดียวกัน”

ผลดีของการบริหารแบบมีส่วนร่วม

1. เป็นการสร้างสรรค์ให้มีการระดมสรรพกำลังจากบุคคลต่าง ๆ เช่น พลังความคิด สติปัญญา ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ เป็นต้น

2. เป็นการสร้างบรรยากาศและพัฒนาประชาธิปไตยในการทำงาน

3. ช่วยลดความขัดแย้งระหว่างผู้บริหารกับผู้ปฏิบัติงาน เพราะเกิดความเข้าใจซึ่งกันและกันมีส่วนช่วยให้ประสานงานกันดี

4. การบริหารแบบมีส่วนร่วมจะทำให้งานมีประสิทธิภาพและคุณภาพที่ดี เพราะจะมี ความรับผิดชอบ

5. ผลงานที่เกิดขึ้นจะก่อให้เกิดความภาคภูมิใจแก่บุคลากร เพราะทุกคนมีส่วนร่วม ในความสำเร็จของงาน

6. ช่วยให้งานสำเร็จลงได้ในเวลาอันรวดเร็ว เพราะมีการแบ่งหน้าที่กันทำ

8. สร้างความสมดุลระหว่างฝ่ายบริหารกับฝ่ายปฏิบัติ

ข้อจำกัดของการบริหารแบบมีส่วนร่วม

แม้ว่าการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมจะมีข้อดีอยู่หลายประการก็ตาม แต่ก็ยังมีข้อเสียและข้อจำกัดดังนี้

1. การเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นในการบริหาร อาจเกิดความขัดแย้งหรือไม่สอดคล้องกับฝ่ายบริหารซึ่งอาจทำให้กิจกรรมนั้นล่าช้าหรือล้มเหลวได้

2. การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการบริหาร อาจเป็นช่องทางหนึ่งที่จะก่อให้เกิดกลุ่มอิทธิพลที่ใช้พลังของกลุ่มไปในทางไม่สร้างสรรค์เพื่อประโยชน์ของตนเองหรือพวกพ้องขึ้นได้

3. ผู้บริหารบางคนคิดว่าการยอมให้ฝ่ายผู้ปฏิบัติงานมีส่วนร่วมในการใช้อำนาจและรับผิดชอบจะทำให้ตนเองสูญเสียอำนาจ

4. การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมไม่สามารถนำไปใช้กับงานที่เร่งด่วนได้ เพราะต้องใช้เวลามากในกระบวนการบริหาร เช่น การประชุมหลายครั้งเพื่อให้ได้ข้อยุติ

5. การมีส่วนร่วมในการบริหารงานบางกรณีต้องใช้งบประมาณมาก ดังนั้นต้องคำนึง ผลตอบแทนว่าจะคุ้มค่ากับการลงทุนหรือไม่

6. การคัดเลือกผู้เข้าร่วมงาน ถ้าได้บุคคลที่ไม่มีความรู้ความสามารถและความเหมาะสมกับงาน อาจจะทำให้เกิดการเสียเวลาและยุ่งยากในภายหลัง

7. ความคิดเห็นของบุคคลภายนอกองค์กร โดยเฉพาะประชาชน อาจไม่ได้รับการยอมรับ เท่าที่ควร

9. การไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่มักจะทำให้เกิดการก้าวก่ายหน้าที่ซึ่งกันและกัน

กล่าวโดยสรุปการบริหารแบบมีส่วนร่วมนั้นโดยให้บุคคลในองค์กรหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจ ใช้ความคิดสร้างสรรค์ และความเชี่ยวชาญ ในการบริหารงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ หรือแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดจากการบริหารงานมี กำหนดหลักการสำคัญไว้อย่างชัดเจนว่าการปฏิรูปการบริหารการศึกษาของประเทศ การพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งคณะกรรมการสถานศึกษา ครู ผู้ปกครองและนักเรียน ซึ่งการมีส่วนร่วมในการศึกษากับการมีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ก็ตาม มักจะเปิดโอกาสให้บุคคลอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในรูปของกรรมการที่ปรึกษา ที่จะให้ข้อคิด ข้อเสนอแนะ เพราะกิจกรรมบางอย่างอาจมี อุปสรรคไม่สามารถแก้ปัญหาให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี จึงจำเป็นต้องให้บุคคลอื่นเข้าร่วมในการตัดสินใจ เพื่อให้ผลการตัดสินใจ ให้เป็นที่ยอมรับแก่คนทั่วไปหรือเกิดผลงานที่มีประสิทธิภาพใช้ภาวะของการเป็นผู้นำ ในการแก้ไขสถานการณ์ต่างๆ จึงจะทำให้การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมบรรลุเป้าหมายในที่สุด

2.2.3 การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management)

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management) เป็นรูปแบบในการบริหารและจัดการศึกษาที่ริเริ่มในปีค.ศ.1980ในประเทศสหรัฐอเมริกาที่ไม่พอใจผลลัพธ์การศึกษาของชาติ จึงหาแนวทางที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น เป็นรูปแบบ

การบริหารโรงเรียนที่ได้รับความสนใจในวงการบริหารโรงเรียนอย่างมากในปัจจุบัน กระทรวงศึกษาธิการได้นำแนวคิดด้านการบริหารและการจัดการสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานถือเป็นนโยบายสำคัญที่มุ่งหวังให้การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาเป็นเครื่องมือที่จะเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการศึกษาไปสู่การปฏิบัติเมื่อประเทศไทยมีนโยบายปฏิรูปการศึกษา ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ.2542 โดยยึดหลักการกระจายอำนาจและการใช้ประชาชนและสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อมุ่งให้การจัดการศึกษามีคุณภาพสนองต่อความต้องการของผู้เรียนผู้ปกครองและชุมชนมากที่สุด แนวทางดังกล่าวจึงเป็นหลักการสำคัญของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) แนวคิดการบริหารโดยใช้รูปแบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน จะผูกพันอย่างใกล้ชิดกับเรื่องการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการศึกษาการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดนี้เป็นการยกอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจและความรับผิดชอบในการบริหารจัดการศึกษาไปจากส่วนกลางและจากเขตพื้นที่การศึกษาไปยังโรงเรียนโดยตรงโดยการมอบอำนาจไปยังคณะกรรมการสถานศึกษาและสถานศึกษา

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานหมายถึง การกระจายอำนาจจากส่วนกลางให้โรงเรียนที่เป็นหน่วยปฏิบัติมีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบในการตัดสินใจบริหารและจัดการทางด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารบุคคล และบริหารทั่วไปได้อย่างโปร่งใสตรวจสอบได้ โดยมีคณะกรรมการสถานศึกษา ครูและบุคลากร ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนร่วมกันพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น

1) หลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

(1) หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) เป็นการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาจากกระทรวงและส่วนกลางไปยังสถานศึกษาให้มากที่สุด โดยมีความเชื่อว่าโรงเรียนเป็นหน่วยสำคัญในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการศึกษาของเด็ก

(2) หลักการมีส่วนร่วม (Participation or collaboration or involvement) เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการบริหาร ตัดสินใจและร่วมจัดการศึกษาทั้งครู ผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน ตัวแทนศิษย์เก่า และตัวแทนนักเรียน การที่บุคคลมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจะเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและจะรับผิดชอบแนวทางการศึกษามากขึ้น

(3) หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน (Return power to people) ในอดีตการจัดการศึกษาจะทำหลากหลายทั้งวัดและองค์กรในท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการต่อมา มีการร่วมการจัดการศึกษาไปให้กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้เกิดเอกภาพและมาตรฐานทางการศึกษา แต่เมื่อประชากรเพิ่มขึ้น ความเจริญต่างๆ ก้าวไปอย่างรวดเร็ว การจัดการศึกษาโดยส่วนกลางเริ่มมีข้อจำกัด เกิดความล่าและไม่สนองความต้องการของผู้เรียนและชุมชนอย่างแท้จริง

จึงต้องมีการคืนอำนาจให้ท้องถิ่นและประชาชนได้จัดการศึกษาเองอีกครั้ง

(4) หลักการบริหารตนเอง (Self-management) ในระบบการศึกษาทั่วไป มักจะกำหนดให้โรงเรียนเป็นหน่วยปฏิบัติตามนโยบายของส่วนกลาง โรงเรียนไม่มีอำนาจอย่างแท้จริง สำหรับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้น ไม่ได้ปฏิเสธเรื่องการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย และนโยบายของส่วนรวม แต่มีความเชื่อว่าวิธีการทำงานให้บรรลุเป้าหมายนั้นทำได้หลายวิธี การที่ส่วนกลางทำหน้าที่เพียงกำหนดนโยบายและเป้าหมายแล้วปล่อยให้โรงเรียนมีระบบการบริหารด้วยตนเอง โดยให้โรงเรียนมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการดำเนินงาน ซึ่งอาจดำเนินการได้หลากหลายด้วยวิธีการที่แตกต่างกัน แล้วแต่ความพร้อมและสถานการณ์ของโรงเรียน ผลที่ได้น่าจะมีประสิทธิภาพสูงกว่าเดิม ที่ทุกอย่างกำหนดมาจากส่วนกลางไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม

(5) หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล (Check and balance) ส่วนกลางมีหน้าที่กำหนดนโยบายและควบคุมมาตรฐานมีองค์การอิสระทำหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพการบริหารและการจัดการศึกษา เพื่อให้มีคุณภาพและมาตรฐานเป็นไปตามกำหนดและมาตรฐานเป็นไปตามกำหนดและเป็นไปตามนโยบายของชาติ

2) รูปแบบการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

(1) รูปแบบที่ผู้บริหารเป็นหลัก (Administration control SBM) ผู้บริหารเป็นประธานคณะกรรมการ ส่วนกรรมการอื่น ๆ ได้จากการเลือกตั้งหรือคัดเลือกจากกลุ่มผู้ปกครอง ครู และชุมชน คณะกรรมการมีบทบาทให้คำปรึกษา แต่อำนาจการตัดสินใจยังคงอยู่ที่ผู้บริหารโรงเรียน

(2) รูปแบบที่มีครูเป็นหลัก (Professional control SBM) เกิดจากแนวคิดที่ว่า ครูเป็นผู้ใกล้ชิดนักเรียนมากที่สุดย่อมรู้ปัญหาได้ดีกว่าและสามารถแก้ปัญหาได้ตรงจุดตัวแทนคณะครูจะมีสัดส่วนมากที่สุดในคณะกรรมการ โรงเรียนผู้บริหารยังเป็นประธานคณะกรรมการโรงเรียนบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนเป็นคณะกรรมการบริหาร

(3) รูปแบบที่ชุมชนมีบทบาทเป็นหลัก (Community control SBM) แนวคิดสำคัญ คือ การจัดการศึกษาควรตอบสนองความต้องการและค่านิยมของผู้ปกครองและชุมชนมากที่สุด ตัวแทนของผู้ปกครอง และชุมชนจึงมีสัดส่วนในคณะกรรมการโรงเรียนมากที่สุด ตัวแทนผู้ปกครองและชุมชนเป็นประธานคณะกรรมการ โดยมีผู้บริหารโรงเรียนเป็นกรรมการและเลขานุการบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการโรงเรียนเป็นคณะกรรมการบริหาร

(4) รูปแบบที่ครู และชุมชนมีบทบาทหลัก (Professional community control SBM) แนวคิดเรื่องนี้เชื่อว่าทั้งครูและผู้ปกครองต่างมีความสำคัญในการจัดการศึกษาให้แก่

เด็กเนื่องจากทั้ง 2 กลุ่มอยู่ใกล้ชิดครูและชุมชนมากที่สุดผู้บริหารโรงเรียนเป็นประธานบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการโรงเรียนเป็นคณะกรรมการบริหาร

สรุป การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น เป็นรูปแบบการบริหารโรงเรียนที่ได้รับความสนใจในวงการบริหารโรงเรียนอย่างมากในปัจจุบัน ที่มุ่งหวังให้การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาเป็นเครื่องมือที่จะเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการศึกษาไปสู่การปฏิบัติ โดยยึดหลักการกระจายอำนาจและการใช้ประชาชน และสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อมุ่งให้การจัดการศึกษามีคุณภาพสนองต่อความต้องการของผู้เรียนผู้ปกครองและชุมชนมากที่สุด แนวคิดนี้เป็นการยกอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจและความรับผิดชอบในการบริหารจัดการศึกษาไปจากส่วนกลางและจากเขตพื้นที่การศึกษาไปยังโรงเรียนโดยตรงโดยการมอบอำนาจไปยังคณะกรรมการสถานศึกษาและสถานศึกษา ครูและบุคลากร ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนร่วมกันพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา

แนวคิดในการบริหารทรัพยากรที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือในภาวะการณ์เกิดสงครามกองทัพในฐานะที่ต้องรับผิดชอบเกี่ยวกับทรัพยากรและยุทธโศปกรณ์ต่างๆ กองทัพจะต้องจัดระบบในการบริหารทรัพยากรของตนเป็นอย่างดีจึงจะสามารถทำสงครามได้

ปรีชา คัมภีร์ปกรณ์ (2547: 8-10) กล่าวว่า Bender ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับทรัพยากรไว้ 2 แนวคิด คือ แนวคิดทางด้านเศรษฐศาสตร์และแนวคิดทางการบริหาร ซึ่งสรุปได้ดังนี้

2.3.1 แนวคิดทางด้านเศรษฐศาสตร์ แบ่งเป็น 4 ประเภท คือ

- 1) ทรัพยากรมนุษย์
- 2) ทรัพยากรทางกายภาพ ประกอบด้วย ที่ดิน เครื่องอำนวยความสะดวก เครื่องมือ และ วัสดุ/หรือพลังงาน
- 3) ทรัพยากรการเงิน ได้แก่ เงินและสิ่งอื่นๆ ที่สามารถใช้แทนเงินได้
- 4) ข้อสนเทศ เช่น ข้อมูล ความรู้ Software Hardware

2.3.2 แนวคิดทางการบริหาร มีแนวคิดที่แตกต่างกัน 3 แนวคิด คือ

แนวคิดที่หนึ่ง กล่าวว่าทรัพยากรทางการบริหารที่สำคัญ มี 4 ประการ เรียกว่า “4 Ms” ได้แก่ คน (Men) เงิน (Money) วัสดุสิ่งของ (Materials) และการจัดการ (Management) แนวคิดที่สอง คิดว่าทรัพยากรพื้นฐานของการบริหารนั้น มี 3 ประการ เรียกว่า “3 Ms” ได้แก่ คน (Men) เงิน (Money) และการจัดการ (Management) โดยคิดว่าเมื่อมีเงินและสามารถจัดซื้อหาวัสดุได้แนวคิดที่สาม เป็นแนวคิดทางฝ่ายธุรกิจเอกชน โดยแบ่งทรัพยากรในการดำเนินงาน

มี 6 ประการ เรียกว่า “6 Ms” ได้แก่ คน (Men) เงิน (Money) วัสดุสิ่งของ (Materials) วิธีการ (Method) ตลาด (Market) และเครื่องจักรกล (Machine)

การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาในแนวทางการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2546 : 45) นั้นต้องตอบสนองต่อนโยบายที่สำคัญ ดังนี้

1. การระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณการเงินและทรัพย์สินจากทุกส่วนของสังคมเพื่อนำมาใช้จัดการศึกษา
2. ให้อำนาจจัดสรรงบประมาณแผ่นดินให้กับการศึกษาโดยจัดสรรเงินอุดหนุนรายบุคคลให้แก่ผู้เรียนการศึกษาภาคบังคับและการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดโดยรัฐและเอกชนให้เท่าเทียมกันและจัดสรรเงินเพิ่มเติมให้แก่ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ
3. ให้สถานศึกษามีอิสระในการบริหารงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาควบคู่กับระบบการบริหารการเงินและบัญชี ระบบการตรวจสอบ ติดตามและประเมินประสิทธิภาพ

การใช้จ่ายงบประมาณ แนวคิดตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2546: 45) มีจุดเน้นที่แตกต่างจากเดิม คือ เน้นให้เป็นระบบที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาที่มีความเป็นอิสระและคล่องตัวในการบริหารทั้งการบริหารการเงินสินทรัพย์และบุคลากรตามแนวทางการบริหารจัดการที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management) โดยสถานศึกษาและโรงเรียนจัดทำแผนการหารายได้และแผนการใช้จ่ายเงินมีการควบคุมดูแลการดำเนินงานให้เป็นไปตามที่กฎเกณฑ์กำหนดอีกทั้งมีระบบข้อมูลเชื่อถือได้เป็นปัจจุบันและครอบคลุมการดำเนินงานเกี่ยวกับทรัพยากรทุกด้าน มีเอกสารหลักฐานให้ตรวจสอบได้สะดวกตลอดเวลา เพื่อความโปร่งใสและความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้โดยมีกรอบแนวคิดการบริหารดังนี้

1. มีการวางแผนการเงินจัดทำงบประมาณที่สอดคล้องกับแผนการดำเนินงานและ การพิจารณาจัดสรรเงินที่เป็นธรรมและโปร่งใส
2. มีการบริหารสินทรัพย์ของสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ
3. มีการจัดการเกี่ยวกับการรับและการจ่ายเงินทั้งเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณ ที่สะดวก รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ
4. มีการควบคุมการดำเนินงานทางการเงิน การบัญชีและพัสดุที่รัดกุม
5. มีการตรวจสอบเงินและทรัพย์สินของสถานศึกษาที่ครอบคลุมและสม่ำเสมอ

6. มีการจัดเก็บเอกสารหลักฐานทางการเงินของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ และสะดวกต่อการค้นหา และอ้างอิง

7. มีการกำหนดอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบรวมทั้งการจัดองค์กรในการบริหารงานการเงินของ สถานศึกษาที่มีความชัดเจนและไม่ซ้ำซ้อน

การบริหารทรัพยากรนั้นเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของหน่วยงานเนื่องจากความจำกัดของงบประมาณโดยสถานศึกษายึดแนวคิดในการบริหารจัดการทรัพยากรการศึกษาโดยให้ความสำคัญต่อการวางแผน จัดระบบงาน และระบบการควบคุมตรวจสอบที่สอดคล้องกับนโยบาย แผนพัฒนาการศึกษาและภารกิจของสถานศึกษามีการจัดสรรทรัพยากรเหมาะสมตามความจำเป็นกำหนดขอบเขตความรับผิดชอบของบุคลากรที่ชัดเจน และมีการสร้างความเข้าใจในเรื่องนี้อย่างต่อเนื่อง

ปรีชา คัมภีร์ปกรณ์ (2547: 12) ได้กล่าวถึง การดำเนินกิจกรรมหรือภารกิจของหน่วยงานต่าง ๆ นั้นหากสามารถดำเนินไปตามภารกิจของตนจริงๆ และพยายามใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว การบริหารทรัพยากรจากหน่วยเหนือก็ไม่ต้องมีความจำเป็นแต่อย่างใดแต่ก็ยังมีหน่วยงานที่ผู้รับผิดชอบยังขาดความรอบคอบในการบริหารอยู่ถ้าหากพิจารณาในการดำเนินการแล้วจะสรุปได้ว่าแนวทางการดำเนินการบริหารทรัพยากรของหน่วยงานสามารถปฏิบัติได้ดังต่อไปนี้

1. เพื่อสนับสนุนในการดำเนินกิจกรรม การดำเนินกิจกรรมทุกกิจกรรมจำเป็นต้องได้รับทรัพยากรไม่ว่าจะเป็นคน เงิน วัสดุ หรือสิ่งใดๆ ถ้าหากไม่มีทรัพยากรแล้ว การดำเนินกิจกรรมก็ไม่ได้สามารถดำเนินไปได้ หรือถ้าหากได้รับทรัพยากรไม่เพียงพอกิจกรรมหรือภารกิจที่ดำเนินนั้น อาจจะทำได้แต่ไม่สามารถจะได้ผลดีได้ เช่น ในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนถ้าหากโรงเรียนได้รับการจัดสรรคน เงิน และวัสดุการศึกษาน้อย โรงเรียนสอนได้สามารถดำเนินงานได้ แต่ผลที่ได้รับจะไม่ดีเท่ากับได้รับคน วัสดุและเงินอย่างเพียงพอ

2. เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของการดำเนินงานในการจัดทรัพยากรให้แก่หน่วยงานนั้นบางครั้งจะเป็นไปเพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของหน่วยงานโดยการพยายามจัดหาทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพสูงในการทำงานได้แก่การจัดสรรเทคโนโลยีสูงในการทำงานไปให้เช่นการจัดการเครื่องคอมพิวเตอร์ไปให้แทนเครื่องพิมพ์ดีด หรือจัดเครื่องพิมพ์ดีดไฟฟ้าให้แทนเครื่องพิมพ์ดีดธรรมดา เป็นต้น

3. เพื่อเป็นควบคุมการดำเนินงานขององค์กรหรือผู้รับผิดชอบการบริหารทรัพยากรในบางครั้งก็เป็นไปเพื่อการควบคุมการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้งานหรือการดำเนินงานเฉพาะในภารกิจที่มอบหมายหรือกระทำภารกิจในช่วงเวลาที่กำหนด จะเห็นได้

ในการบริหารทรัพยากรการเงินที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจะจัดสรรทรัพยากรให้เป็นงวดๆ เพื่อดำเนินกิจกรรมแทนการให้งบประมาณทั้งหมดของแผนงานหรือโครงการ

4. เพื่อเป็นการส่งเสริมกิจกรรมใหม่ๆ การบริหารทรัพยากรนอกจากจะเป็นการบริหาร เพื่อให้หน่วยงานดำเนินกิจกรรมปกติธรรมดาของหน่วยงานแล้วยังเป็นการบริหารทรัพยากรเพื่อเสาะแสวงหาความคิดใหม่ๆ คำตอบใหม่ๆ ด้วย เช่นในการจัดสรรทรัพยากร เพื่อโครงการทดลอง โครงการวิจัยต่างๆ เป็นต้น

5. เพื่อเป็นการกระจายทรัพยากรความต้องการทรัพยากรในการดำเนินงานของหน่วยงานต่าง ๆ นั้นมีมากกว่าทรัพยากรที่มีอยู่ ดังนั้นการบริหารทรัพยากรขั้นตอนหนึ่งคือการจัดสรรทรัพยากรจึงมีความจำเป็นมากที่จะต้องนำมาใช้ เพื่อกระจายทรัพยากรไปยังหน่วยงานที่มีความต้องการจริงๆ ทั้งนี้ โดยอาศัยเกณฑ์ต่างๆ ในการบริหาร เช่น เกณฑ์ความรีบด่วนของงาน เกณฑ์ความสอดคล้องกับนโยบายหรือภารกิจหลัก และเกณฑ์ความจำกัดของทรัพยากร เป็นต้น

สรุปได้ว่า การบริหารทรัพยากรทางการศึกษา มีแนวคิดสำคัญต่อการวางแผนจัดระบบงานและระบบการควบคุมตรวจสอบที่สอดคล้องกับนโยบายแผนพัฒนาการศึกษา และภารกิจของสถานศึกษากำหนดขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรและพยายามใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าและให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด

2.4 หลักการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา

การบริหารทรัพยากรทางการศึกษา เป็นงานบริหารที่ครอบคลุมงานทุกส่วนทั้งภายใน โรงเรียนและภายนอกโรงเรียน ดังนั้นผู้บริหารจึงต้องแบ่งส่วนงานให้ชัดเจนเพื่อความสะดวกในการบริหารงานและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดย ทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษา สามารถแบ่งประเภทของทรัพยากรได้หลายประเภทด้วยกันการแบ่งประเภทของทรัพยากรนั้นขึ้นอยู่กับว่าเราจะใช้เกณฑ์ หรือแนวคิดอะไรเป็นการแบ่ง สำหรับแนวคิดทางด้านเศรษฐศาสตร์ Paul S. Bender (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2541: 5-6 อ้างถึงใน Paul S. Bender, "An Alternative View of the Management Process," in Resource Management 1983: 6-7) ได้แบ่งทรัพยากรเพื่อการดำเนินกิจกรรมทางด้านเศรษฐกิจออกเป็น 4 ประเภทด้วยกัน คือ

1. ทรัพยากรมนุษย์ ได้แก่ บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางเศรษฐศาสตร์ทุกระดับ
2. ทรัพยากรทางกายภาพ ประกอบด้วย ที่ดิน (Land) เครื่องอำนวยความสะดวก (Facilities) เครื่องมือ (Equipment) วัสดุ/พลังงาน (Materials and/or Energy)
3. ทรัพยากรการเงิน ได้แก่ เงินและสิ่งอื่นๆ ที่สามารถ interchangeable ได้
4. ข้อสนเทศ ประกอบด้วย ข้อมูล (Data) ความรู้ (Knowledge) ละมุน ภัณฑ์

(Software) และอุปกรณ์ (Hardware)

สาวิตรี อุตมะ (2547: 15) ได้กล่าวถึงประเภทของทรัพยากร ดังนี้

1. ประเภทบุคคล หมายถึง บ่อเกิดหรือศูนย์รวมของวิชาความรู้ที่เป็นบุคคลที่มีอยู่ในชุมชนหรือท้องถิ่นสามารถถ่ายทอดความรู้ตนมีอยู่ให้ผู้สนใจที่ต้องการเรียนรู้ในชุมชนได้เช่น ครู อาจารย์ พระสงฆ์หรือนักบวชในศาสนาต่างๆ ช่างฝีมือ ช่างทอง ช่างไม้ นักกฎหมาย นักหนังสือพิมพ์ ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้อาวุโสที่มีประสบการณ์มาก เป็นต้น

2. ประเภทของสื่อ หมายถึง ตัวกลางที่เป็นวัสดุอุปกรณ์ที่มีผู้แสวงหาความรู้สามารถไปศึกษาค้นคว้าหรือรับถ่ายทอดความรู้ได้จำแนกเป็น สื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

3. ประเภทวัสดุ-อุปกรณ์ หมายถึง วัสดุ ที่ใช้ในการบริหารจัดการศึกษารวมทั้ง อาคาร สถานที่ ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนไปศึกษาค้นคว้าให้เกิดความรู้ได้ทำให้เกิดประสบการณ์ตรงศึกษาสิ่งที่ต้องการได้

สังวาลย์ วุฒิสเลลา (2548: 21) ได้แบ่งประเภทของทรัพยากรหรือทรัพยากรทางการศึกษาในชุมชนเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. ทรัพยากรประเภทบุคคล ทรัพยากรประเภทบุคคลนี้ครอบคลุมบุคคลทุกเพศทุกวัยในชุมชน ไม่ว่าจะเด็ก ผู้ใหญ่ อาจจะเป็นบุคคลเพียงคนเดียวหรือเป็นกลุ่มบุคคล เป็นกรรมการ เป็นองค์การต่างๆ ในชุมชนก็ได้ที่สามารถให้ประโยชน์ในด้านต่างๆ แก่ชุมชน ในแต่ละชุมชนมีทรัพยากรบุคคลในหลายลักษณะ เช่น พระ ครู หมอ ยาแผนโบราณ ช่างฝีมือในด้านต่างๆ เยาวชน บุคคลวัยแรงงาน ผู้เฒ่าผู้แก่ที่สืบทอดประเพณีวัฒนธรรมต่างๆ ของสังคม และจะรวมไปถึงองค์การต่างๆ ในท้องถิ่น ได้แก่ กรรมการหมู่บ้าน สภาตำบล ตลอดจนถึงบุคลากรของหน่วยงานต่างๆ ที่ไปปฏิบัติหน้าที่ในชุมชน เช่น เจ้าหน้าที่เกษตร เจ้าหน้าที่สาธารณสุขนักพัฒนาชุมชน ฯลฯ และการที่ชาวบ้านทั่วไปในหมู่บ้านมารวมมือร่วมแรงกันประกอบกิจกรรมของหมู่บ้าน ถือได้ว่าเป็นตัวอย่างของความร่วมมือ

2. ทรัพยากรประเภทวัตถุและอาคารสถานที่ ทรัพยากรประเภทนี้ครอบคลุมวัตถุ สิ่ง ของและอาคารสถานที่ทุกชนิดที่มีอยู่ในชุมชน ไม่ว่าจะขนาดเล็กและขนาดใหญ่ซึ่งอาจนับได้ตั้งแต่ข้าวของเครื่องใช้ต่างๆ ในครัวเรือน เครื่องมือเครื่องใช้ในการประกอบอาชีพ ตลอดจนกระทั่งเอกสารสื่อต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น สื่อสิ่งพิมพ์ เครื่องรับวิทยุ เครื่องรับโทรทัศน์ ครอบคลุมไปจนถึงอาคารสถานที่สิ่งก่อสร้างโบราณวัตถุ และ โบราณสถานต่างๆ เช่น เงินสมัยต่างๆพระพุทธรูป วัด โบสถ์ ศาลา เจดีย์ วิหาร พระปรางค์ สวนสาธารณะ หอประชุม สนามกีฬา ห้องสมุด ที่อ่านหนังสือ

3. ทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรประเภทนี้ครอบคลุมถึงสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นเองหรือมีอยู่ตามธรรมชาติในแต่ละชุมชน แต่ละท้องถิ่นอาจมีความแตกต่างกันไป ทรัพยากรนี้ได้แก่

ดิน น้ำ ทะเล ภูเขา ป่าไม้ พืชชนิดต่างๆ ต้นน้ำ น้ำมันเชื้อเพลิง สัตว์ต่างๆ อากาศ ฯลฯ

วิจิตร ศรีสะอ้าน (อ้างถึงใน สังวาลย์ วุฒิสถา 2548: 24) ได้เสนอความเห็นไว้ในทางการบริหารการศึกษา ถือว่า 4M's อันได้แก่ คน (Men) เงิน (Money) วัสดุสิ่งของ (Material) และการจัดการ (Management) เป็นทรัพยากรที่เป็นปัจจัยพื้นฐานเช่นเดียวกัน กล่าวคือ การบริหารการศึกษาจะสำเร็จตามเป้าหมาย ต้องอาศัยบุคลากรที่มีคุณภาพและปริมาณเพียงพอ ต้องได้รับงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานมากพอ ต้องมีวัสดุสิ่งของตามความต้องการของโครงการและแผนงาน และจะต้องมีระบบบริหารที่ดีมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 :79) ได้จำแนกทรัพยากรที่จำเป็นในการบริหารได้ 4 ประเภท ได้แก่ คน เงิน วัสดุ และการจัดการ

สังวาลย์ วุฒิสถา (2548: 25) ได้ศึกษาการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 ซึ่งผู้วิจัยได้สรุป แนวคิด ขอบข่ายและประเภทของทรัพยากรการศึกษา แบ่งออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. ทรัพยากรทางบุคคล หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน พ่อแม่ หรือผู้ปกครองของนักเรียนที่มีความสามารถ ศึกษานิเทศก์ นักวิชาการ ครูอาจารย์โรงเรียนอื่น ผู้นำท้องถิ่น ผู้ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพ ฯลฯ
2. ทรัพยากรทางวัสดุอุปกรณ์ที่มนุษย์สร้างขึ้น หมายถึง สถานที่ราชการสถานที่ประกอบการ บ้านเรือน โสตทัศนูปกรณ์ในหน่วยงานต่างๆ ศูนย์วัฒนธรรม วัด โบสถ์ ฯลฯ
3. ทรัพยากรทางสังคม หมายถึง ประเพณี วัฒนธรรม ความเป็นอยู่ของคน ในชุมชน กิจกรรมต่างๆ ในชุมชน ฯลฯ
4. ทรัพยากรทางการเงิน หมายถึง ทรัพยากรในรูปการเงินทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม เพื่อสนับสนุนโครงการและกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน

สำหรับทองสุข คุณมาศ (2547: 24-31) ได้กล่าวถึงการระดมทรัพยากรเพื่อใช้ในการบริหารการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แบ่งประเภทของทรัพยากรเพื่อใช้ในการบริหารการศึกษาแบ่งเป็น 6 ประเภทคือ ทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรทางธรรมชาติ ทรัพยากรทางวัตถุที่มนุษย์สร้างขึ้น ทรัพยากรทางสังคม ทรัพยากรทางการเงิน และทรัพยากรการบริหารจัดการ ดังนี้

1. ทรัพยากรบุคคล หมายถึง บุคคลที่สามารถระดมมาใช้ในการจัดการศึกษาเช่น ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านพ่อแม่ หรือผู้ปกครองของนักเรียนที่มีความรู้ความสามารถ ศึกษานิเทศก์ นักวิชาการ ครูอาจารย์โรงเรียนอื่น ผู้นำท้องถิ่นด้านการปกครองผู้นำศาสนา ผู้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ เป็นต้น
2. ทรัพยากรทางธรรมชาติ หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติที่มีประโยชน์

ต่อการบริหารการศึกษา เช่น ดิน หิน แร่ แม่น้ำ ลำคลอง หนองบึง น้ำตก พืช สัตว์

3. ทรัพยากรทางวัตถุที่มนุษย์สร้างขึ้น หมายถึง สถานที่ราชการ สถานประกอบการ บ้าน ศูนย์วัฒนธรรม วัด โบสถ์ มัสยิด สิ่งก่อสร้างโบราณวัตถุ ครอบคลุมไปจนถึงอาคารสถานที่ โสตทัศนูปกรณ์ในหน่วยงานต่างๆ สื่อสิ่งพิมพ์ เครื่องรับวิทยุ เครื่องรับโทรทัศน์

4. ทรัพยากรทางสังคม หมายถึง ประเพณี วัฒนธรรม ความเป็นอยู่ของคนในชุมชน กิจกรรมต่างๆ ในชุมชน

5. ทรัพยากรทางการเงิน หมายถึง ทรัพยากรในรูปของการเงิน โดยทางตรง และทางอ้อมเพื่อสนับสนุนโครงการและกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษา

6. ทรัพยากรทางการบริหารจัดการหมายถึงหลักการบริหารในการบริหารจัดการทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และมีความเข้มแข็ง เช่น หลักการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน และหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี

นอกจากนี้ ปรีชา คัมภีรปกรณ์ (2547: 235-400) ได้แบ่งการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาเป็นด้านต่างๆ ดังนี้

1. ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล การบริหารทรัพยากรบุคคล เป็นการดำเนินการเกี่ยวกับบุคคล นับตั้งแต่การวางแผนกำลังคนฝึกฝนองค์ทรงงานกระทั่งสิ้นสุดภาระการปฏิบัติงานซึ่งได้มีนักวิชาการและนักบริหารได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานบุคคลไว้ดังนี้

นพพงษ์ บุญจิตราดุล (2543: 37) ได้กำหนดกระบวนการบริหารงานบุคคลมี 4 ประการ ดังนี้

1. การคัดเลือกและการสรรหาบุคคล
2. การบำรุงรักษาบุคคล
3. การพัฒนาบุคคล
4. การให้บุคคลพ้นจากงาน

สังวาล วุฒิสเสลา (2548: 33) ได้กล่าวถึงกระบวนการบริหารทรัพยากรบุคคล คือ การวางแผนทรัพยากรบุคคล การสรรหาและคัดเลือก การตอบแทนและอำนวยความสะดวก และการดูแลความปลอดภัย

มิ่งขวัญ จันท์เพ็ง (2556: 61-63) ได้กล่าวถึงกระบวนการบริหารทรัพยากรบุคคล คือ

1. การกำหนดนโยบาย เป็นการกำหนดนโยบายที่เกี่ยวกับทรัพยากรมนุษย์ว่าจะมีแนวทางเป็นอย่างไรเช่นต้องการคนชำนาญเฉพาะทางหรือต้องการคนมาฝึกงานค่อยเป็นค่อย

ไปต้องการสาขาวิชาที่ขาดแคลนหรือต้องการเครื่องจักรมาทำงานเป็นส่วนใหญ่แล้วใช้การควบคุมเป็นต้น

2. วางแผนกำลังคนในการวางแผนกำลังคนหรือทรัพยากรมนุษย์ที่ต้องการนั้น ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย ดังนี้

2.1 การวิเคราะห์งาน คือ การจำแนกและวิเคราะห์ทั้งปริมาณ และคุณภาพของงานภายในหน่วยงานว่ามีปริมาณมากน้อยเพียงใด และต้องการงานที่มีคุณภาพขนาดไหน

2.2 การจัดกลุ่มงานคือการพยายามจัดงานที่มีลักษณะเหมือนกัน หรือไปด้วยกันได้เข้ากลุ่มงานเดียวกัน

2.3 กำหนดตำแหน่งได้กลุ่มงานแล้วมีการกำหนดตำแหน่งและคุณสมบัติของผู้ที่จะมาดำรงตำแหน่งนั้นว่า ควรมีคุณสมบัติอย่างไรจึงจะทำให้งานที่กำหนดนั้นสำเร็จได้

2.4 กำหนดความต้องการในหน่วยงานที่ดั่งขึ้นใหม่ เป็นการกำหนดจำนวนคนที่ต้องการที่จะเข้ามารับผิดชอบหรือตำแหน่งที่กำหนดขึ้นมา แต่หากเป็นหน่วยงานเก่าๆ สิ่งที่จะต้องทำเป็นอันดับแรก คือ การสำรวจความสามารถของคนเก่าๆที่จะทำงานในตำแหน่งที่กำหนดขึ้น ได้มากน้อยเพียงใด ยังขาดอยู่อีกกี่ตำแหน่ง

2.5 การเสนอความต้องการ เป็นการเสนอความต้องการหลักจากการกำหนดตำแหน่งเสร็จแล้ว การเสนอความต้องการนี้อาจจะเสนอความต้องการในครั้งเดียวก็ได้ หากจำนวนที่ต้องการไม่มากนักและความต้องการคนมีมาก แต่ในบางหน่วยงานที่ยังไม่เจริญเติบโตเต็มที่ มักจะเสนอในรูปแบบของกรอบอัตรากำลังโดยกำหนดไว้ว่า เมื่อหน่วยงานโตเต็มที่แล้วจะต้องใช้กำลังคนเท่าใด

3. การสรรหาได้แก่การเสนอความต้องการกำลังคนเข้ามาทำงานโดยการชักชวนประกาศทางสื่อมวลชน สถาบันการศึกษา หน่วยงาน เพื่อชักชวนคนให้เข้ามาสมัครในตำแหน่งที่ต้องการ

4. คัดเลือก คือ การจัดสรรคนที่มีลักษณะถูกต้องเหมาะสมตามเกณฑ์ที่กำหนดเข้าทำงาน วิธีการคัดเลือกอาจทำได้หลายวิธี เช่น การสอบ การสัมภาษณ์ การให้ทดลองปฏิบัติงาน

5. การบรรจุและแต่งตั้ง ถ้าหากเป็นระบบราชการผู้ที่ผ่านการคัดเลือกจะได้รับการเข้าบรรจุเป็นข้าราชการ และได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งหรือได้รับการคัดเลือกเข้ามาสำหรับในธุรกิจเอกชน จะได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่ได้รับการคัดเลือกเข้ามา พร้อมกับระบุเงินเดือน สำหรับในบางบริษัทอาจจะระบุอัตราการตอบแทนอื่นๆไว้ด้วย เช่น เงินรางวัลเมื่อสิ้นปี

6. การปฐมนิเทศ โดยส่วนรวมไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานเอกชนหรือรัฐบาลก็ตาม

เมื่อบุคคลได้รับคัดเลือกเข้าเป็นสมาชิกของหน่วยงานแล้ว หน่วยงานหรือส่วนราชการจะทำการปฐมนิเทศสมาชิกใหม่ สารการปฐมนิเทศอาจจะเป็นการแนะนำให้ผู้รู้จักกับหน่วยงาน สมาชิกวัฒนธรรมองค์การ เป็นต้น

7. การมอบหมายงาน เป็นการพบปะกันระหว่างผู้บังคับบัญชากับสมาชิกใหม่ของหน่วยงาน เพื่อการมอบหมายที่ได้ทำความคาดหวังที่หน่วยงานต้องการได้รับจากสมาชิกใหม่

8. การพัฒนา เมื่อปฏิบัติระยะหนึ่ง หน่วยงานอาจจะมีการพัฒนาบุคลากรโดยวิธีการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายวิธีก็ได้ เช่น การประชุม การฝึกอบรม เป็นต้น

9. การประเมิน เป็นการประเมินผลงานหรือประเมินบุคลากร เมื่อทำงานระยะหนึ่งส่วนใหญ่มักจะทำการประเมินอย่างน้อยปีละครั้ง

10. สวัสดิการ เป็นหน้าที่ของหน่วยงานที่จะต้องจัดสวัสดิการต่างๆ ให้แก่บุคลากร เช่น กรณีเจ็บป่วย การเดินทาง หรืออื่นๆ ที่จะเป็นการช่วยให้บุคลากรมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานให้ดีขึ้น

11. วินัย เป็นพิจารณาโทษในกรณีที่บุคคลทำผิดกฎระเบียบของหน่วยงาน
สรุปการบริหารทรัพยากรบุคคล เป็นการดำเนินการเกี่ยวกับบุคคล นับตั้งแต่การวางแผนกำลังคนฝึกฝนองค์การจนกระทั่งสิ้นสุดการปฏิบัติการปฏิบัติงาน กระบวนการบริหารทรัพยากรบุคคล การวางแผนทรัพยากรบุคคล การสรรหาและคัดเลือก การตอบแทนและอำนวยความสะดวก วินัย และการดูแลความปลอดภัย

2. ด้านการบริหารทรัพยากรงบประมาณ

การบริหารงบประมาณ หมายถึง การดำเนินการใช้จ่ายเงินงบประมาณที่ได้รับให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยถูกต้องตามระเบียบทันต่อเวลาหรือเหตุการณ์ (พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542-2545: 581)

การบริหารงบประมาณของสถานศึกษา จะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการและกำหนดระยะเวลาของงบประมาณ ซึ่งอาจจะครอบคลุมถึงภารกิจที่ต้องดูแลเรื่องการใช้เงินตามที่ได้รับงบประมาณมาแล้ว ในประเด็นต่อไปนี้

1. การเสนอของบประมาณ

2. การใช้จ่ายงบประมาณ การใช้จ่ายเงินงบประมาณของสถานศึกษามีข้อพึง

สังเกตดังนี้

2.1 การใช้เงินตามวัตถุประสงค์หรือไม่ เงินงบประมาณที่สถานศึกษาได้รับหรือกำหนดขึ้นโดยปกติแล้ว ก็ต้องการให้สถานศึกษาได้ดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์เรื่องใดเรื่องหนึ่ง ตามที่กำหนดในงาน หรือโครงการของสถานศึกษานั้นๆ เช่น เพื่อพัฒนาคุณภาพ

การเรียนการสอน พัฒนาบุคลากร ปรับปรุงอาคารสถานที่สนับสนุนงานกิจการนักเรียน เป็นต้น โดยจะต้องวางแผนการกำกับดูแลการใช้เงินให้บรรลุวัตถุประสงค์ไม่นำเงินมาใช้จ่าย เพื่อภารกิจ การอย่างอื่นที่แตกต่างออกไป

2.2 การใช้เงินตรงตามเงื่อนไข ตามหลักเกณฑ์ของหน่วยงานต้นสังกัด หรือไม่ การใช้จ่ายเงินบางประเภทหน่วยงานต้นสังกัดจะกำหนดกรอบเป็นหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไข เอาไว้ให้สถานศึกษาถือปฏิบัติเอาไว้

2.3 การใช้เงินงบประมาณเป็นไปตามกำหนดเวลาหรือไม่ เงินงบประมาณ จะมีช่วงเวลาในการใช้จ่ายที่แน่นอน ถ้าเป็นงบประมาณของทางราชการ เงินที่ให้หน่วยงานต่างๆ ใช้จ่ายจะเป็นไปตามงบประมาณของปีถัดไป โครงการต่างๆที่กำหนดให้ปฏิบัติในแต่ละปีงบประมาณ ผู้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องจะต้องรีบดำเนินการเพื่อใช้จ่ายเงินให้เสร็จทันภายในช่วงเวลาของ ปีงบประมาณ

2.4 การใช้จ่ายเงินงบประมาณถูกต้องตามระเบียบหรือไม่ ระเบียบในการ ใช้จ่ายเงินงบประมาณมีไว้เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องถือปฏิบัติ เพื่อต้องการให้เงินงบประมาณที่ได้รับ ได้ใช้ จ่ายไปอย่างบริสุทธิ์ยุติธรรม ไม่รั่วไหลหรือตกเป็นของคนใดคนหนึ่ง ที่ไม่เกี่ยวกับการจัดการตามที่ ระบุในงบประมาณนั้นๆ รวมทั้งเพื่อต้องการให้หน่วยงาน หรือสถานศึกษาเจ้าของงบประมาณจะ ได้รับบริการที่ดี ผู้ใช้งบประมาณจะต้องปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการใช้เงินในหมวดนั้นๆ

3. แผนควบคุมงบประมาณ เป็นกระบวนการในการบริหารงบประมาณ เพื่อให้มีการควบคุม กำกับ เพื่อให้งานนั้นๆได้บรรลุตามวัตถุประสงค์โดยอาศัยปัจจัยและ กระบวนการในการดำเนินงานตามที่กำหนดไว้ใน โครงการ ผลของการปฏิบัติงานจะเป็นอย่างไร แตกต่างจากที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด แต่ไหน ทั้งในแง่ของปริมาณ คุณภาพ เวลา และ ลักษณะเฉพาะอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

4. การประเมินผลการบริหารงบประมาณ เพื่อให้ทราบในเรื่องเกี่ยวกับแผน และการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาว่าดำเนินการไปตามโครงการและถูกต้องตามระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้องมากน้อยเพียงใด เพื่อจะได้ปรับแผนแก้ไขแนวการดำเนินการให้เหมาะสม ถูกต้องเกิดผลดีต่อหน่วยงานต่อไป การบริหารงบประมาณ นับเป็นกิจกรรมที่สำคัญไม่ยิ่งหย่อนไป กว่า การเสนอจัดตั้งงบประมาณ เพราะกิจกรรมในส่วนนี้เป็นการดำเนินงานเพื่อให้สามารถบรรลุสิ่ง ที่กำหนดไว้แล้วใน โครงการก็ได้รับงบประมาณ โดยอาศัยเจ้าหน้าที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อให้การ ใช้จ่ายเงินเป็นไปโดยราบรื่น สามารถแก้ปัญหา หรือพัฒนาในหน่วยงานที่ต้องการได้

สรุปการบริหารงบประมาณเป็นการดำเนินการใช้จ่ายเงินงบประมาณที่ได้รับ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยถูกต้องตามระเบียบทัน

ต่อเวลาหรือเหตุการณ์ และจะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและกำหนดระยะเวลาของงบประมาณ ซึ่งอาจจะครอบคลุมถึงภารกิจที่ต้องดูแลเรื่องการใช้เงินตามที่ได้รับงบประมาณมาแล้ว เพื่อให้สามารถบรรลุสิ่งที่กำหนดไว้แล้วในโครงการก็ได้รับงบประมาณ โดยอาศัยเจ้าหน้าที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้สามารถแก้ปัญหา หรือพัฒนาในหน่วยงานตามที่ต้องการได้

3. ด้านการบริหารทรัพยากร วัสดุ อุปกรณ์

3.1 งานพัสดุ

พัสดุนำหมายถึง สิ่งของ ที่ดิน บ้านเรือน(พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน) ส่วนระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ 2535 ได้ให้ความหมายของพัสดุว่า หมายถึง วัสดุ ครุภัณฑ์ ที่ดิน และสิ่งก่อสร้างที่กำหนดไว้ในหนังสือ การจำแนกประเภทรายจ่ายตามงบประมาณของสำนักงบประมาณ การพัสดุ หมายถึง การซื้อ การจ้าง การซ่อมแซม บำรุงรักษา การจัดทำเอง การแลกเปลี่ยน การเช่า การยืม การควบคุม และการดำเนินการอื่นๆที่กำหนดไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 หมวด 1 ข้อ 5 (พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 – 2545:581)

3.2 และครุภัณฑ์ สามารถจำแนกตามความแตกต่างออกได้ดังนี้

3.2.1 วัสดุสิ้นเปลือง หมายถึง สิ่งของเมื่อโดยสภาพเมื่อใช้แล้วย่อมสิ้นเปลืองหมดไปเองหรือแปรสภาพ หรือไม่คงสภาพเดิมอีกต่อไป เช่น ยางลบ หมึกโรเนียว น้ำมัน ฯลฯ

3.2.2 วัสดุถาวร หมายถึง สิ่งของที่มีลักษณะคงทนถาวรแต่มีอายุการใช้งานที่จำกัด เช่น เครื่องเขียนกระดาษ กรรไกร มีด พลุ ขวาน พลุบอล ไม้ปิงปอง บาสเกตบอล ฯลฯ

3.2.3 ครุภัณฑ์ หมายถึง สิ่งของหรือของใช้ที่มีลักษณะคงทนถาวร บางอย่างมีอายุการใช้งานจำกัด เช่น โต๊ะ ตู้เก็บเอกสาร พิมพ์ดีด โทรทัศน์ ฯลฯ

3.3 ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง

3.3.1 ที่ดิน หมายถึง พื้นที่และบริเวณโรงเรียนเป็นเจ้าของตามระเบียบที่ว่าด้วยราชพัสดุ

3.3.2 สิ่งก่อสร้าง หมายถึง อาคารและสิ่งก่อสร้างขึ้นในที่ดินของโรงเรียน สำหรับงานด้านพัสดุมีขอบข่ายในการดำเนินงาน คือ วัสดุควบคุมโดยการลงบัญชี ครุภัณฑ์ควบคุมโดยการลงทะเบียน ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ควบคุมโดยนำขึ้นทะเบียนที่ราชพัสดุนานที่สำคัญในด้านพัสดุ การจัดหา การซื้อ การจ้าง การจัดทำเอง และการแลกเปลี่ยนการควบคุม ลงบัญชี ลงทะเบียน และการเบิก-จ่ายพัสดุการจำหน่ายกรณีชำรุด บกพร่อง เสียหาย และหาผู้รับผิดชอบทางแพ่งการตรวจสอบประจำปี การบริหารทรัพยากรวัสดุ อุปกรณ์

ประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดความต้องการวัสดุ เป็นขั้นที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวบรวมความต้องการพัสดุที่ระบุไว้ในแผนงานโครงการของหน่วยงาน ซึ่งอาจจะเป็นโครงการ 1 ปี 2ปี ก็ได้แล้วหน่วยพัสดุวางแผนการจัดซื้อ จัดหาวัสดุให้สอดคล้องกับความต้องการของแต่ละแผนโครงการนั้นๆ

2. การจัดหาพัสดุ หน่วยที่รับผิดชอบรวบรวมความต้องการแล้วโดยหลักการทั่วไปควรจะให้มีหน่วยกลางในการจัดซื้อจัดจ้าง เพื่อสะดวกในการควบคุมปริมาณและคุณภาพและประหยัดเมื่อต้องการซื้อในปริมาณมากๆ

3. การลงทะเบียน เมื่อได้พัสดุมาแล้ว หน่วยงานที่ได้รับจะได้ด้วยวิธีการใดก็ตาม จะต้องมีการลงทะเบียนเพื่อควบคุมพัสดุโดยระบุชื่อรายการ วิธีการได้มา ราคา วันที่ได้มา ตลอดจนจำนวนหน่วยพัสดุ

4. การแจกจ่าย เมื่อลงทะเบียนพัสดุแล้ว เมื่อหน่วยงานใช้ขอเบิกมาจ่ายให้ไปโดยหน่วยงานกลางมีหน้าที่ในการควบคุมทางบัญชีกับของเดิมที่มีอยู่แล้ว ทำให้พัสดุนั้นสามารถมีอายุในการใช้งานนานขึ้น

5. การบำรุงรักษา ควรจัดทำควบคู่ไปกับการจัดหาเพื่อเป็นการแสวงหาอุปกรณ์มาใช้

6. การจำหน่าย นับเป็นขั้นตอนสุดท้ายของวงจรพัสดุ การจำหน่ายเป็นขั้นตอนที่ผู้รับผิดชอบปลดภาระรับผิดชอบจากพัสดุนั้นๆ โดยพัสดุนั้นอาจจะเสื่อมค่าสมัยหรือไว้เกินความต้องการ การจำหน่ายสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การขาย การทำลาย เป็นต้น

สรุป การบริหารวัสดุอุปกรณ์คือการจัดสรรหาวัสดุ ครุภัณฑ์ ที่ดิน และสิ่งก่อสร้างที่กำหนดไว้ในหนังสือ การจำแนกประเภทรายจ่ายตามงบประมาณของสำนักงบประมาณ การพัสดุ หมายถึง การซื้อ การจ้าง การซ่อมแซม บำรุงรักษา การจัดทำเอง การแลกเปลี่ยน การเช่า การยืม การควบคุม และการดำเนินการอื่นๆ เป็นต้น

4. ด้านการบริหารทรัพยากรอาคารสถานที่

ส่วนใหญ่จะมีลักษณะคล้ายคลึงกับการบริหารพัสดุ โดยมีขั้นตอนใหญ่ดังนี้ (พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542-2545: 581)

4.1 การวางแผนเกี่ยวกับอาคารสถานที่ ส่วนใหญ่เป็นการวางแผนการกำหนดสถานที่ตั้งของอาคาร ภายในพื้นที่ที่เรียกว่า การวางผังแม่บท การกำหนดความต้องการอาคารให้สอดคล้องกับความเจริญเติบโตของหน่วยงานและการเพิ่มขึ้นของจำนวนนักเรียนและบุคลากรที่จะมาปฏิบัติงานในสถานที่นั้น ซึ่งจะต้องมีการวิเคราะห์ความต้องการ การทำนายการเพิ่ม-ลด จำนวน

นักเรียนเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย

4.2 การกำหนดความต้องการอาคาร ได้แก่ การกำหนดจำนวน ประเภท รูปแบบ และพื้นที่ของอาคารให้สอดคล้องกับภารกิจของสถาบันการศึกษาที่เจริญขึ้น

4.3 การก่อสร้างอาคาร เป็นขั้นตอนที่ผู้รับผิดชอบในการดูแลควบคุมการก่อสร้าง ในฐานะที่เจ้าของสถานที่ที่จะต้องใช้อาคารที่ได้มาเป็นไปตามรูปแบบและข้อมูลรายละเอียดที่กำหนด

4.4 การวางแผนการใช้อาคาร เป็นขั้นตอนที่จะต้องมีการกำหนดการใช้อาคารให้คุ้มค่า ให้ได้ประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งจะต้องเกี่ยวข้องกับการจัดตารางการใช้งานครุภัณฑ์ใช้อาคารในรูปแบบต่างๆ

4.5 การใช้ การบำรุงรักษาและการซ่อมแซมอาคาร เป็นการดำเนินการใช้อาคารสถานที่ให้ตรงตาม แผนและวัตถุประสงค์ บำรุงรักษาซ่อมแซมเมื่อถึงวาระ

4.6 การรื้อถอน ในกรณีที่อาคารชำรุดเพราะสร้างมานานผู้บริหารจะต้องดำเนินการรื้อถอนอย่าง ถูกต้องตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ ผู้บริหารควรจะต้องดำเนินการอย่างไร

สรุปการบริหารอาคารสถานที่ ส่วนใหญ่จะมีลักษณะคล้ายคลึงกับการบริหารพัสดุ โดยมี การวางแผนเกี่ยวกับอาคารสถานที่ เป็นการวางแผนการกำหนดสถานที่ตั้งของอาคาร ภายในพื้นที่ที่เรียกว่า การวางแผนผังแม่บท การกำหนดความต้องการอาคารให้สอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงานและการเพิ่มขึ้นของจำนวนนักเรียนและบุคลากรที่จะมาปฏิบัติงานในสถานที่นั้น ซึ่งจะต้องมีการวิเคราะห์ความต้องการ การทำนายการเพิ่ม-ลด จำนวนนักเรียนเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย

กล่าวโดยสรุปการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาจะหมายความรวมถึงการบริหารทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการ และการบริหารทางการศึกษา ที่สำคัญ ซึ่งได้แก่ ทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรงบประมาณ ทรัพยากรวัสดุ และอาคารสถานที่รวมทั้งทรัพยากรทางธรรมชาติและแหล่งเรียนรู้อื่นๆ ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้สรุปกรอบแนวคิดจากนักวิชาการหลายท่าน ได้แก่ สวัสดิ์ อุดมะ (2547: 15) สวัสดิ์ วุฒิสถา (2548: 25) ทองสุข คุณมาศ (2547: 24-31) และ ปรีชา คัมภีร์ปกรณ (2547: 235-400) ซึ่งกรอบแนวคิดในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย การบริหารทรัพยากรบุคคล การบริหารงบประมาณ การบริหารวัสดุอุปกรณ์ และการบริหารอาคารสถานที่

2.5 กระบวนการในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา

กระบวนการในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา เป็นการกำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของหน่วยงานว่าเราต้องการจะอย่างไรทั้งในด้านของปริมาณและคุณภาพ และ

จะต้องวิเคราะห์งานหรือกิจกรรมว่าหากต้องการบรรลุเป้าหมายนั้นจะต้องการทำงานหรือภารกิจอะไรบ้าง จะต้องใช้ทรัพยากรเท่าใดเช่นต้องการทรัพยากรมนุษย์เมื่อวิเคราะห์ออกมาแล้วจะต้องใช้คนเท่าใด แล้วแต่ลักษณะของงานหรือระบบเวลาที่จะปฏิบัติงานนั้น นอกจากทรัพยากรมนุษย์แล้วยังต้องการทรัพยากรอื่นๆ อีกหรือไม่ หากต้องการต้องการเท่าใด จึงจะพอเพียง โดยพยายามจำแนกทรัพยากรเหล่านั้นออกเป็นหมวดหมู่และประการสำคัญคือการกำหนดหรือวางแผนว่าจะใช้ทรัพยากรเหล่านั้นเมื่อไร ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับกิจกรรมและการแสวงหาทรัพยากรนั้นๆ

ปรีชา คัมภีร์ปกรณ (2547: 20-21) สรุปกระบวนการในการบริหารทรัพยากรการศึกษาว่ามีหลักการกว้างๆ ดังนี้

1. กำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์เป็นการกำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของงานว่าเราต้องการจะทำอะไรทั้งในด้านของปริมาณและคุณภาพและจะต้องวิเคราะห์งานหรือกิจกรรมว่าหากต้องการบรรลุเป้าหมายนั้นจะต้องการทำงานหรือภารกิจอะไรบ้าง

2. กำหนดทรัพยากรที่ต้องการเมื่อกำหนดเป้าหมายกิจกรรมแล้วจะต้องพิจารณาว่าในการดำเนินกิจกรรมเหล่านั้นจะต้องใช้ทรัพยากรเท่าใดเช่นต้องการทรัพยากรมนุษย์เมื่อวิเคราะห์ออกมาแล้วจะต้องใช้คนเท่าใด โดยควรวิเคราะห์ออกมาเป็น คน : วัน หรือ คน : เดือน แล้วแต่ลักษณะของงานหรือระบบเวลาที่จะปฏิบัติงานนั้น นอกจากทรัพยากรมนุษย์แล้วยังต้องการทรัพยากรอื่นๆ อีกหรือไม่ หากต้องการต้องการเท่าใด จึงจะพอเพียงเช่นต้องการทรัพยากรเงินเป็นค่าใช้จ่ายสอดคล้องกับเท่าใด ต้องการวัสดุอุปกรณ์ใดบ้าง โดยพยายามจำแนกทรัพยากรเหล่านั้นออกเป็นหมวดหมู่และประการสำคัญคือการกำหนดหรือวางแผนว่าจะใช้ทรัพยากรเหล่านั้นเมื่อไร ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับกิจกรรมและการแสวงหา

3. แสวงหาทรัพยากรการแสวงหาทรัพยากรนั้นอาจจะทำได้ในรูปแบบต่างๆ เช่น การจัดตั้งงบประมาณขอจากทางราชการ การขอบริจาค การขอความช่วยเหลือจากผู้เกี่ยวข้องหรือการระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ

4. การจัดสรรทรัพยากรเมื่อได้ทรัพยากรแล้วผู้บริหารจะต้องจัดสรรทรัพยากรตามเกณฑ์ หรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ เช่น อาจจะจัดสรรตามหลักการต่อไปนี้

4.1 ตามความริบด่วนของงาน หรือกิจกรรมใดถ้าต้องการทำอย่างรีบด่วนเพื่อแก้ปัญหาหรือเพื่อให้สอดคล้องกับกิจกรรมรีบด่วนก็จำเป็นต้องจัดสรรทรัพยากรให้ก่อน

4.2 เพื่อสืบต่อกิจกรรมเดิมเป็นการจัดสรร เพื่อให้งานเดินไม่ต้องชะงักหรือหยุดกับที่ เช่น การจัดการทรัพยากรการเงินเพื่อเป็นเงินเดือนแก่เจ้าหน้าที่เดิมจะต้องให้เพื่อจะได้ปฏิบัติหน้าที่ต่อไป

4.3 เพื่อจัดกิจกรรมเดิมหรือกิจกรรมปกติ ซึ่งจะต้องทำ เช่น เรื่องของงาน

ธุรการเป็นต้น เพื่อพัฒนางานใหม่หน่วยงานจะต้องมีการพัฒนา ดังนั้นกิจกรรมใหม่ๆควรได้รับการสนับสนุนส่งเสริมให้ดำเนินไป

4.4 เพื่อทดแทนของเก่า ทรัพยากรบางอย่างจำเป็นจะต้องจัดสรรให้เพื่อการทดแทนของเก่าที่ชำรุดล้าสมัย

4.5 ควบคุมเมื่อจัดสรรให้แล้วผู้ที่ได้รับการจัดสรรจะนำไปใช้เพื่อดำเนินการกิจกรรมต่างๆดังนั้นผู้บริหารจะต้องมีการควบคุมเพื่อให้การใช้ได้เป็นไปตามวัตถุประสงค์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

4.6 การประเมินเป็นการบริหารทรัพยากรขั้นสุดท้าย เพื่อประเมินว่าการใช้ทรัพยากรนั้นมีประสิทธิภาพเพียงใด ประสิทธิภาพที่ได้คุ้มกันหรือไม่เพียงใด และมีปัญหาประการใดหรือไม่ เพื่อหาแนวทางแก้ไขปรับปรุงต่อไป

สรุปได้ว่ากระบวนการบริหารทรัพยากรเป็นกระบวนการบริหารที่ค่อนข้างกว้าง โดยผู้รับผิดชอบสามารถที่จำแนกแยกออกไปเป็นการบริหารทรัพยากรเฉพาะอย่างได้ที่สำคัญคือผู้รับผิดชอบต้องยึดหลักกระบวนการบริหารทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพ โดยต้องเริ่มจากการวางแผนงานและมีเป้าหมายที่ชัดเจนแสวงหาและจัดสรรทรัพยากรได้เหมาะสม ดำเนินการตามแผนงานที่วางไว้สุดท้ายประเมินความคุ้มค่าจากการใช้ทรัพยากร และมีระบบการควบคุมตรวจสอบที่สอดคล้องกับนโยบาย แผนพัฒนาการศึกษา และภารกิจของสถานศึกษา และพยายามใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าภายใต้หลักความเสมอภาคในด้านคุณภาพ ความมีประสิทธิภาพ และความมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการศึกษาทรัพยากรจะเป็นกลไกหรือเครื่องมือสำคัญที่กระตุ้นให้สถานศึกษาดำเนินการเพื่อมุ่งตอบสนองเจตนารมณ์ของการจัดการศึกษา

3. บทบาทของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา

3.1 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา

การนำทรัพยากรในชุมชนมาใช้ในการจัดการศึกษาผู้ที่มีบทบาทในการดำเนินการมีทั้งผู้บริหาร ครูอาจารย์ รวมถึงผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในชุมชน โดยเฉพาะผู้บริหารเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งเพราะเป็นผู้ที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาทั้งหมดในโรงเรียน มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความสำคัญบทบาทของผู้บริหารในการใช้ทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษา ดังนี้

คุชฎี ชูชัย (2551: 8) กล่าวถึง การบริหารระดมทรัพยากรทางการศึกษาผู้บริหารโรงเรียนควรตระหนักและให้ความสำคัญในสิ่งต่อไปนี้

1. ความชัดเจนในเป้าหมายของหน่วยงานและสถานศึกษา
2. การใช้กระบวนการอย่างผสมผสานกลมกลืน และให้ความสำคัญเชิงเทียบเคียง
3. ความเป็นสากลของการบริหาร ได้แก่ ความเหมาะสมระหว่างลักษณะของงานหรือภารกิจ ทักษะทางการ บริหาร และระดับชั้นของผู้บริหาร

ปรีชา คัมภีร์ปกรณ (2547: 23-24) กล่าวถึงผู้บริหารในฐานะที่เป็นทั้งผู้ใช้และผู้แสวงหาทรัพยากรทางการศึกษา หากพิจารณาบทบาทและภารกิจของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนี้

1. การกำหนดนโยบายและแผนของสถานศึกษา โดยจัดให้มีการทำแผนงานของสถานศึกษาของตนขึ้นเพื่อจะได้ทราบว่าต้องทำกิจกรรมอะไรบ้าง ดังนั้นหน้าที่ความรับผิดชอบประการแรกของผู้บริหารสถานศึกษา คือการจัดให้มีการทำแผนของสถานศึกษาของตนขึ้นเพื่อจะได้ทราบว่าในช่วงเวลาต่าง ๆ นั้นจะต้องจัดทำกิจกรรมอะไรบ้าง อันจะเป็นแนวทางในการแสวงหาหรือการกำหนดทรัพยากรที่จะต้องใช้ในสถานศึกษา

2. กำหนดทรัพยากรที่ต้องการจากแผนกิจกรรมของหน่วยงานหรือสถานศึกษา ผู้บริหารจะต้องรวบรวมความต้องการด้านทรัพยากรจากแผนงาน โครงการกิจกรรมโดยการจัดทำในรูปแบบแผนงานหรืองบประมาณหมวดหมู่ที่ต้องการอย่างชัดเจน และที่สำคัญคือ ผู้บริหารจะต้องเรียงลำดับความสำคัญของโครงการเพื่อให้รู้ว่าควรจะดำเนินกิจกรรมใด ก่อน-หลัง ทั้งนี้เพื่อสะดวกในการบริหารทรัพยากรที่ได้มาให้สอดคล้องกับกิจกรรมหรือโครงการนั้นๆ

3. การแสวงหาทรัพยากร บทบาทหน้าที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาคือ บทบาทในการแสวงหาทรัพยากรเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมตามโครงการของสถานศึกษาโดยแสวงหาจากแหล่งทรัพยากรต่างๆ เช่น งบประมาณ เงินรายได้โรงเรียน เงินบริจาค ทรัพยากรจากชุมชน เป็นต้น

4. การจัดสรรทรัพยากร ทรัพยากรที่ได้มานั้นอาจจะได้มาใน 2 รูปแบบคือในรูปแบบของจำนวนรวมและทรัพยากรจำแนกเป็นรายโครงการหรือกิจกรรมถ้าหากได้มาในรูปแบบของจำนวนรวมผู้บริหารต้องจัดสรรทรัพยากรที่ได้มาให้กับโครงการ กิจกรรมต่างๆ โดยอาจจะต้องดำเนินการดังนี้

4.1 กำหนดเกณฑ์ในการจัดสรรเช่นความสอดคล้องกับนโยบายการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของจำนวนผู้บริการ เป็นต้น

4.2 เรียงลำดับความสำคัญของโครงการโดยอาจถือความรีบด่วนของโครงการหรือความสนองตอบต่อนโยบายของโรงเรียน หรือหน่วยเหนือเป็นหลักในการเรียงลำดับความสำคัญโครงการ

ตามหลักความพร้อมของโครงการ โดยจัดสรรในลักษณะที่โครงการใดมีความ

พร้อมในการดำเนินการที่จะจัดสรรให้ก่อนการใช้ทรัพยากร เป็นการดำเนินกิจกรรมโดยอาศัย แผนงาน หรือโครงการเป็นตัวชี้้นำในการใช้ทรัพยากรต่างๆ นั้น ควรจะมีขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดแผนการใช้ในการวางแผนการใช้ควรจะกำหนดการใช้ทรัพยากรให้ สอดคล้องกับกิจกรรมของโครงการ เช่น การใช้กระดาษ ควรจะใช้ในกิจกรรมขั้นตอนใด

2. ควบคุมการใช้ เป็นการดูแลการใช้ทรัพยากรของผู้เกี่ยวข้องในการใช้ทรัพยากร ให้ตรงกับคุณลักษณะ ประหยัด และมีประสิทธิภาพ

3. การประเมินการใช้ ทรัพยากรมีความสำคัญมากแต่ผู้บริหารส่วนใหญ่จะ มองข้ามขั้นตอนนี้ไป การประเมินการใช้ทรัพยากรอาจจะมองในด้านต่อไปนี้

3.1 ประสิทธิภาพของการใช้ทรัพยากร ทรัพยากรบางประการที่ได้รับการ จัดสรรมานั้นสามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ ตัวอย่างเครื่องมือ เครื่องใช้ต่างๆ ในการ ดำเนินกิจกรรมมีประสิทธิภาพตรงกับที่ต้องการเพียงใด

3.2 ประสิทธิผลของทรัพยากร ทรัพยากรที่ได้รับนั้นทำให้หน่วยงานประสบ ความสำเร็จโดยใช้ทรัพยากรนั้นตรงกับเป้าหมายความเพียงพอของทรัพยากรประเมินว่าทรัพยากร ที่ได้รับการจัดสรรมานั้นเพียงพอกับความต้องการหรือไม่

3.3 ปัญหาอุปสรรคในการใช้ทรัพยากร ผลการประเมินผู้บริหารจะได้นำไป ปรับปรุงด้านต่างๆ เช่นการจัดสรร การใช้ และการควบคุม เป็นต้น

จากแนวความคิดดังกล่าวสรุปได้ว่าผู้บริหารเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการนำ ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนทั้งที่มีอยู่และได้รับมาเพื่อใช้ในการจัดการศึกษา การใช้ทรัพยากรจะมี ประสิทธิภาพนั้น ขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการทั้งในด้านการจัดการด้านการ บริหารบุคคล และด้านการบริหารงบประมาณของผู้บริหารเป็นสำคัญ

3.2 บทบาทของครูกับการมีส่วนร่วมในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา

การบริหารสถานศึกษาในภารกิจทุกส่วนผู้บริหารสถานศึกษามีได้ตัดสินใจและ ดำเนินงานเพียงลำพังแต่จำเป็นอย่างยั้งต้องสร้างความร่วมมือ ตั้งแต่การร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วม ปฏิบัติงาน ร่วมประเมินตรวจสอบ เพื่อให้เกิดพลังการทำงานที่มีประสิทธิภาพโดยเฉพาะในเรื่อง ของการบริหารทรัพยากรเพื่อการศึกษาเกิดขึ้นได้จากการร่วมมือเป็นสำคัญจึงเป็นบทบาทของ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสร้างภาวะผู้นำให้กับบุคคลที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษาโดยเฉพาะครู ที่จะ เป็นสื่อกลางติดต่อกับผู้ให้การสนับสนุนทรัพยากรต่างๆ เหล่านั้น

สถานศึกษาเป็นหน่วยที่สำคัญที่สุดในระบบการศึกษา เพราะเป็นหน่วยที่จัด กิจกรรมการเรียนการสอนให้กับผู้เรียน โดยตรง การที่จะบริหารจัดการสถานศึกษาให้สามารถจัด กระบวนการเรียนรู้ที่ดีได้นั้นต้องมีทั้งปัจจัยเอื้อ (Input) ให้กับครูและนักเรียนให้เพียงพอ การจัดหา

ปัจจัยเอื้อเหล่านี้นอกจากภาครัฐจัดสรรแล้ว

การระดมทรัพยากรภายนอกมาเพิ่มถือเป็นภาระที่ผู้บริหาร และครู ชุมชน ตลอดจนผู้มีส่วนร่วมจะต้อง ช่วยกันผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องบริหารสถานศึกษาจึงต้องพยายาม สร้างความตระหนักให้ครู และบุคลากรเห็นความสำคัญ และพยายามพัฒนาตนให้มีทักษะการระดม ทรัพยากร และวิธีที่เป็นที่ยอมรับเกี่ยวกับการพัฒนาความ ยั่งยืนต่อสถานศึกษาก็คือการพัฒนา สถานศึกษาให้เป็น “องค์กรแห่งการเรียนรู้ Organization” จึงจะสามารถทำคุณภาพการศึกษาได้ สำเร็จ

สำหรับกรมวิชาการ (อ้างถึงใน สาวิตรี อุดมะ, 2547:18) ได้ระบุว่าบทบาทของ ผู้บริหาร ในการนำทรัพยากรในชุมชนมาใช้ในการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพได้นั้นแม้ว่าจะ วางแผนและจัดการ (Planning and Management: P&M) ขึ้นในกระทรวงศึกษาธิการโดยมีเป้าหมาย ว่าจะจัดการอย่างไร ก็จะสัมฤทธิ์ผลตามที่วางแผนไว้ในการจัดการจำเป็นต้องคำนึงถึงเวลา และ ทรัพยากรคน เงิน และวัสดุอุปกรณ์ นั่นคือ ถ้าใช้เวลามากก็ย่อมหมายถึงการลงทุนเกี่ยวกับ คน เงิน และวัสดุอุปกรณ์มากตามไปด้วยบุคลากร ในโรงเรียนอาจมีบุคลากรหลายฝ่ายแต่ที่สำคัญที่สุด ได้แก่ คณะครู ซึ่งผู้บริหารอาจดำเนินการดังนี้

1. กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบให้ชัดเจนโดยยึดหลักความเสมอภาคความรู้ ความสามารถ ความสนใจตลอดภารกิจหลักของโรงเรียนทั้งนี้จำเป็นต้องใช้บุคลากรมีหน้าที่หลัก หน้าที่สนับสนุนและหน้าที่บริการประกอบกันเสมอ

2. ติดตามและดูแลการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างใกล้ชิดและสม่ำเสมอโดยมี การวางแผนไว้ล่วงหน้าชัดเจน

3. นิเทศหรือให้ความช่วยเหลือสนับสนุนร่วมแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะบุคลากร ปฏิบัติงาน

4. ประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ กอปรทั้งใช้ผลการประเมิน ประกอบการวางแผน พิจารณาความดีความชอบหรือส่งเสริมให้ความก้าวหน้า ทั้งนี้จำเป็นต้อง บำรุงขวัญให้กำลังใจหรือเสริมแรงอย่างต่อเนื่องให้เหมาะสมและยุติธรรมโดยยึดระบบคุณธรรม เป็นสำคัญ

5. เงินหรืองบประมาณเป็น ปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งในการบริหารผู้บริหาร สามารถดำเนินการได้หลายอย่างเช่น

5.1 วางแผนการใช้เงินหรืองบประมาณที่ได้รับ โดยยึดหลักในกิจกรรมที่มีผล ใกล้เคียงตัว นักเรียนมากที่สุดก่อน ทั้งนี้ควรให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนด้วย

5.2 วางแนวทางการได้มาซึ่งเงินนอกงบประมาณจากชุมชนหรือจากแหล่งอื่น

หรือจากกิจกรรมของโรงเรียนเอง

5.3 จัดระบบการเงินให้ถูกต้องตามระเบียบแบบแผนให้บุคลากรรับทราบและมีส่วนร่วมในการดำเนินการโดยประเมินผลการใช้เงินหรืองบประมาณ

5.4 วัสดุอุปกรณ์ก็เช่นเดียวกับทรัพยากรอย่างอื่น ที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ นั่นคือ จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการเรียนการสอนที่มีประโยชน์ คุ่มค่าและการใช้วัสดุอุปกรณ์เต็มที่หรือไม่ควรแก้ไขปรับปรุงอย่างไร

สรุปได้ว่าการระดมทรัพยากรการศึกษาภายในสถานศึกษานั้นครูถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จ เพราะ ต้องเป็นผู้มีหน้าที่ ในการประสานงานระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ดังนั้น ครูต้องมีความเข้าใจและเล็งเห็นความสำคัญของทรัพยากรที่จะต้องนำมาใช้ในการพัฒนาสถานศึกษาและจัดการศึกษาให้กับผู้เรียน

3.3 บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานถือว่ามีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา(คู่มือการปฏิบัติงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2547: 19) ประกอบด้วยผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครูผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุ และหรือองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้บริหารสถานศึกษาทำหน้าที่เป็นกรรมการ และเลขานุการซึ่ง มีอำนาจหน้าที่ตาม มาตรา38 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 รวมทั้งอำนาจหน้าที่การบริหาร ซึ่งงานบุคคลที่จะเกิดขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาซึ่งสรุปอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้ดังนี้

1. กำกับการดำเนินกิจการของสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและความต้องการของชุมชน ท้องถิ่น

2. ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการกิจการด้านต่างๆ ของสถานศึกษา

3. มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาตามที่กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษา กำหนด

4. ปฏิบัติหน้าที่อื่น ตามที่กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการและการระดมทรัพยากรใน โรงเรียนของรัฐตามงานบริหารใน

โรงเรียน 4 งาน ได้แก่ งานบริหารด้านวิชาการงานบริหารด้านงบประมาณงานบริหารด้านบุคลากร และการบริหารงานทั่วไปคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีบทบาท และหน้าที่ (คุษฎี ชุชัย 2551: 16-17) ดังนี้

4.1 ด้านวิชาการ

4.1.1 ให้ความเห็น ข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น

4.1.2 ให้ข้อเสนอแนะและส่งเสริมสนับสนุนในการจัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อมกระบวนการเรียนรู้แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพ การจัดการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

4.1.3 รับทราบและให้ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการจัดระบบและการ ดำเนินการตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

4.2 ด้านงบประมาณ

4.2.1 ให้ความเห็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดตั้งงบประมาณการใช้จ่าย ของสถานศึกษา

4.2.2 ให้ความเห็น ข้อเสนอแนะในการออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารการเงิน และการจัดหารายได้จากทรัพย์สินของสถานศึกษา หรือ ปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับเรื่องนี้ตามที่กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ กำหนด

4.3 ด้านการบริหารงานบุคคล

4.3.1 ปฏิบัติตามที่กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากร ทางการศึกษากำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

4.4 ด้านการบริหารทั่วไป

4.4.1 ให้ความเห็นข้อเสนอแนะ และให้คำปรึกษาในการจัดทำนโยบาย แผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งความต้องการของชุมชน และท้องถิ่น

4.4.2 รับทราบให้ความ เห็นและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและ พัฒนาคุณภาพการศึกษาและกิจการของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับกฎหมายกฎระเบียบประกาศ คำสั่ง นโยบายและแผนของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และความต้องการของชุมชน ท้องถิ่น และรายงานสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา เมื่อสถานศึกษาไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง ตลอดจน นโยบาย และแผนของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษา ความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น

4.4.3 ให้ความเห็นข้อเสนอแนะประสานส่งเสริมสนับสนุนเกี่ยวกับการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา รวมทั้งปกครองดูแลบำรุงรักษา การใช้ และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษาตามที่กฎหมายระเบียบ ประกาศ กำหนด

4.4.4 ให้ความเห็นข้อเสนอแนะและให้คำปรึกษาในการออกระเบียบข้อบังคับ ประกาศ แนวปฏิบัติในการดำเนินงานด้านต่างๆ ของสถานศึกษา ตามที่กฎหมายระเบียบ ประกาศ กำหนด

4.4.5 ให้ความเห็น ข้อเสนอแนะและให้คำปรึกษาในการส่งเสริมความเข้มแข็งในชุมชนและสร้างความสัมพันธ์กับสถานบันอื่นๆ ในชุมชนและท้องถิ่น

4.4.6 ปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับกิจการของสถานศึกษาตามที่กฎหมายระเบียบประกาศให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การร่วมระดมทรัพยากร เพื่อการพัฒนาโรงเรียนในด้านต่างๆ คณะกรรมการสถานศึกษามีบทบาทอย่างมากในการร่วมระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาโรงเรียน ลักษณะการระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนเป็นการระดมทรัพยากรทั้งจากภายนอกชุมชน และภายในชุมชน ทั้งในลักษณะของการขอบริจาค การจัดให้มีการทำบุญ เช่น การทอดผ้าป่า ทอดกฐิน การแสดงพระธรรมเทศนาของพระที่มีชื่อเสียง หรือการเรียกรับเงินจากผู้ปกครองนักเรียนโดยตรง การประสานและการเป็นสื่อกลางระหว่างชุมชนกับโรงเรียน การที่คณะกรรมการสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทในการปกครองภายในชุมชน และบางส่วนก็เป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ทำให้มีโอกาสคลุกคลีกับประชาชนมาก (สุมาลี ถนนดทาง 2550: 46-54)

สรุปดังนั้นบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่สำคัญอีกประการหนึ่งในการบริหาร และการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาคือการประชาสัมพันธ์ให้คนในชุมชนได้ทราบข่าวสารและความก้าวหน้าในการทำงานของโรงเรียนเช่นการประชาสัมพันธ์ถึงการพัฒนาโรงเรียนในกิจกรรมด้านต่างๆ และการจูงใจให้ผู้ปกครองส่งบุตรหลานมาเข้าเรียนในโรงเรียน เป็นต้น

4. บริบทของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยวิเคราะห์จากความคิดเห็น และข้อเสนอแนะสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี

เขต 2 จากการศึกษาและวิเคราะห์ความคิดเห็นพร้อมข้อเสนอแนะในการประชุมเชิงปฏิบัติการ สภาพการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ปีงบประมาณ 2555 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 2555: คำนำ) มีความคิดเห็นและ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ซึ่งผู้วิจัยสามารถนำมาเป็นหลักการแนวคิดในการวิจัย แก้ปัญหาในการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ได้พอ ดังต่อไปนี้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ประกอบด้วยโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ จำนวน 6 อำเภอ ประกอบด้วยอำเภอขลุง อำเภอแหลมสิงห์ อำเภอโป่งน้ำร้อน อำเภอ สอยดาว อำเภอมะขาม และอำเภอเขาคิชฌกูฏ มีจำนวน 108 โรงเรียน เป็นโรงเรียนที่สอนในระดับ ก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยมีที่ตั้งของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 เลขที่ 105/3 ถนนท่าแฉลบ ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี

การบริหารงานของสถานศึกษามีภารกิจที่สำคัญที่มุ่งเพื่อการพัฒนา คุณภาพของการจัดการศึกษา และพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนเก่ง คนดี มีความสุข ตามหลักสูตรการศึกษาขั้น พื้นฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2551 การบริหารงานทรัพยากร ของโรงเรียนภายใต้องค์ประกอบภารกิจของการบริหารจัดการทรัพยากรทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารวัสดุอุปกรณ์ ด้านการ บริหารอาคารสถานที่ ซึ่งการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาเป็นหัวใจที่มีความสำคัญต่อการบริหาร และการบริหารจัดการที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ให้คุ้มค่ากับการลงทุน ส่งผลต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นทรัพยากรที่สำคัญและมีค่าที่สุดในอนาคตด้วย และจากการศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการบริหารทรัพยากร ทางการศึกษาของโรงเรียน โดยการวิจัยของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 (2555) พบว่า

1. ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล โรงเรียนควรจัดหาบุคลากรที่สอนตรงตามวิชาเอก หรือมีความถนัดเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน และมีความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชา และมีประสบการณ์ในด้านเทคนิค วิธีการ นวัตกรรมใหม่ๆในการสอน ผู้บริหารควรมีการนิเทศที่ ถูกต้องสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง

2. ด้านการบริหารงบประมาณ โรงเรียนควรได้รับการจัดสรรงบประมาณอย่าง เพียงพอต่อการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการระดมทรัพยากรงบประมาณจากภายนอกเข้ามา

มีส่วนร่วม และมีบทบาทช่วยเหลือสนับสนุนการจัดการศึกษา เช่นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น

3. ด้านการบริหารวัสดุอุปกรณ์ โรงเรียนควรจัดทำแผนการวิเคราะห์และการสรรหาวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นนำมาใช้ในการจัดการศึกษาที่เป็นประโยชน์ใช้งานได้ดี และมีความคงทนแข็งแรงเพื่อการใช้งานที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลอย่างคุ้มค่า

4. ด้านการบริหารอาคารสถานที่ โรงเรียนควรมีการประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อวิเคราะห์ความต้องการ การบริหารจัดการทรัพยากรที่จำเป็นและขาดแคลน เช่นในด้านอาคารสถานที่ อาคารเอนกประสงค์ อาคารปฏิบัติการ ห้องพยาบาล สนามกีฬา ห้องน้ำ ห้องส้วม อย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง

นอกจากนี้ ยังพบข้อเสนอแนะให้แก่นักหน่วยงานหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเกี่ยวกับสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ดังนี้

1. หน่วยงานหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรมีส่วนร่วมในการวางแผนและกำหนดนโยบายในการใช้ทรัพยากรในด้านต่างให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลอย่างคุ้มค่า จัดอบรมให้ผู้บริหารครูมีความรู้ความเข้าใจตามหลัก และวิธีการใช้จ่ายงบประมาณทรัพยากรในทุกด้านให้เป็นไปตามแนวทางเดียวกันที่ตรงต่อความต้องการของครู เพื่อพัฒนาทางวิชาชีพและให้ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษาให้มากที่สุดส่งเสริมให้ครูติดตาม และประเมินผลการใช้ทรัพยากร ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาและ สรรหาทรัพยากร จัดการระดมทรัพยากรโดยที่คำนึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และจัดสรรบุคลากรให้เหมาะสมรวมทั้งส่งเสริมให้มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครูด้วย

2. หน่วยงานหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรส่งเสริมทักษะทางการบริหารทรัพยากรด้านต่างๆ ให้กับครูบุคลากรให้เข้ารับการอบรมเพื่อเป็นการพัฒนาตนเองตามศักยภาพ เช่นการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ที่ทันสมัย การเขียนผลงานเชิงวิชาการให้กับครูและการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนดำเนินการให้ครูนำการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนไปใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ความรู้ และให้คำแนะนำเกี่ยวกับระเบียบวิธีการวิจัยที่ถูกต้องแก่ครูเพื่อให้ครูสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. หน่วยงานหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องมีการวางแผนการปฏิบัติงานในด้านการจัดสรรและการพัฒนาทรัพยากรทางการศึกษาทั้ง 4 ด้านตามสภาพบริบททางการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาที่มีความแตกต่างกันในด้านต่างๆเช่นเศรษฐกิจ สังคม การเมือง หรือยึดแนวคิดหลักการตัดสินใจตามสภาพบริบทของการบริหารเช่นสภาพของสังคม ชุมชน การมีส่วนร่วม วุฒิกภาวะ ประสบการณ์ในการทำงานของผู้บริหารอีกประการหนึ่งด้วย และต้องมีการสำรวจความต้องการ

จำเป็นของครู และสถานศึกษา ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลแนวทางในการพัฒนาทรัพยากรทางการศึกษาก่อน เพื่อให้ตรงกับความต้องการของครูและสถานศึกษาชุมชนสามารถนำไปพัฒนาตนเองตามศักยภาพเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

4. ด้านผู้บริหารควรตระหนัก และมีการกระตุ้นเสริมแรงสร้างขวัญกำลังใจ การมีส่วนร่วมให้แก่ครู ผู้ปกครอง ชุมชน ทุกคนโดยเสมอภาค และสม่ำเสมออย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพราะว่าผู้บริหารทั้งเพศชาย และเพศหญิงมีอำนาจบทบาทและหน้าที่ในการตัดสินใจในหลักการการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาเป็นไปตามกรอบการดำเนินงานและ โครงสร้างของการบริหารงานให้ดำเนินไปเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุด

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยในประเทศ

สังวาล วุฒิสเลลา (2548) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 พบว่าสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา ภาพรวมมีการบริหารงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา ตามสถานภาพตำแหน่ง ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนทั้งภาพรวมและรายด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1 ทุกด้าน โดยผู้บริหารสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงกว่าครูผู้สอน ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา ตามขนาดโรงเรียนทั้ง โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1 เมื่อทดสอบรายคู่ พบว่าด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล โรงเรียนขนาดเล็กมีการบริหารทรัพยากรมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ ส่วนขนาดใหญ่กับขนาดกลาง และขนาดกลางกับเล็ก ไม่แตกต่างกัน ด้านการบริหารทรัพยากรวัสดุ อุปกรณ์ ด้านการบริหารทรัพยากรงบประมาณและด้านการบริหารทรัพยากรอาคารสถานที่ โรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กมีการบริหารทรัพยากรมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ ส่วนขนาดกลางและขนาดเล็กไม่แตกต่างกัน

เฉลิมศรี หิมพานต์ (2550) ได้ศึกษาการระดมทรัพยากรจากท้องถิ่นเพื่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) การระดมทรัพยากรจากท้องถิ่นเพื่อจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 2) การระดมทรัพยากรจากท้องถิ่นเพื่อจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยรวมจำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่าไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อจำแนกตามที่ตั้งของ

โรงเรียนพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ปัญหาที่สำคัญในการระดมทรัพยากรจากท้องถิ่นเพื่อการจัดการศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ สภาพเศรษฐกิจของชุมชนไม่เอื้ออำนวยในการระดมเงินทุนการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไม่ต่อเนื่องและชุมชน ไม่มีความพร้อมข้อเสนอแนะที่สำคัญ ได้แก่ การจัดอบรมวิทยากรผู้มีปัญหาท้องถิ่นให้มีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียนการวางแผนการใช้ทรัพย์สินของโรงเรียนร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและจัดอบรมให้ความรู้ในเรื่องบทบาทหน้าที่ของชุมชนที่มีต่อโรงเรียนแก่ผู้เกี่ยวข้อง

ศิริพร สุขสวัสดิ์ (2550) ได้ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการสนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดเชียงราย พบว่า สถานศึกษาในจังหวัดเชียงรายขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ มีสภาพปัญหาทรัพยากรทางการศึกษา ด้านวัสดุ ครุภัณฑ์ สิ่งก่อสร้าง และด้านบุคลากรแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทรัพยากรทางการศึกษาด้านงบประมาณ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทรัพยากรทางการศึกษาด้านงบประมาณ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 และทรัพยากรด้านการจัดการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1 ในส่วนของความต้องการทรัพยากรทางการศึกษาด้านงบประมาณและด้านการจัดการแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติด้านวัสดุ ครุภัณฑ์ สิ่งก่อสร้าง และด้านบุคลากรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1

เบญจวรรณ อุไรรัตน์ (2551) ได้ศึกษาการระดมทรัพยากรเพื่อใช้ในการบริหารการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า 1) การระดมทรัพยากรเพื่อใช้ในการบริหารการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 4 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านทรัพยากรบริหารจัดการรองลงมาคือ ด้านทรัพยากรวัสดุ-อุปกรณ์ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านทรัพยากรการเงิน 2) ผลการเปรียบเทียบการระดมทรัพยากรเพื่อใช้ในการบริหารการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 4 จำแนกตามขนาดสถานศึกษาและสถานภาพทางตำแหน่งกรณีรายด้านพบว่าโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พนมไพร ทิพยาลัย (2551) ได้ศึกษาการวิจัยเรื่อง การระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรีสรุปผลการวิจัยพบว่า 1) การศึกษาสภาพการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนรายด้านมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ ด้านการจัดการ ด้านบุคลากร ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้าน

งบประมาณ ตามลำดับ 2) และผลการเปรียบเทียบสภาพการระดมทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรีจำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สำหรับรายด้านด้านบุคลากรมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์และด้านการจัดการมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 นั่นคือสถานศึกษาขนาดกลางมีสภาพการระดมทรัพยากรทางการศึกษามากกว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่

นันทยา โสภณสรัญญา (2552) ได้ศึกษาการระดมทรัพยากรเพื่อจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษอ่างทอง ผลการวิจัยพบว่า 1) การระดมทรัพยากรเพื่อจัดการศึกษาโดยภาพรวมและรายรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) เมื่อเปรียบเทียบการระดมทรัพยากรเพื่อจัดการศึกษา จำแนกตามประเภทของโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านในทุกประเภท และเมื่อเปรียบเทียบรายด้านระหว่างประเภทของโรงเรียนพบว่าแตกต่างกัน 2 ด้าน คือ การระดมทรัพยากรทางวัตถุที่มนุษย์สร้างขึ้น และการระดมทรัพยากรทางสังคม กล่าวคือ การระดมทรัพยากรทางวัตถุที่มนุษย์สร้างขึ้นของโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำจังหวัด มีค่าคะแนนสูงกว่าของโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอและโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบลแต่ไม่พบความแตกต่างระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอกับโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบลสำหรับการระดมทรัพยากรทางสังคม พบว่าโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำจังหวัดมีค่าคะแนนสูงกว่าของโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอและโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล มีค่าคะแนนสูงกว่าของโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอ และ 3) ข้อเสนอแนะในการระดมทรัพยากรเพื่อจัดการศึกษาได้แก่การจัดจ้างครูต่างชาติพัฒนาแหล่งทรัพยากรธรรมชาติให้เป็นแหล่งเรียนรู้ร่วมกันรับผิดชอบทรัพยากรทางวัตถุที่มนุษย์สร้างขึ้น จัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่รับผิดชอบ และการรู้จักดูแลรักษาทรัพยากรที่มีอยู่ให้ดูดีอยู่เสมอ

ประเสริฐ วงศ์เสนา (2552) ได้ศึกษาสภาพการระดมทรัพยากรในท้องถิ่นเพื่อการบริหารการศึกษาสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอบุลาราชธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า

1. ข้าราชการครูมีความคิดเห็นต่อสภาพการระดมทรัพยากรในท้องถิ่นเพื่อการบริหารการศึกษาสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอบุลาราชธานี เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
2. ข้าราชการครูที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการระดมทรัพยากรในท้องถิ่น เพื่อการบริหารการศึกษาสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

อุบลราชธานี เขต 2 โดยภาพรวม ด้านทรัพยากรทางการเงิน ด้านทรัพยากรทางกายภาพ ด้านทรัพยากรทางสังคมและด้านทรัพยากรสารสนเทศ ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านทรัพยากรมนุษย์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ข้าราชการครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการระดมทรัพยากรในท้องถิ่น เพื่อการบริหารการศึกษาศาสนสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 โดยภาพรวม และทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการระดมทรัพยากรในท้องถิ่น เพื่อการบริหารการศึกษาศาสนสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 โดยภาพรวมและด้านทรัพยากรทางกายภาพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านทรัพยากรทางการเงิน และด้านทรัพยากรสารสนเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ส่วนด้านทรัพยากรมนุษย์และด้านทรัพยากรทางสังคมไม่แตกต่างกัน

5. ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการระดมทรัพยากรในท้องถิ่นเพื่อการบริหารการศึกษาศาสนสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พิสิษฐ ภู่ออด (2553) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียน

มัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต1 ผลการวิจัยพบว่าในภาพรวมและเพื่อเปรียบเทียบการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานครเขต 1 ตามสถานภาพของผู้บริหาร ได้แก่ เพศ ประสบการณ์ในการทำงาน ฐานะทางเศรษฐกิจ ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากโดยเรียงตามลำดับดังนี้ 2) ผู้บริหารชายมีความคิดเห็นต่อการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาสูงกว่าผู้บริหารเพศหญิง ส่วนในด้านการบริหารอาคารสถานที่ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล อยู่ในระดับมาก โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 3) ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกับน้อยมีความคิดเห็นต่อการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เนตรนภภรณ์ ปิ่นจวรรณ์ (2553) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องสภาพการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ผลการวิจัยพบว่าสภาพการระดมทรัพยากรทางการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านทรัพยากรบุคคล ด้านทรัพยากรทางสังคม ด้านทรัพยากรทางธรรมชาติ อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านทรัพยากรทางวัตถุที่มนุษย์สร้างขึ้น และด้านทรัพยากรทางการเงิน อยู่ในระดับปานกลาง

มิ่งขวัญ จันทร์เพ็ง (2556) ได้ศึกษาการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีการปฏิบัติสูงที่สุดคือด้านการบริหารทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ รองลงมา คือ ด้านการบริหารทรัพยากรอาคารสถานที่ ส่วนด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล 2) และผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามสถานภาพ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารทรัพยากรงบประมาณ และด้านการบริหารทรัพยากรอาคารสถานที่ ผู้บริหารสถานศึกษากับครูผู้สอนมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล และด้านการบริหารทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ผู้บริหารสถานศึกษากับครูผู้สอน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

5.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

ซาง (Tsang, 2001 อ้างถึงใน วีระวัชร สุนทรนนท์ 2551: 31) ศึกษาการจัดสรรเงินงบประมาณด้านการศึกษาในประเทศจีน โดยมุ่งเน้นศึกษาการระดมทรัพยากรความเสมอภาคและประสิทธิภาพทางการศึกษา พบว่ารัฐบาลได้ให้ความสำคัญทางด้านการศึกษา เป็นอย่างมากจัดสรรเงินงบประมาณเพื่อการศึกษาหลายโครงการการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา รัฐบาลเป็นผู้จัดสรรเงินงบประมาณเพื่อการลงทุนการศึกษาด้านความเสมอภาคทางการศึกษาเป็นหน้าที่ของรัฐบาลที่ต้องจัดปัญหาทางการศึกษาโดยเฉพาะกลุ่มคนยากจน

Freitas (อ้างถึงใน สังกวลย์ วุฒิสเลา 2548: 65) ได้ศึกษาเพื่อประเมินผลของการลดแหล่งทรัพยากรการเงินของโปรแกรมการเรียนรู้ และการฝึกอบรมที่ปรึกษาในแบบโรงเรียนรัฐบาล ในรัฐแมนซาซูเสดต์ พบว่าผล จากการลดแหล่งทรัพยากรทางการเงินที่มีผลต่อคุณภาพการศึกษามีดังนี้คือการลดอัตราค่าจ้าง และเงินมีผลต่อมาตรฐานของกระบวนการควบคุมระบบ โรงเรียน

และยังมีผลด้านลบต่อคุณภาพของการเรียนรู้ในหลายๆ โปรแกรมของโรงเรียนรัฐบาล

Britibgham (1998: 275-A) ได้ศึกษาลักษณะพิเศษของโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จ ที่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวและชุมชนพบว่า การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในรัฐวิสคอนซิน สหรัฐอเมริกาที่ประสบผลสำเร็จทำให้นักเรียนส่วนใหญ่ประสบความสำเร็จการศึกษาเล่าเรียน เป็นผลมาจากทางโรงเรียนได้อาศัยความร่วมมือจากผู้ปกครอง ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษากว่าคือ ทุกโรงเรียนจะต้องให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนช่วยเหลืออบรมสั่งสอนเด็กนักเรียน ทั้งด้านอารมณ์ สังคมและความก้าวหน้าทางวิชาการด้วย

Lee (1984: 709-A) ได้ศึกษาความคิดเห็นของนักการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และบทบาทของนักการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับ โครงการด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ผลการศึกษาสรุปได้ว่า โรงเรียนในท้องถิ่นได้กำหนดนโยบายและกระบวนการบริหารด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยให้นักการศึกษาได้มีส่วนร่วมรับรู้ อย่งไรก็ตาม งานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนควรจะต้องจัดให้จริงจัง โดยการตั้งคณะกรรมการขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่โดยเฉพาะ ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าวประกอบด้วย คณะครูรวมอยู่ด้วย เพื่อทำหน้าที่ประเมิน โครงการและโดยการช่วยเหลือจากสำนักงานกลาง เพื่อช่วยเหลือครูใหญ่ในการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

Desautel (1978 :42) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทในการบริหารงานของครูใหญ่โรงเรียน ประถมศึกษาในรัฐจอร์เจีย ประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่าครูใหญ่ใช้เวลาส่วนใหญ่ไปในด้าน การจัดการเรียนการสอน และมีความเห็นว่าเขาควรได้ปฏิบัติงานด้านนี้ให้มากกว่าที่ได้ปฏิบัติอยู่

Lawey (1977: 17) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาสังคมในท้องถิ่น ผลการศึกษาพบว่า การให้ความสำคัญกับท้องถิ่น โดยดึงเอาภูมิปัญญาในระดับท้องถิ่นที่มีความรู้ในศาสตร์สาขาต่างๆ เข้ามาสู่โรงเรียน จะช่วยให้การจัดการเรียนการสอนมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์พัฒนา ระหว่างชุมชนและโรงเรียนได้ 3 แนวทาง 1) การใช้พื้นที่ชุมชนเป็นเครื่องมือในการศึกษาค้นคว้า 2) องค์กรในระดับท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา 3) ชุมชนผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

จากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา ผู้วิจัยพบว่า การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาในแต่ละระดับ จะต้องเริ่มตระหนักเห็นความสำคัญ ศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหาความต้องการจำเป็นของบุคลากร และองค์กร มองเห็นเป้าหมายสูงสุด กำหนดรูปแบบ วิธีการที่ทันสมัย มีคุณภาพ เพียงพอ บริหารจัดการทรัพยากรในด้านต่างๆ อย่างมีแบบแผนที่ดี มีประสิทธิภาพ และได้รับการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน จัดให้เป็น

ระบบ กำกับ ติดตาม และประเมินผลอย่างต่อเนื่อง โดยยึดแนวคิดและหลักการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยใช้ องค์ประกอบ 4 ด้านของการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา มาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย ในครั้งนี้ ประกอบด้วยการบริหารทรัพยากรบุคคล การบริหารงบประมาณ การบริหารวัสดุอุปกรณ์ และ การบริหารอาคารสถานที่

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ผู้วิจัยได้วางแผนวิจัยในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีเขต 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 108 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีเขต 2 ปีการศึกษา 2555 กำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครชีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970: 607-610) และได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 86 คน จากนั้นทำการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) โดยการกำหนดให้แต่ละอำเภอเป็นชั้น สำหรับสถานศึกษาใช้การสุ่มอย่างง่าย (Sampling Random Sampling) โดยวิธีการจับฉลาก

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ ตอนที่ 1 เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 2 ข้อ ประกอบด้วยเพศ และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) เกี่ยวกับสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

จำนวน 37 ข้อ ประกอบด้วย การบริหารทรัพยากรบุคคล การบริหารงบประมาณ การบริหารวัสดุ อุปกรณ์ การบริหารอาคารสถานที่โดยมีวิธีการสร้าง และหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

2.2 สร้างแบบสอบถาม และนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ เพื่อตรวจสอบ และแก้ไข ปรับปรุง ข้อบกพร่องต่างๆ

2.3 นำเครื่องมือที่ผ่านการแก้ไข และปรับปรุงแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ พิจารณาตรวจสอบความตรง (Content Validity) และค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตรวจสอบความเหมาะสม ความชัดเจน และความถูกต้องทางภาษาจากนั้นเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 มาสร้างแบบสอบถาม (ภาคผนวก ง)

2.4 ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และนำไปทดลอง (Try out) กับผู้บริหารซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในสถานศึกษาระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำนวน 30 คน

2.5 นำแบบสอบถามที่นำไปทดลองมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าความเที่ยง (Reliability) ที่จับคู่โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1990: 202-204) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามรวมเท่ากับ.96 (ภาคผนวก จ)

2.6 จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ขอนหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล จากสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหาร โรงเรียนจำนวน 86 โรงเรียน

3.2 จัดส่งหนังสือพร้อมแบบสอบถามด้วยตนเองให้กับผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 และกำหนดระยะเวลาในการจัดส่งคืนภายใน 30 วัน

3.3 ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างโดยรับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 86 ฉบับ จากจำนวนแบบสอบถามทั้งสิ้น 86 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนมาแล้วตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม จึงนำผลมาวิเคราะห์ ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป (SPSS/ for Windows) เกี่ยวกับสถิติวิจัยดังนี้

4.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่และค่าร้อยละ

4.2 ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

4.2.1 เพื่อศึกษาสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานันทบุรี เขต 2 วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยหาค่าเฉลี่ยโดยรวมรายข้อและเป็นรายด้านแล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด 2545:162-163) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง ปฏิบัติมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง ปฏิบัติน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด

4.2.2 เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานันทบุรี เขต 2 ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามเพศ และประสบการณ์ในการทำงาน โดยการทดสอบค่าที (t-test)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ที่ใช้ในการวิเคราะห์และเสนอผลการวิเคราะห์ตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยตามเพศ และประสพการณ์ในการทำงานของผู้บริหารในสถานศึกษาระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ และประสพการณ์ในการทำงาน ของผู้บริหารสถานศึกษา การวิเคราะห์ปรากฏรายละเอียดตามตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพ เพศ และประสพการณ์ในการทำงานของผู้บริหาร

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	54	62.80
- หญิง	32	37.20
รวม	86	100.00

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
2. ประสบการณ์ในการทำงาน		
- ต่ำกว่า 5 ปี	11	12.80
- 5 ปีขึ้นไป	75	87.20
รวม	86	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่าสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีดังนี้
เพศของผู้บริหารที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่แยกเป็น เพศชายร้อยละ 62.80
รองลงมา คือเพศหญิงร้อยละ 37.20 ประสบการณ์ในการทำงานของผู้บริหารที่ตอบแบบสอบถาม
ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป ร้อยละ 87.20 รองลงมาคือประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี ร้อย
ละ 12.80

ตอนที่ 2 สภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

สภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำแนกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล
ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารวัสดุอุปกรณ์ ด้านการบริหารอาคารสถานที่ ผลการ
วิเคราะห์ปรากฏรายละเอียดตามตารางที่ 4.2-4.6 ดังนี้

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของ
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยภาพรวม

ที่	รายการ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน (S.D.)	ระดับ การปฏิบัติ
1	ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล	3.99	.36	มาก
2	ด้านการบริหารงบประมาณ	3.99	.38	มาก
3	ด้านการบริหารวัสดุอุปกรณ์	3.93	.33	มาก
4	ด้านการบริหารอาคารสถานที่	3.99	.42	มาก
	รวม	3.98	.31	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่าสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.98$, S.D.=.31) และรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารอาคารสถานที่ ($\bar{X}=3.99$, S.D.=.42) ด้านการบริหารงบประมาณ ($\bar{X}=3.99$, S.D.=.38) ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล ($\bar{X}=3.99$, S.D.=.36) และด้านการบริหารวัสดุอุปกรณ์ ($\bar{X}=3.93$, S.D.=.33)

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา
ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2
ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล

ที่	รายการ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน (S.D.)	ระดับ การปฏิบัติ
1	โรงเรียนมีการวางแผน สํารวจปัญหาความ ต้องการ อัตรากำลังตามความต้องการของชุมชน สถานศึกษา ตามความรู้ความสามารถ และความ เหมาะสม	3.93	.65	มาก
2	โรงเรียนจัดหาบุคลากรที่สอนตรงตามวิชาเอก หรือมีความถนัดเพียงพอต่อการจัดการเรียนการ สอน	3.71	.84	มาก
3	โรงเรียนมีการประสานงานกับสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาเพื่อสรรหา คัดเลือก บุคลากรที่มี ความรู้ความสามารถในสาขาวิชาที่ขาดแคลน ตามความต้องการของสถานศึกษา	4.05	.77	มาก
4	โรงเรียนมีการปฐมนิเทศครู บุคลากร ที่ได้รับ การบรรจุแต่งตั้ง อย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง	3.87	.61	มาก
5	โรงเรียนมีการมอบหมายงานในหน้าที่ งานนอก เวลา ตามความรู้ความสามารถ และความ เหมาะสมของครู	4.21	.53	มาก
6	โรงเรียนมีการพัฒนาส่งเสริมครูบุคลากรเข้ารับ การอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ อย่าง สม่ำเสมอและต่อเนื่อง	4.40	.60	มาก
7	โรงเรียนมีการประเมินผลงาน นิเทศ และการ ปฏิบัติหน้าที่ของครู ตลอดทุกภาค/ปีการศึกษา	4.02	.63	มาก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ที่	รายการ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน (S.D.)	ระดับ การปฏิบัติ
8	โรงเรียนจัดสวัสดิการ ให้ขวัญกำลังใจ อำนาจ ความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ และการรักษา ระเบียบวินัยในการอยู่ร่วมกันของบุคลากรอย่าง ต่อเนื่อง	4.00	.55	มาก
9	โรงเรียนนำผลการประเมินตลอดจน ข้อเสนอแนะต่างๆมาปรับปรุง แก้ไข และเพื่อ เป็นแนวทางในการบริหารจัดการในปีต่อไป	3.90	.51	มาก
10	โรงเรียนมีการรายงานผลการบริหารทรัพยากร ด้านบุคคล ให้คณะกรรมการสถานศึกษาชั้น พื้นฐาน ชุมชน และผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบอย่าง สม่ำเสมอ	3.84	.57	มาก
	รวม	3.99	.36	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่า สภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ของผู้บริหารด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.99$, S.D.=.36) และเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ โรงเรียนมีการพัฒนาส่งเสริมครูบุคลากรเข้ารับการอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ($\bar{X}=4.40$, S.D.=.60) โรงเรียนมีการมอบหมายงานในหน้าที่ งานนอกเวลา ตามความรู้ความสามารถ และความเหมาะสมของครู ($\bar{X}=4.21$, S.D.=.53) โรงเรียนมีการประเมินผลงานนิเทศ และการปฏิบัติหน้าที่ของครูตลอดทุกภาค/ปีการศึกษา ($\bar{X}=4.02$, S.D. = .63)

สำหรับรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 ลำดับ ได้แก่ โรงเรียนจัดหาบุคลากรที่สอนตรงตามวิชาเอกหรือมีความถนัดเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X}=3.71$, S.D. = .84) โรงเรียนมีการรายงานผลการบริหารทรัพยากรด้านบุคคล ให้คณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ชุมชน และผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X}=3.84$, S.D.=.57) โรงเรียนมีการปฐมนิเทศครู บุคลากร ที่ได้รับการบรรจุแต่งตั้ง อย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง ($\bar{X}=3.87$, S.D.=.61)

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา
ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2
ด้านการบริหารงบประมาณ

ที่	รายการ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน (S.D.)	ระดับ การปฏิบัติ
1	โรงเรียนมีการประชุมวางแผน และเสนอขอ งบประมาณ โดยจัดทำเป็นโครงการต่างๆทุก ภาคปีการศึกษา	4.06	.69	มาก
2	โรงเรียนมีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี และแผนการบริหารงานด้านงบประมาณอย่าง ต่อเนื่อง	4.07	.66	มาก
3	โรงเรียนมีการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ ประจำปีและแผนการบริหารงานด้านงบประมาณ	4.23	.55	มาก
4	โรงเรียนได้รับการจัดสรรงบประมาณเพียงพอ ต่อการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.41	.69	มาก
5	โรงเรียนมีการประชุมชี้แจงการใช้จ่าย งบประมาณให้ถูกต้องตามกฎระเบียบว่าด้วย การใช้จ่ายงบประมาณประจำปีทุกปีการศึกษา	4.03	.58	มาก
6	โรงเรียนมีการดำเนินการใช้จ่ายงบประมาณให้ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาทุก ภาคปีการศึกษา	4.09	.66	มาก
7	โรงเรียนมีการระดมทรัพยากร และการสรรหา งบประมาณเพื่อช่วยสนับสนุนการจัดการศึกษา จากชุมชน องค์กรต่างๆทั้งภาครัฐ องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น และเอกชนมาโดยตลอด	4.05	.65	มาก
8	โรงเรียนจัดทำข้อมูลแหล่งงบประมาณจาก ภายใน และภายนอกชุมชนที่สามารถให้ความ ช่วยเหลือสนับสนุนการจัดการศึกษาอย่างเป็น ระบบและครบถ้วน	3.88	.69	มาก

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ที่	รายการ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน (S.D.)	ระดับ การปฏิบัติ
9	โรงเรียนมีการแต่งตั้งมอบหมายบุคลากร เพื่อ รับผิดชอบในการประสานงานการบริหารงาน ด้านงบประมาณจากภายในและภายนอกชุมชน เพื่อการสนับสนุนการศึกษา	4.03	.68	มาก
10	โรงเรียนมีการจัดเก็บข้อมูล สรุปและ ประเมินผลการบริหารงานด้านงบประมาณ อย่างเป็นระบบ	4.05	.43	มาก
11	โรงเรียนมีการรายงานผลการบริหารด้าน งบประมาณให้คณะกรรมการสถานศึกษาชั้น พื้นฐาน ชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบ	4.01	.52	มาก
	รวม	3.99	.38	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่า สภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ด้านการบริหารงบประมาณ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.99$, S.D.=.38) และเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ โรงเรียนมีการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีและแผนการบริหารงานด้านงบประมาณ ($\bar{X}=4.23$, S.D.=.55) โรงเรียนมีการดำเนินการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาทุกภาคปีการศึกษา ($\bar{X}=4.09$, S.D.=.66) โรงเรียนมีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี และแผนการบริหารงานด้านงบประมาณอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X}=4.07$, S.D.=.66)

สำหรับรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 ลำดับ ได้แก่ โรงเรียนได้รับการจัดสรรงบประมาณเพียงพอต่อการบริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ($\bar{X}=3.41$, S.D.=.69) โรงเรียนจัดทำข้อมูลแหล่งงบประมาณจากภายใน และภายนอกชุมชนที่สามารถให้ความช่วยเหลือสนับสนุนการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบและครบถ้วน ($\bar{X}=3.88$, S.D. = .69) โรงเรียนมีการรายงานผลการบริหารด้านงบประมาณให้คณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบ ($\bar{X}=4.01$, S.D.=.52)

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา
ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2
ด้านการบริหารวัสดุอุปกรณ์

ที่	รายการ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน (S.D.)	ระดับ การปฏิบัติ
1	โรงเรียนมีการสำรวจข้อมูลความต้องการวัสดุ อุปกรณ์ที่ขาดแคลนและจำเป็นรวมทั้งนำ ข้อมูลผลการประเมินมาวิเคราะห์ถึงปัญหา สาเหตุ ความจำเป็น และความต้องการมา ปรับปรุงหาแนวทางแก้ไขปัญหา	4.02	.65	มาก
2	โรงเรียนจัดทำแผนการวิเคราะห์และการสรร หาวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นนำมาใช้ในการจัด การศึกษา	3.84	.63	มาก
3	โรงเรียนมีการแต่งตั้งมอบหมายบุคลากรเพื่อ รับผิดชอบในการประสานงานการบริหารด้าน วัสดุอุปกรณ์จากภายในและภายนอกชุมชน เพื่อการสนับสนุนการศึกษา	4.02	.53	มาก
4	โรงเรียนมีการพัฒนาปรับปรุงซ่อมแซมวัสดุ อุปกรณ์ต่างๆให้สามารถนำมาใช้การได้ ตลอดเวลา	4.02	.53	มาก
5	โรงเรียนมีการจัดทำแผนควบคุมการใช้วัสดุ อุปกรณ์ ตลอดจนคู่มือการใช้ เอกสารการรับ มอบ การยืม การส่งให้สะดวกในการใช้บริการ และเป็นปัจจุบัน	3.90	.51	มาก
6	โรงเรียนระดมความคิดเห็นจากคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียนและ ชุมชน เพื่อการวางแผนบริหารวัสดุอุปกรณ์ จากแหล่งต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกชุมชน	3.88	.56	มาก

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ที่	รายการ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน (S.D.)	ระดับ การปฏิบัติ
7	โรงเรียนดำเนินการตามแผนกิจกรรมที่กำหนดไว้ในแผนการบริหารด้านวัสดุอุปกรณ์ครบถ้วนและต่อเนื่อง	4.00	.51	มาก
8	โรงเรียนมีการประเมินผลการบริหารด้านวัสดุอุปกรณ์อย่างเป็นระบบ	3.85	.56	มาก
9	โรงเรียนมีการรายงานผลการบริหารด้านวัสดุอุปกรณ์ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบ	3.87	.57	มาก
รวม		3.93	.33	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า สภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ด้านการบริหารวัสดุอุปกรณ์ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.93$, S.D.=.33) และเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ โรงเรียนมีการแต่งตั้งมอบหมายบุคลากรเพื่อรับผิดชอบในการประสานงานการบริหารด้านวัสดุอุปกรณ์จากภายในและภายนอกชุมชนเพื่อการสนับสนุนการศึกษา ($\bar{X}=4.02$, S.D.=.53) โรงเรียนมีการพัฒนาปรับปรุงซ่อมแซมวัสดุอุปกรณ์ต่างๆให้สามารถนำมาใช้การได้ตลอดเวลา ($\bar{X}=4.02$, S.D.=.53) โรงเรียนมีการสำรวจข้อมูลความต้องการวัสดุอุปกรณ์ที่ขาดแคลนและจำเป็นรวมทั้งนำข้อมูลผลการประเมินมาวิเคราะห์ถึงปัญหา สาเหตุ ความจำเป็น และความต้องการมาปรับปรุงหาแนวทางแก้ไขปัญหา ($\bar{X}=4.02$, S.D.=.65)

สำหรับรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 ลำดับได้แก่ โรงเรียนจัดทำแผนการวิเคราะห์และการสรรหาวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นนำมาใช้ในการจัดการศึกษา ($\bar{X}=3.84$, S.D.=.63) โรงเรียนมีการประเมินผลการบริหารด้านวัสดุอุปกรณ์อย่างเป็นระบบ ($\bar{X}=3.85$, S.D.=.56) โรงเรียนมีการรายงานผลการบริหารด้านวัสดุอุปกรณ์ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบ ($\bar{X}=3.87$, S.D.=.57)

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา
ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2
ของผู้บริหาร ด้านการบริหารอาคารสถานที่

ที่	รายการ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน (S.D.)	ระดับ การปฏิบัติ
1	โรงเรียนมีการสำรวจปัญหาในการวางแผนการบริหารด้านอาคารสถานที่เพื่อการบริหารสถานศึกษา	4.06	.56	มาก
2	โรงเรียนมีการประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อวิเคราะห์ความต้องการทรัพยากรที่จำเป็นและขาดแคลน เช่นในด้านอาคารสถานที่อย่างเป็นระบบ	3.88	.58	มาก
3	โรงเรียนมีการระดมเงินทุนงบประมาณสนับสนุนด้านอาคารสถานที่ และการสาธารณูปโภคต่างๆจากผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรต่างๆทั้งภาครัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	4.00	.61	มาก
4	โรงเรียนมีการจัดสรร การใช้บริการอาคารสถานที่ และอาคารประกอบการให้กับชุมชน หน่วยงานต่างๆอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง	4.02	.61	มาก
5	โรงเรียนมีการดูแลรักษา ปรับปรุงซ่อมแซมอาคารสถานที่ และอาคารประกอบการให้สามารถใช้งานได้อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง	4.15	.62	มาก
6	โรงเรียนจัดเก็บข้อมูล สรุปและประเมินผลการบริหารทรัพยากรเพื่อการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในด้านอาคารสถานที่อย่างเป็นระบบ	3.88	.52	มาก

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ที่	รายการ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน (S.D.)	ระดับ การปฏิบัติ
7	โรงเรียนมีการรายงานผลการบริหารอาคาร สถานที่ของโรงเรียนที่ดำเนินการในแต่ละปีให้ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ชุมชน และผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบ	3.92	.51	มาก
	รวม	3.99	.42	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่าสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ด้านการบริหารอาคารสถานที่ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.99$, S.D.=.42) และเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ โรงเรียนมีการดูแลรักษาปรับปรุงซ่อมแซมอาคารสถานที่ และอาคารประกอบการให้สามารถใช้งานได้อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ($\bar{X}=4.15$, S.D.=.62) โรงเรียนมีการสำรวจปัญหาในการวางแผนการบริหารด้านอาคารสถานที่เพื่อการบริหารสถานศึกษา ($\bar{X}=4.06$, S.D.=.56) โรงเรียนมีการจัดสรร การใช้บริการอาคารสถานที่ และอาคารประกอบการให้กับชุมชน หน่วยงานต่างๆอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ($\bar{X}=4.02$, S.D.=.61)

สำหรับรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 ลำดับ ได้แก่ โรงเรียนจัดเก็บข้อมูล สรุปและประเมินผลการบริหารทรัพยากรเพื่อการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในด้านอาคารสถานที่อย่างเป็นระบบ ($\bar{X}=3.88$, S.D.=.52) โรงเรียนมีการประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อวิเคราะห์ความต้องการทรัพยากรที่จำเป็นและขาดแคลน เช่นในด้านอาคารสถานที่อย่างเป็นระบบ ($\bar{X}=3.88$, S.D.=.58) โรงเรียนมีการรายงานผลการบริหารอาคารสถานที่ของโรงเรียนที่ดำเนินการในแต่ละปีให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบ ($\bar{X}=3.88$, S.D.=.58)

**ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยตามเพศ และ
ประสพการณ์ในการทำงานของผู้บริหารในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2**

ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนก
ตามเพศ และประสพการณ์ในการทำงาน ผลปรากฏดังตารางที่ 4.7-4.8 ดังนี้

ตารางที่ 4.7 การเปรียบเทียบสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ของผู้บริหารสถานศึกษา
จำแนกตามเพศ ภาพรวม และรายด้าน

การบริหารทรัพยากรทางการศึกษา	เพศชาย		เพศหญิง		t	p
	n = 54		n = 32			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. การบริหารทรัพยากรบุคคล	3.96	.34	4.04	.39	.972	.33
2. การบริหารงบประมาณ	3.97	.31	4.03	.48	.674	.50
3. การบริหารวัสดุอุปกรณ์	3.92	.32	3.97	.35	.670	.50
4. การบริหารอาคารสถานที่	3.97	.39	4.02	.47	.501	.62
รวม	3.96	.28	4.01	.37	.822	.41

จากตารางที่ 4.7 แสดงสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามระดับการ
ปฏิบัติในภาพรวมและรายด้านทุกด้าน จำแนกตามเพศ ของผู้บริหารพบว่าไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.8 การเปรียบเทียบสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ภาพรวม และรายด้าน

การบริหารทรัพยากรทางการศึกษา	ต่ำกว่า 5 ปี		5 ปีขึ้นไป		t	p
	n=11		n=75			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. การบริหารทรัพยากรบุคคล	3.56	.18	4.05	.33	4.75**	.00
2. การบริหารงบประมาณ	3.64	.11	4.04	.38	3.47**	.00
3. การบริหารวัสดุอุปกรณ์	3.53	.11	3.99	.31	4.95**	.00
4. การบริหารอาคารสถานที่	3.58	.10	4.05	.41	3.67**	.00
รวม	3.58	.07	4.03	.29	5.09**	.00

P = .05*

จากตารางที่ 4.8 แสดงว่าสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามระดับการปฏิบัติในภาพรวมและรายด้านทุกด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ของผู้บริหารที่แตกต่างกันพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 สามารถสรุป การวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามลำดับ ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อศึกษาสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

1.1.2 เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามเพศ และประสบการณ์ในการทำงาน

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีเขต 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 108 คน

2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีเขต 2 ปีการศึกษา 2555 กำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครชีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970: 607-610) และได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 86 คน จากนั้นทำการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) โดยการกำหนดให้แต่ละอำเภอเป็นชั้น สำหรับสถานศึกษาใช้การสุ่มอย่างง่าย (Sampling Random Sampling) โดยวิธีการจับฉลาก

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นหลังจากที่ได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และหลักการสร้างเครื่องมือในการวิจัย ตลอดจน

ศึกษาขอบเขต เนื้อหาของการวิจัย ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดขึ้น โดยเป็นแบบสอบถามแบบมาตร
ประมาณค่า จำนวน 1 ชุด แบ่งเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการเกี่ยวกับสถานภาพของ
ผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วยเพศ และประสบการณ์ในการทำงานจำนวน 2 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่าเกี่ยวกับสภาพการบริหาร
ทรัพยากรทางการศึกษาของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี
เขต 2 จำนวน 37 ข้อ

1.2.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล จากสาขาวิชา
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยผู้วิจัยจัดส่งหนังสือพร้อมแบบสอบถามด้วยตนเอง
ให้กับผู้บริหาร โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 และ
กำหนดระยะเวลาในการจัดส่งคืนภายใน 30 วัน และผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง
โดยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 86 ฉบับ จากจำนวนทั้งสิ้น 86 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามใช้ ความถี่
ค่าร้อยละ

2) การวิเคราะห์สภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของ โรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยวิธีการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วน
เบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3) การวิเคราะห์การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยตามระดับสภาพ
การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
จันทบุรี เขต 2 ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามเพศ และประสบการณ์ในการทำงานโดยการหา
ค่าที (T- test)

1.3 สรุปการวิจัย

การศึกษาสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของ โรงเรียนสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1.3.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สภาพของการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา พบว่า
สภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับมาก และมีการปฏิบัติงานในระดับ

มากทุกด้านโดยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ด้านการบริหารอาคารสถานที่ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล และด้านการบริหารวัสดุอุปกรณ์ โดยมีรายละเอียดในแต่ละด้านดังนี้

1) *ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล* สภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล โดยภาพรวมมีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมากทุกข้อ และส่วนลำดับแรกที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ โรงเรียนจัดหาบุคลากรที่สอนตรงตามวิชาเอกหรือมีความถนัดเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน

2) *ด้านการบริหารงบประมาณ* สภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ด้านการบริหารงบประมาณ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมากทุกข้อ และส่วนลำดับแรกที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ โรงเรียนได้รับการจัดสรรงบประมาณเพียงพอต่อการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3) *ด้านการบริหารวัสดุอุปกรณ์* สภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ด้านการบริหารวัสดุอุปกรณ์ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ และส่วนลำดับแรกที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ โรงเรียนจัดทำแผนการวิเคราะห์และการสรรหาวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นนำมาใช้ในการจัดการศึกษา

4) *ด้านการบริหารอาคารสถานที่* สภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ด้านการบริหารอาคารสถานที่ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ และส่วนลำดับแรกที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ โรงเรียนมีการประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อวิเคราะห์ความต้องการทรัพยากรที่จำเป็นและขาดแคลน เช่นในด้านอาคารสถานที่อย่างเป็นระบบ

1.3.2 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยตามระดับสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามเพศ และประสบการณ์ในการทำงาน 1) จำแนกตามเพศ พบว่าสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามเพศของผู้บริหารที่แตกต่างกันพบว่าไม่แตกต่างกัน 2) ด้านประสบการณ์ในการทำงานพบว่า สภาพการบริหาร

ทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมและรายด้านทุกด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ของผู้บริหารพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. อภิปรายผล

2.1 จากผลการวิจัย พบว่า สภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าจากแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรนั้น เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของหน่วยงาน ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ได้ให้ความสำคัญกับการบริหารทรัพยากรเป็นอย่างมากอันจะเห็นได้จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น ประกอบกับการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2546: 45) ได้เน้นความสำคัญของการระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณการเงินและ ทรัพยากรอื่นจากทุกส่วนของสังคมเพื่อนำมาใช้จัดการศึกษารวมทั้งให้สถานศึกษามีอิสระในการบริหารงบประมาณ และทรัพยากรทางการศึกษาควบคู่กับระบบการบริหารการเงินและบัญชี ระบบการตรวจสอบติดตามและประเมินประสิทธิภาพ ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้นสอดคล้องกับงานวิจัยของ สว่างวุฒิสเลลา (2548)

ที่ได้ศึกษาการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานีเขต 5 โดยภาพรวม มีการบริหารงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของมิ่งขวัญ จันท์เพ็ง (2556) ที่ได้ศึกษาการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้านอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพิสิษฐ ภู่ออด (2553) ได้ศึกษาการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ในภาพรวมการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษา

กรุงเทพมหานคร เขต 1 อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านด้านอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

ผลงานวิจัยยังระบุอีกว่า สภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนในด้านที่มีค่าเฉลี่ยระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการบริหารอาคารสถานที่ซึ่งโดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ได้แก่ โรงเรียนมีการดูแลรักษา ปรับปรุงซ่อมแซมอาคารสถานที่ และอาคารประกอบการให้สามารถใช้งานได้อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง โรงเรียนมีการสำรวจปัญหาในการวางแผนการบริหารด้านอาคารสถานที่เพื่อการบริหารสถานศึกษา โรงเรียนมีการจัดสรร การใช้บริการอาคารสถานที่ และอาคารประกอบการให้กับชุมชน หน่วยงานต่างๆ อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ในขณะที่รายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ โรงเรียนมีการประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อวิเคราะห์ความต้องการทรัพยากรที่จำเป็นและขาดแคลน เช่นในด้านอาคารสถานที่อย่างเป็นทางการ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 (2555) เกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียน ซึ่งพบว่าด้านการบริหารอาคารสถานที่ โรงเรียนควรมีการประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อวิเคราะห์ความต้องการ การบริหารจัดการทรัพยากรที่จำเป็นและขาดแคลน เช่นในด้านอาคารสถานที่ อาคารเอนกประสงค์ อาคารปฏิบัติการ ห้องพยาบาล สนามกีฬา ห้องน้ำ ห้องส้วม อย่างเป็นทางการ และต่อเนื่อง ซึ่งจะสอดคล้องกับหลักการของการปฏิรูปการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 (กระทรวงศึกษาธิการ 2545: 3) ที่ได้กำหนดหลักการสำคัญไว้อย่างชัดเจนว่าหลักการมีส่วนร่วมเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาทั่วประเทศ จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา

2.2 สำหรับผลการวิจัยด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล พบว่า สภาพการบริหารทรัพยากร บุคคลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนได้มีการพัฒนาส่งเสริมครูบุคลากรเข้ารับการอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง มีการมอบหมายงานในหน้าที่ งานนอกเวลา ตามความรู้ความสามารถ และความเหมาะสมของครู และมีการประเมินผลงาน นิเทศ และการปฏิบัติหน้าที่ของครู ตลอดทุกภาค/ปีการศึกษา และอาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาได้มีการมอบหมายงาน โดยการออกคำสั่งเป็นหลักฐานให้ครูได้ปฏิบัติงานอย่างชัดเจน และมีการวางแผนอัตรากำลังไว้ล่วงหน้า รวมทั้งเปิดโอกาสให้ครูได้แสดงความคิดเห็นในการ

ปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ และผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวคิดของสุทธิวรรณ ดันตริจนาวงศ์ (2546: 152-153) ที่ได้กล่าวถึงความสำคัญของทรัพยากรบุคคลไว้ว่า เป็นผู้ที่มีดำเนินการจัดการทรัพยากรอื่น เช่น ทรัพยากรทางวัตถุ ทรัพยากรทางการเงิน ทรัพยากรทางธรรมชาติ ที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และข้อค้นพบของงานวิจัยครั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ มิ่งขวัญ จันทร์เพ็ง (2556) ที่ได้ศึกษาการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ซึ่งพบว่า สภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับพิสิษฐ ภูรอด (2553) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่าด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลทั้งโดยภาพรวม และรายด้านมีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 14 รายการ เมื่อเรียงลำดับจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 ลำดับแรกคือ มีการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานให้แก่บุคลากร มีการจัดสรรหน้าที่โดยหัวหน้างาน มอบหมายงาน ได้ตรงกับความถนัดและความสามารถ และมีการทดลองงาน โดยคำนึงถึงความรู้ ความสามารถและความเหมาะสมก่อนบรรจุและแต่งตั้ง

นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังระบุว่าสำหรับรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล ได้แก่ โรงเรียนจัดหาบุคลากรที่สอนตรงตามวิชาเอกหรือมีความถนัดเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีเขต 2 (2555) เกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการบริหารทรัพยากรบุคคลว่า โรงเรียนควรจัดหาบุคลากรที่สอนตรงตามวิชาเอกหรือมีความถนัดเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน และมีความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชา และมีประสบการณ์ในด้านเทคนิค วิธีการ นวัตกรรมใหม่ๆ ในการสอน ผู้บริหารควรมีการนิเทศที่ถูกต้องสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง

2.3 สำหรับด้านการบริหารงบประมาณ พบว่าสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ด้านการบริหารงบประมาณ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของพิสิษฐ ภูรอด (2553) ได้ศึกษาการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 1 ด้านการบริหารงบประมาณ พบว่า โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทั้งหมด เมื่อเรียงลำดับจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 ลำดับแรกคือ มีการใช้จ่ายเงินงบประมาณเป็นไปตามระเบียบของ

หน่วยงาน มีแผนการควบคุมการใช้จ่ายเงินงบประมาณ และมีคณะกรรมการตรวจสอบ การใช้
จ่ายเงินงบประมาณ

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษามีการใช้จ่ายเงินงบประมาณตามแผนการ
ปฏิบัติงานประจำปี และมีการตรวจสอบการใช้เงินงบประมาณให้ถูกต้องตามระเบียบการเบิก
จ่ายเงินงบประมาณ ตลอดจนมีการดำเนินการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของ
สถานศึกษาทุกภาคปีการศึกษา มีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี และแผนการบริหารงานด้าน
งบประมาณอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับสัทธีวรรณ ดันดิรจนาวงศ์ (2546: 159-160) ได้
กล่าวถึงความสำคัญของทรัพยากรการเงิน ช่วยให้การดำเนินการของสถานศึกษาประสบ
ความสำเร็จในงานภารกิจหลัก คืองานด้านวิชาการ งานบริหารบุคคล งานงบประมาณ และงาน
บริหารทั่วไป เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการใช้
ทรัพยากรของสถานศึกษา ช่วยให้การพัฒนาสถานศึกษาเป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้ง
ไว้ โดยเฉพาะการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่มีคุณภาพใน
กระบวนการเรียนการสอนของสถานศึกษา ช่วยจัดสรรทรัพยากรหรือใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิด
ประสิทธิภาพสูงสุด รวมทั้งผลงานที่เกิดขึ้นให้มีประโยชน์สูงสุด และใช้ทรัพยากรน้อยที่สุด จึงจะ
ถือว่าเป็นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของพิสิษฐ
ภูรอด (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขต
พื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่าโดยภาพรวมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ
การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาอยู่ในระดับมากทุกด้าน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้าน
การบริหารงบประมาณ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการแนวคิดสมัยใหม่ในการบริหาร และการจัดการศึกษา
โดยนำแนวคิดตามหลักธรรมาภิบาล มาใช้โดยคำนึงถึงหลักความโปร่งใส การทำให้สังคมไทยเป็น
สังคมที่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมา สามารถตรวจสอบความถูกต้องได้โดย
การปรับปรุงระบบ และกลไกการทำงานขององค์กรให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร
หรือเปิดให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก มีระบบหรือกระบวนการตรวจสอบ
และประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะเป็นการสร้างควมไว้วางใจซึ่งกันและกัน ปลอดภัยจากการ
ทุจริตคอร์รัปชัน และหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมในการบริหารเป็นเรื่องที่
เกี่ยวกับการตัดสินใจเป็นสำคัญ มักจะเปิดโอกาสให้บุคคลอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในรูปของกรรมการ
ที่ปรึกษา ที่จะให้ข้อคิด ข้อเสนอแนะ จึงจำเป็นต้องให้บุคคลอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เพื่อ
ให้ผลการตัดสินใจ เป็นที่ยอมรับแก่คนทั่วไปหรือเกิดผลงานที่มีประสิทธิภาพ เช่น เมื่อมีคำสั่ง
แต่งตั้งบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจร่วมกัน ทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งให้บรรลุ
เป้าหมาย ตลอดจนการให้การสนับสนุน ส่งเสริม เช่น การบริจาคเงินทรัพย์สิน วัสดุอุปกรณ์

แรงงาน เข้าช่วยสมทบในกิจกรรม การให้การสนับสนุนในด้านต่างๆมาใช้ในการบริหารงานด้านงบประมาณด้วยเพื่อให้การบริหารงานด้านงบประมาณได้ผลอย่างคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุดในการบริหารและการจัดการศึกษาของชาติต่อไป

นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังระบุว่า สำหรับรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดด้านการบริหารงบประมาณ ได้แก่ โรงเรียนได้รับการจัดสรรงบประมาณเพียงพอต่อการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 (2555) เกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการบริหารด้านงบประมาณว่า โรงเรียนควรได้รับการจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอต่อการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีการระดมทรัพยากรงบประมาณจากภายนอกเข้ามามีส่วนร่วม และมีบทบาทช่วยเหลือสนับสนุนการจัดการศึกษา เช่น ชมรม มูลนิธิ สมาคม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.4 สำหรับด้านการบริหารวัสดุอุปกรณ์ พบว่า สภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ด้านการบริหารวัสดุอุปกรณ์ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาได้มีการสำรวจความต้องการในการใช้วัสดุ อุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ และลงทะเบียนวัสดุ อุปกรณ์ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการวิเคราะห์และวางแผนการจัดซื้อจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ รวมทั้งมีการประเมินผลการใช้วัสดุ อุปกรณ์เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และมีการนำผลประเมินการใช้วัสดุ อุปกรณ์ของหน่วยงานมาใช้ในการกำหนดวางแผนการจัดซื้อ จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ครั้งต่อไป รวมทั้งมีการซ่อมบำรุงวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ ให้อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งานอยู่ตลอดเวลา สอดคล้องกับแนวคิดของ นฤมล ตันธสุรเศรษฐ์ (2533 อ้างถึงใน สาวิตรี อุดมะ 2547: 15) ได้กล่าวถึง วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการบริหารจัดการศึกษาซึ่งช่วยให้ผู้เรียน ไปศึกษาค้นคว้าให้เกิดความรู้ได้ทำให้เกิดประสบการณ์ตรงศึกษาสิ่งที่ต้องการได้ ซึ่งสอดคล้องกับ มิ่งขวัญ จันท์เพ็ง (2556) ได้ศึกษาการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีการปฏิบัติสูงที่สุดคือด้านการบริหารทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของพิสิษฐ ภู่ออด (2553) ได้ศึกษาการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่ศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ด้านการบริหารวัสดุ อุปกรณ์ พบว่า โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทั้งหมด โดยเรียงลำดับจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 ลำดับแรกคือ มีคณะกรรมการในการจัดซื้อจัด

จ้างเพื่อตรวจสอบให้เป็นที่ไปตามแผนงานมีการจัดทำแผนการจัดซื้อ-จัดจ้าง วัสดุ อุปกรณ์ทุกราชการ และมีระบบการเบิกจ่ายวัสดุอุปกรณ์

นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังระบุว่า สำหรับรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดด้านการบริหาร วัสดุ อุปกรณ์ ได้แก่ โรงเรียนจัดทำแผนการวิเคราะห์และการสรรหาวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นนำมาใช้ในการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จันทบุรี เขต 2 (2555) เกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการบริหารด้านวัสดุ อุปกรณ์ โดยโรงเรียนควรจัดทำแผนการวิเคราะห์และการสรรหาวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นนำมาใช้ในการจัดการศึกษาที่เป็นประโยชน์ใช้งานได้ดีและมีความคงทนแข็งแรงเพื่อการใช้งานที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลอย่างคุ้มค่า

2.5 สำหรับด้านการบริหารอาคารสถานที่ พบว่า สภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ด้านการบริหารอาคารสถานที่ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาสถานศึกษามีการจัดเรียงลำดับวางแผนผัง การใช้อาคารสถานที่ของสถานศึกษาตามความจำเป็นเร่งด่วน และควรมีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการใช้อาคารสถานที่เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด สอดคล้องกับงานวิจัยของมิ่งขวัญ จันทร์เพ็ง (2556) ได้ศึกษาการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีการปฏิบัติสูงที่สุดรองลงมา คือ ด้านการบริหารทรัพยากรอาคารสถานที่ และยังสอดคล้องกับ พิสิษฐ ภูรอด (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการบริหารอาคารสถานที่ พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน เมื่อเรียงลำดับจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 ลำดับแรกคือ มีการใช้อาคารสถานที่อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์คุ้มค่า มีผู้ดูแลรับผิดชอบการก่อสร้างอาคารสถานที่ให้เป็นที่ไปตามระเบียบ ที่กฎหมายกำหนด และมีการกำหนด พื้นที่อาคารสถานที่ สอดคล้องกับกิจกรรม

นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังระบุว่า สำหรับรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดด้านการบริหาร อาคารสถานที่ ได้แก่ โรงเรียนมีการประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อวิเคราะห์ความต้องการทรัพยากรที่จำเป็นและขาดแคลน เช่น ในด้านอาคารสถานที่อย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 (2555) เกี่ยวกับความคิดเห็นและ

ข้อเสนอแนะในการบริหารด้านอาคารสถานที่โดยควรมีการประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อวิเคราะห์ความต้องการ การบริหารจัดการทรัพยากรที่จำเป็นและขาดแคลน เช่นในด้านอาคารสถานที่ อาคารเอนกประสงค์ อาคารปฏิบัติการ ห้องพยาบาล สนามกีฬา ห้องน้ำ ห้องส้วม อย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง

2.6 การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยตามระดับสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามเพศ และประสบการณ์ในการทำงาน เมื่อเปรียบเทียบสภาพของการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามเพศ และประสบการณ์ในการทำงานพบว่า

2.6.1 จำแนกตามเพศ พบว่า สภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามเพศของผู้บริหารพบว่าไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารทั้งเพศชาย และเพศหญิงมีบทบาทและหน้าที่ในการตัดสินใจในหลักการการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาเป็นไปตามกรอบการดำเนินงานและโครงสร้างของการบริหารงานให้ดำเนินไปเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพเหมือนกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิสิษฐ ภูรอด (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้บริหารชายมีความคิดเห็นต่อการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาสูงกว่าผู้บริหารเพศหญิง ในด้านการบริหารอาคารสถานที่ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 (2555) พบว่าการวิจัยดังกล่าวมีความแตกต่างกันอาจเป็นเพราะสภาพบริบททางการบริหารทรัพยากรทางการศึกษามีความแตกต่างกันในด้านต่างๆเช่นเศรษฐกิจ สังคม การเมือง หรือขึ้นอยู่กับวิถีภาวะประสบการณ์ในการทำงานและการตัดสินใจของผู้บริหารอีกประการหนึ่งด้วย

2.6.2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า สภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมและรายด้านทุกด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของผู้บริหารพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งจากความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 (2555) พบว่าอาจเป็นเพราะสถานศึกษามีการกำหนดหลักการและแนวปฏิบัติที่มีความชัดเจน ครูทุกคนได้มีโอกาสรับรู้ร่วมกันตลอดจนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการบริหารงานในด้านต่างๆ ของผู้บริหารมากขึ้น และ

สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิสิษฐ ภู่ออด (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกับน้อยมีความคิดเห็นต่อการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยระบุว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการทำงานมาก มีการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาสูงกว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยทุกด้าน

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ควรจัดหาบุคลากรที่สอนตรงตามวิชาเอก หรือมีความถนัดเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งสถานศึกษาควรส่งครูบุคลากรเข้ารับการอบรม ประชุม ศึกษาดูงาน และการสัมมนาเชิงปฏิบัติการทางวิชาการ เชิญวิทยากรท้องถิ่น หรือผู้ที่มีความรู้เชี่ยวชาญทางด้านสาขาอาชีพต่างๆ มาสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน มีการเสริมแรง กระตุ้น และให้ขวัญกำลังใจแก่ครูในการปฏิบัติงาน และให้ความช่วยเหลือครูอย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอ ทำงานอย่างเป็นระบบ พร้อมทั้งการลดภาระงานที่ซ้ำซ้อน เพื่อครูจะได้ทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3.1.2 ด้านการบริหารงบประมาณ หน่วยงานต้นสังกัดควรจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอต่อการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งสถานศึกษาควรมีการระดมทรัพยากรงบประมาณ แหล่งเงินทุนมาสนับสนุนทั้งภายใน และภายนอกองค์กร หรือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วม มีบทบาทในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน จัดระบบการสื่อสารระหว่างกลุ่มครู ผู้ปกครอง และชุมชน สร้างแบบบรรทัดฐานในการบริหารงบประมาณ การใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ขององค์กร มีวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งเสริมการทำงานร่วมกันให้ไปในทิศทางเดียวกัน และเพื่อครูจะได้ทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3.1.3 ด้านการบริหารวัสดุอุปกรณ์ สถานศึกษาควรจัดทำแผนการวิเคราะห์และการสรรหาวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นนำมาใช้ในการจัดการศึกษา มีการแต่งตั้งมอบหมายบุคลากรเพื่อรับผิดชอบในการประสานงานขอรับการสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ จากภายในและภายนอกองค์กร ให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทส่วนร่วมในการระดมทุน เพื่อรับการสนับสนุนในการสรรหาวัสดุอุปกรณ์ตลอดจน การจัดซื้อ จัดจ้าง และมีการพัฒนาปรับปรุงซ่อมแซมวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ให้สามารถนำมาใช้การได้ตลอดเวลา มีการสำรวจข้อมูลความต้องการวัสดุอุปกรณ์ที่ขาดแคลน และ

จำเป็นรวมทั้งนำข้อมูลผลการประเมินมาวิเคราะห์ถึงปัญหา สาเหตุ ความจำเป็น และความต้องการ มาปรับปรุงหาแนวทางแก้ไขปัญหาในปีการศึกษาต่อไป

3.1.4 ด้านการบริหารอาคารสถานที่ สถานศึกษาควรมีการประชุมระดมความคิดเห็น เพื่อวิเคราะห์ความต้องการการบริหารจัดการทรัพยากรที่จำเป็น และขาดแคลนมีการดูแลรักษาปรับปรุงซ่อมแซมอาคารสถานที่ และอาคารประกอบการให้สามารถใช้งานได้อย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง มี การสำรวจปัญหาและความต้องการในการวางแผนการบริหารด้านอาคารสถานที่ เพื่อการบริหารสถานศึกษา มีการจัดสรรการใช้ และการให้การบริการอาคารสถานที่ และอาคารประกอบการให้กับชุมชน หน่วยงานต่างๆอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ทั้ง 4 ด้าน เพื่อจะได้ ข้อมูลการพัฒนาเชิงลึกที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

3.2.2 ควรมีการศึกษาและพัฒนารูปแบบการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เหมาะสมกับทรัพยากรของสถานศึกษาที่มีอยู่

3.2.3 ควรมีการประเมินหรือศึกษาความพึงพอใจของครู คณะกรรมการ สถานศึกษาผู้ปกครอง ชุมชน หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการบริหารทรัพยากรของสถานศึกษา

3.2.4 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการบริหารวัสดุอุปกรณ์ เพื่อเป็นการบริหารจัดการคุณภาพของการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ (2544) หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กรุงเทพมหานคร องค์การ
รับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.)
- กระทรวงศึกษาธิการ(2542) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติการศึกษา
กรุงเทพมหานคร พัฒนาหนังสือ กรมวิชาการ
..... (2546) แนวทางการดำเนินงานการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ
กรุงเทพมหานคร กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ
..... (2547) ยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติของกระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร ร.ส.พ.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2543) การจัดการเครือข่ายกลยุทธ์สำคัญสู่ความสำเร็จของการปฏิรูป
การศึกษา กรุงเทพมหานคร ชัคเชสมีเดีย
- กำพล ฤทธิรักษา (2545) “ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ในโรงเรียน
แกนนำปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
นครราชสีมา” ปริญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏนครราชสีมา
- เจตนา ลีสวรรณ (2543) “การบริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครใน
รูปแบบกลุ่มโรงเรียนและสหวิทยาเขตกรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- เจน แผลงเดชา (2549) “กลยุทธ์การระดมทรัพยากรเพื่อการพัฒนาคุณภาพของการศึกษาของ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาภูเก็ต” วิทยานิพนธ์ปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
- เฉลิมศรี หิมพานต์ (2550) การระดมทรัพยากรท้องถิ่นเพื่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้น
พื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย ม.ป.ท.
- ชัยอนันต์ สมุทรวณิช (2543) รายงานการวิจัยระบบการบริหารจัดการเพื่อการจัดสรรทรัพยากร
สำหรับการศึกษาพื้นฐาน 12 ปี ที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.
2542 กรุงเทพมหานคร พิมพ์ดี
- ชฎิล นิ่มนวล (2545) “แนวทางการศึกษาความพร้อมในการบริหารการศึกษาขององค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร
- ชุบ กาญจนประกร (ม.ป.ป.) หลักรัฐประศาสนศาสตร์ เอกสารประกอบคำบรรยาย 2506 อัดสำเนา

- สมาน รังสิโยกฤษณ์ และสุธี สุทธิสมบูรณ์ (2523) *หลักการบริหารเบื้องต้น* พิมพ์ครั้งที่ 4
กรุงเทพมหานคร สำนักงานสวัสดิการ ก.พ.
- คุษฎี ชูชัย (2551) “การศึกษาเปรียบเทียบวิธีระดมทรัพยากรระหว่างโรงเรียนของรัฐและโรงเรียน
เอกชนในจังหวัดเชียงราย” การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
- ทองสุข คุณมาศ (2548) “การศึกษาการระดมทรัพยากรเพื่อใช้ในการศึกษาในสถานศึกษาขั้น
พื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2” วิทยานิพนธ์ปริญญา
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
- นันทยา โสภณสรัญญา (2552) “การระดมทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา
เขตพื้นที่การศึกษอ่างทอง” การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- เนตรนภภรณ์ ปันจะวรรณ (2553) “สภาพการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดมศึกษาจังหวัดพิจิตร เขต 2” การศึกษาค้นคว้าอิสระ
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
- บุญชม ศรีสะอาด (2545) *การวิจัยเบื้องต้น* พิมพ์ครั้งที่ 7 กรุงเทพมหานคร สุวีริยาสาส์น
- เบญจวรรณ อุไรรัตน์ (2551) “การระดมทรัพยากรเพื่อใช้ในการบริหารทางการศึกษาใน
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดพื้นที่การศึกษามุขิรัมย์ เขต 4” วิทยานิพนธ์ปริญญา
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
- ประเสริฐ เชษฐพันธ์ (2546) *การบริหารการศึกษา* กรุงเทพมหานคร ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ประเสริฐ วงศ์เสนา (2552) “สภาพการระดมทรัพยากรในท้องถิ่นเพื่อการบริหารการศึกษา
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2”
วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
- ปรีชา คัมภีร์ปกรณ์ (2547) “การบริหารทรัพยากรการศึกษา” ใน *ประมวลการสอนชุดวิชาการ
บริหารทรัพยากรทางการศึกษา* หน่วยที่ 1 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2542) *การบริหารวิชาการ* กรุงเทพมหานคร พิมพ์ดี

- ปารวี เจริญศ (2548) “กลยุทธ์ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษา
ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 2” วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาบริหารการศึกษา สาขาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน (2545) *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545 – 2550)* กรุงเทพมหานคร สำนักนายกรัฐมนตรี
“พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542” (ฉบับที่ 2) ปรับปรุงแก้ไข พ.ศ.2545 ราชกิจจา
นุเบกษา เล่มที่ 119
- พนมไพร ทิพาลัย (2551) *การระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี ม.ป.ท.*
- พิสิษฐ ภู่ออด (2553) “การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่
การศึกษากทมมหานคร เขต1” วิทยานิพนธ์ปริญญาคุศศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
- ภิญโญ สาธร (2547) *การบริหารงานบุคคล กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช*
- ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ และวิบูลย์ ไตวณะบุตร (2542) *หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา
กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยรามคำแหง*
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2540) *เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการเรียนมัธยมศึกษา
นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์*
_____. (2541) “การบริหารทรัพยากรทางการศึกษา” ใน *แนวการศึกษาชุดวิชาการบริหาร
ทรัพยากรการศึกษา* หน้าที่ 1-15 หน้า 464 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย” (2550) กรุงเทพมหานคร คุรุสภา
- ราชบัณฑิตยสถาน (2542) *พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542* กรุงเทพมหานคร
อักษรเจริญทัศน์
- รุ่ง แก้วแดง (2545) *ปฏิวัติการศึกษาไทย* กรุงเทพมหานคร มติชน
_____. (2546) *โรงเรียนนิติบุคคล กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช*
- วิจิตร ศรีธำ (2544) *ทรัพยากรการบริหารการศึกษา กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช*
- วินิจ เขตจำ (2543) *มนุษย์สัมพันธ์สำหรับผู้บริหารยุคใหม่* กรุงเทพมหานคร โอ.เอส.พรีนติ้งเฮ้าส์

- วีรวัชร สุนทรนันท์ (2551) “การพัฒนาแนวทางการวางแผนการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการบริหารการศึกษาในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยาครุศึกษา โรงเรียนวัดศรีภักดิ์ โรงเรียนวัดท่าใหม่ โรงเรียนวัดท่าระโหลง” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
- ศิริพร สุขสวัสดิ์ (2551) “สภาพปัญหา และความต้องการในการสนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดเชียงราย” การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
- ศุภร บุญราช (2544) “การปฏิบัติและความคาดหวังเกี่ยวกับการระดมทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา (2544) *การเสริมสร้างการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อความเข้มแข็งของชุมชน* กรุงเทพมหานคร ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา
- สมพร แดงสวัสดิ์ (2548) “การศึกษาปัญหาการระดมทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
- สังวาล วุฒิสเลา (2548ก) “การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
- _____ (2548ข.) *การประเมินผลของการลดแหล่งทรัพยากรการเงินของโปรแกรมการเรียนรู้และการฝึกอบรมที่ปรึกษาในแบบโรงเรียนรัฐบาลในรัฐแมตซาชูเซตส์ ม.ป.ท.*
- สาวิตรี อุดมะ (2547) “สภาพและปัญหาการระดมทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดหนองคาย” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยอุดรธานี
- สุทธิวรรณ ดัฒนิจนวนวงศ์ (2546) “การระดมทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษาในสถานศึกษา” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการจัดการสถานศึกษา* หน้าที่ 11 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 (2555) *สภาพการบริการทรัพยากรทางการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ปีงบประมาณ 2555* จันทบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2544) *การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544* กรุงเทพมหานคร วัฒนาพานิช
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (ม.ป.ป.) *แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2542-2559) ฉบับสรุป* กรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545) *เอกสารประกอบการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง หลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษา* กรุงเทพมหานคร องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุ
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษากาการบริหารเขตพื้นที่การศึกษา (2545) *เพื่อคุณภาพการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 2* กรุงเทพมหานคร ภาพพิมพ์
- สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษานครราชสีมาเขต 6 (2551) *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2553* นครราชสีมา ม.ป.ท.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2549) *รายงานสภาวะการศึกษาไทย ปี 2547/2548 รากเหง้าของปัญหาและแนวทางแก้ไข* กรุงเทพมหานคร สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
- อุทัย หิรัญโต (2531) *หลักการบริหารงานบุคคล* พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร โอเดียนสโตร์
- อนุศักดิ์ สมิตสันต์ (2540) *การบริหารวิชาการ ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*
- อำนาจ ไชยปิ่น (2550) “บทบาทของผู้บริหารขั้นพื้นฐานในการระดมทรัพยากรทางการศึกษา กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านด้ายเทพกาญจนอุปถัมภ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เชียงราย เขต 3” การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาคุรุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
- Jones (1981) การวิเคราะห์งานบริหารแบบ POSD CORB และการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการศึกษาของชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษารัฐออลินนอยส์
- John M. Pfifner. and Robert Presthus. (1967). *Public Administration*. 5th ed. New York: The Ronald Press.
- Lyle Yorks. (2005) *Strategic Human Resource Development*. South-West. USA.
www.kongsangsan.com/MMR2013/notok_supattra.docx

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สืบช่วยธรรมมาภิบาล

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือเพื่อการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือการวิจัย

๑. ชื่อ ดร.ประภาศิลป์ ญาติเจริญ
 สถานที่ทำงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต ๒
 จ.จันทบุรี ๒๒๒๐๐
 วุฒิการศึกษา ปรัชญาคุณบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา
 มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ ศึกษานิเทศก์กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผล
 การจัดการศึกษา ผู้รับผิดชอบ กลุ่มงานวัดผลและ
 ประเมินผลการจัดการศึกษา
๒. ชื่อ ว่าที่ร้อยตรีคนัย คำพระ
 ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ โรงเรียน
 สถานที่ทำงาน โรงเรียนบ้านจันทเขลม ตำบลจันทเขลม อำเภอเขาคิชฌกูฏ
 จังหวัดจันทบุรี ๒๒๒๑๐
 วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒบางแสน จังหวัดชลบุรี
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ ผู้บริหารสถานศึกษา ๒๘ ปี
๓. ชื่อ นายประวีร์ บรรจงการ
 ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ โรงเรียน
 สถานที่ทำงาน โรงเรียนวัดตะเคียนทอง ตำบลตะเคียนทอง อำเภอเขาคิชฌกูฏ
 จังหวัดจันทบุรี ๒๒๒๑๐
 วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา
 มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ ผู้บริหารสถานศึกษา ๑๑ ปี

ภาคผนวก ข

สำเนานั่งสือขอความร่วมมือในการวิจัย

ศธ ๐๕๒๒.๑๖ (ป)/

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๒๒ กันยายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.ประกาศิตป์ ญาติเจริญ

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย สิบตำรวจโทเทอดคนรินทร์ อุปลี นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชา บริหาร การศึกษา วิชาเอก - สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา จันทบุรี เขต ๒ ตาม โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวม ข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ชั้นหนึ่งแล้ว แต่ เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและ กระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา ได้ โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของ นักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่นๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึง ขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

อรรถพ จินะวัฒน์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรถพ จินะวัฒน์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕

โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๓

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา ๐๘๕- ๕๓๔๕๐๖๖

ศธ ๐๕๒๒.๑๖ (ป)/

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๒๒ กันยายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน ว่าที่ร้อยตรีคนัย คำพระ

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย สิบตำรวจโทเทอดคนรินทร์ อุปลี นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชา บริหาร การศึกษา วิชาเอก - สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา จันทบุรี เขต ๒ ตาม โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวม ข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ชั้นหนึ่งแล้ว แต่ เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและ กระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา ได้ โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของ นักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่นๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึง ขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

อรรถพร จินะวัฒน์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรถพร จินะวัฒน์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕

โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๓

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา ๐๘๕- ๕๓๔๕๐๖๖

ศษ ๐๕๒๒.๑๖ (ป)/

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๒๒ กันยายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นายประวีร์ บรรจงการ

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย สิบตำรวจโทเทอดคนรินทร์ อุปลี นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชา บริหาร การศึกษา วิชาเอก - สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา จันทบุรี เขต ๒ ตาม โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวม ข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ชั้นหนึ่งแล้ว แต่ เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและ กระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา ได้ โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของ นักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่นๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึง ขอบขุณา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

อรรถพร จินะวัฒน์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรถพร จินะวัฒน์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕

โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๓

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา ๐๘๕- ๕๓๔๕๐๖๖

ศษ ๐๕๒๒.๑๖ (ป)/

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๑๕ มีนาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทดลองเครื่องมือ

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต ๑

ด้วย สิบตำรวจโทเทอดคนรินทร์ อุปลี นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชา
บริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้า
อิสระเรื่อง “สภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต ๒

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องทดลองใช้เครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าจากผู้บริหาร
ในสถานศึกษาของท่านเพื่อให้ได้เครื่องมือวิจัยที่มีคุณภาพ เป็นประโยชน์แก่งานวิชาการต่อไป
ทั้งนี้จะดำเนินการโดยมิให้เป็นการรบกวนเวลาปฏิบัติงาน

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาได้ทดลองใช้
เครื่องมือ ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจาก
ท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

อรรณพ จินะวัฒน์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรณพ จินะวัฒน์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕

โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๓

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา.๐๘๕- ๕๓๔๕๐๖๖

ศษ ๐๕๒๒.๑๖ (ป)/

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๑๕ มีนาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทดลองเครื่องมือ

เรียน ท่านผู้อำนวยการโรงเรียนวัดคลองพลู

ด้วย สิบตำรวจโทเทอดคนรินทร์ อุปถัมภ์ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชา
บริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้า
อิสระเรื่อง “สภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต ๒”

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องทดลองใช้เครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าจากผู้บริหาร
ในสถานศึกษาของท่านเพื่อให้ได้เครื่องมือวิจัยที่มีคุณภาพ เป็นประโยชน์แก่งานวิชาการต่อไป
ทั้งนี้จะดำเนินการโดยมิให้เป็นการรบกวนเวลาปฏิบัติงาน

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาได้ทดลองใช้
เครื่องมือ ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจาก
ท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

อรรณพ จินะวัฒน์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรณพ จินะวัฒน์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕

โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๓

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา.๐๘๕- ๕๓๔๕๐๖๖

ศษ ๐๕๒๒.๑๖ (ป)/

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๑๕ มีนาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทดลองเครื่องมือ

เรียน ท่านผู้อำนวยการโรงเรียนวัดน้ำขุ่น

ด้วย สิบตำรวจโทเทอดคนรินทร์ อุปถัมภ์ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชา
บริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้า
อิสระเรื่อง “สภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต ๒”

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องทดลองใช้เครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าจากผู้บริหาร
ในสถานศึกษาของท่านเพื่อให้ได้เครื่องมือวิจัยที่มีคุณภาพ เป็นประโยชน์แก่งานวิชาการต่อไป
ทั้งนี้จะดำเนินการโดยมิให้เป็นการรบกวนเวลาปฏิบัติงาน

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาได้ทดลองใช้
เครื่องมือ ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจาก
ท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

อรรณพ จินะวัฒน์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรณพ จินะวัฒน์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕

โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๓

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา.๐๘๕- ๕๓๔๕๐๖๖

ศษ ๐๕๒๒.๑๖ (ป)/

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๑๕ มีนาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทดลองเครื่องมือ

เรียน ท่านผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดตะเคียนทอง

ด้วย สิบตำรวจโทเทอดคนรินทร์ อุปถัมภ์ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชา
บริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้า
อิสระเรื่อง “สภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต ๒”

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องทดลองใช้เครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าจากผู้บริหาร
ในสถานศึกษาของท่านเพื่อให้ได้เครื่องมือวิจัยที่มีคุณภาพ เป็นประโยชน์แก่งานวิชาการต่อไป
ทั้งนี้จะดำเนินการโดยมิให้เป็นการรบกวนเวลาปฏิบัติงาน

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาได้ทดลองใช้
เครื่องมือ ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจาก
ท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

อรรณพ จินะวัฒน์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรณพ จินะวัฒน์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕

โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๓

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา.๐๘๕- ๕๓๔๕๐๖๖

ศษ ๐๕๒๒.๑๖ (ป)/

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๑๕ มีนาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทดลองเครื่องมือ

เรียน ท่านผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดทุ่งกะบิล

ด้วย สิบตำรวจโทเทอดคนรินทร์ อุปถัมภ์ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชา
บริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้า
อิสระเรื่อง “สภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต ๒”

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องทดลองใช้เครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าจากผู้บริหาร
ในสถานศึกษาของท่านเพื่อให้ได้เครื่องมือวิจัยที่มีคุณภาพ เป็นประโยชน์แก่งานวิชาการต่อไป
ทั้งนี้จะดำเนินการโดยมิให้เป็นการรบกวนเวลาปฏิบัติงาน

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาได้ทดลองใช้
เครื่องมือ ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจาก
ท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

อรรณพ จินะวัฒน์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรณพ จินะวัฒน์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕

โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๓

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา.๐๘๕- ๕๓๔๕๐๖๖

ศษ ๐๕๒๒.๑๖ (ป)/

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๑๕ มีนาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทดลองเครื่องมือ

เรียน ท่านผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านจันทเขตม

ด้วย สิบตำรวจโทเทอดคนรินทร์ อุปถัมภ์ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชา
บริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้า
อิสระเรื่อง “สภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต ๒”

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องทดลองใช้เครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าจากผู้บริหาร
ในสถานศึกษาของท่านเพื่อให้ได้เครื่องมือวิจัยที่มีคุณภาพ เป็นประโยชน์แก่งานวิชาการต่อไป
ทั้งนี้จะดำเนินการโดยมิให้เป็นการรบกวนเวลาปฏิบัติงาน

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาได้ทดลองใช้
เครื่องมือ ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจาก
ท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

อรรณพ จินะวัฒน์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรณพ จินะวัฒน์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕

โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๓

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา.๐๘๕- ๕๓๔๕๐๖๖

ศธ ๐๕๒๒.๑๖ (ป)/

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๒๕ มีนาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต ๒

ด้วย ข้าพเจ้าสืบตำราวจโทเทอดนรินทร์ อุปลี นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนง
วิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กำลังทำการศึกษา
ค้นคว้าอิสระเรื่อง สภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต ๒

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระจาก ผู้บริหารใน
สถานศึกษา ระดับประถมศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีเขต ๒

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บ
ข้อมูลเพื่อ การศึกษาค้นคว้าอิสระ ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่า
จะได้รับความกรุณา จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

อรรณพ จินะวัฒน์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรณพ จินะวัฒน์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕

โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๓

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา.๐๘๙- ๕๓๔๕๐๖๖

ภาคผนวก ค
คุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย

ตารางวิเคราะห์ความตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา จันทบุรี เขต 2

ข้อ	รายการ	คะแนนความสอดคล้อง ของผู้ทรงคุณวุฒิ				
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม	เฉลี่ย
1. ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล						
1.	โรงเรียนมีการวางแผน สำรวจปัญหาความต้องการ อัตรากำลังตามความต้องการของชุมชน สถานศึกษา ตามความรู้ความสามารถ และความเหมาะสม	+1	+1	0	3	.06
2.	โรงเรียนจัดหาบุคลากรที่สอดคล้องตามวิชาเอกหรือมีความถนัดเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน	+1	0	+1	3	.06
3.	โรงเรียนมีการประสานงานกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อสรรหา คัดเลือก บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในสาขาวิชาที่ขาดแคลนตามความต้องการของสถานศึกษา	+1	+1	0	3	.06
4.	โรงเรียนมีการปฐมนิเทศครู บุคลากร ที่ได้รับการบรรจุแต่งตั้งอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง	+1	+1	+1	3	1
5.	โรงเรียนมีการมอบหมายงานในหน้าที่ งานนอกเวลา ตามความรู้ความสามารถ และความเหมาะสมของครู	+1	+1	+1	3	1
6.	โรงเรียนมีการพัฒนาส่งเสริมครูบุคลากรเข้ารับการอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง	+1	+1	+1	3	1
7.	โรงเรียนมีการประเมินผลงาน นิเทศ และการปฏิบัติหน้าที่ของครู ตลอดทุกภาค/ปีการศึกษา	+1	+1	+1	3	1
8.	โรงเรียนจัดสวัสดิการ ให้ขวัญกำลังใจ อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ และการรักษาระเบียบวินัยในการอยู่ร่วมกันของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	3	1
9.	โรงเรียนนำผลการประเมินตลอดจนข้อเสนอแนะต่างๆ มาปรับปรุง แก้ไข และเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการในปีต่อไป	+1	+1	+1	3	1

ข้อ	รายการ	คะแนนความสอดคล้อง ของผู้ทรงคุณวุฒิ				
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม	เฉลี่ย
10	โรงเรียนมีการรายงานผลการบริหารทรัพยากรด้านบุคคล ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ชุมชน และผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	3	1
2. ด้านการบริหารงบประมาณ						
11	โรงเรียนมีการประชุมวางแผน และเสนอของบประมาณโดยจัดทำเป็น โครงการต่างๆทุกภาคปีการศึกษา	+1	+1	+1	3	1
12	โรงเรียนมีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี และแผนการบริหารงานด้านงบประมาณอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	3	1
13	โรงเรียนมีการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีและแผนการบริหารงานด้านงบประมาณ	+1	+1	+1	3	1
14	โรงเรียนได้รับการจัดสรรงบประมาณเพียงพอต่อการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	+1	+1	+1	3	1
15	โรงเรียนมีการประชุมชี้แจงการใช้จ่ายงบประมาณให้ถูกต้องตามกฎระเบียบว่าด้วยการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีทุกปีการศึกษา	+1	+1	+1	3	1
16	โรงเรียนมีการดำเนินการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาทุกภาคปีการศึกษา	+1	+1	+1	3	1
17	โรงเรียนมีการระดมทรัพยากร และการสรรหางบประมาณเพื่อช่วยสนับสนุนการจัดการศึกษาจากชุมชน องค์กรต่างๆทั้งภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเอกชนมาโดยตลอด	+1	+1	+1	3	1
18	โรงเรียนจัดทำข้อมูลแหล่งงบประมาณจากภายใน และภายนอกชุมชนที่สามารถให้ความช่วยเหลือสนับสนุนการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบและครบถ้วน	+1	+1	+1	3	1
19	โรงเรียนมีการแต่งตั้งมอบหมายบุคลากร เพื่อรับผิดชอบในการประสานงานการบริหารงานด้านงบประมาณจากภายในและภายนอกชุมชน เพื่อการสนับสนุนการศึกษา	+1	+1	+1	3	1

ข้อ	รายการ	คะแนนความสอดคล้อง ของผู้ทรงคุณวุฒิ				
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม	เฉลี่ย
20	โรงเรียนมีการจัดเก็บข้อมูล สรุปและประเมินผลการบริหารงานด้านงบประมาณอย่างเป็นระบบ	+1	+1	+1	3	1
21	21.โรงเรียนมีการรายงานผลการบริหารด้านงบประมาณให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบ	+1	+1	+1	3	1
3.ด้านการบริหารวัสดุอุปกรณ์						
22	โรงเรียนมีการสำรวจข้อมูลความต้องการวัสดุอุปกรณ์ที่ขาดแคลนและจำเป็นรวมทั้งนำข้อมูลผลการประเมินมาวิเคราะห์ถึงปัญหา สาเหตุ ความจำเป็น และความต้องการมาปรับปรุงหาแนวทางแก้ไขปัญหา	+1	+1	+1	3	1
23	โรงเรียนจัดทำแผนการวิเคราะห์และการสรรหาวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นนำมาใช้ในการจัดการศึกษา	+1	+1	+1	3	1
24	โรงเรียนมีการแต่งตั้งมอบหมายบุคลากรเพื่อรับผิดชอบในการประสานงานการบริหารด้านวัสดุอุปกรณ์จากภายในและภายนอกชุมชนเพื่อการสนับสนุนการศึกษา	+1	+1	+1	3	1
25	โรงเรียนมีการพัฒนาปรับปรุงซ่อมแซมวัสดุอุปกรณ์ต่างๆให้สามารถนำมาใช้การได้ตลอดเวลา	+1	+1	+1	3	1
26	โรงเรียนมีการจัดทำแผนควบคุมการใช้วัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนคู่มือการใช้ เอกสารการรับมอบ การยืม การส่งให้สะดวกในการใช้บริการ และเป็นปัจจุบัน	+1	+1	+1	3	1
27	โรงเรียนระดมความคิดเห็นจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชน เพื่อการวางแผนบริหารวัสดุอุปกรณ์จากแหล่งต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกชุมชน	+1	+1	+1	3	1
28	โรงเรียนดำเนินการตามแผนกิจกรรมที่กำหนดไว้ในแผนการบริหารด้านวัสดุอุปกรณ์ครบถ้วนและต่อเนื่อง	+1	+1	+1	3	1

ข้อ	รายการ	คะแนนความสอดคล้อง ของผู้ทรงคุณวุฒิ				
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม	เฉลี่ย
29	โรงเรียนมีการประเมินผลการบริหารด้านวัสดุอุปกรณ์อย่างเป็นระบบ	+1	+1	+1	3	1
30	โรงเรียนมีการรายงานผลการบริหารด้านวัสดุอุปกรณ์ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบ	+1	+1	+1	3	1
4.ด้านการบริหารวัสดุอุปกรณ์						
31	โรงเรียนมีการสำรวจปัญหาในการวางแผนการบริหารด้านอาคารสถานที่เพื่อการบริหารสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1
32	โรงเรียนมีการประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อวิเคราะห์ความต้องการทรัพยากรที่จำเป็นและขาดแคลน เช่น ในด้านอาคารสถานที่อย่างเป็นระบบ	+1	+1	+1	3	1
33	โรงเรียนมีการระดมเงินทุนงบประมาณสนับสนุนด้านอาคารสถานที่ และการสาธารณูปโภคต่างๆจากผู้ปกครอง ชุมชนองค์กรต่างๆทั้งภาครัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	+1	+1	+1	3	1
34	โรงเรียนมีการจัดสรร การใช้บริการอาคารสถานที่ และอาคารประกอบการให้กับชุมชน หน่วยงานต่างๆอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง	+1	+1	+1	3	1
35	โรงเรียนมีการดูแลรักษา ปรับปรุงซ่อมแซมอาคารสถานที่ และอาคารประกอบการให้สามารถใช้งานได้อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง	+1	+1	+1	3	1
36	โรงเรียนจัดเก็บข้อมูล สรุปและประเมินผลการบริหารทรัพยากรเพื่อการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในด้านอาคารสถานที่อย่างเป็นระบบ	+1	+1	+1	3	1

ข้อ	รายการ	คะแนนความสอดคล้อง ของผู้ทรงคุณวุฒิ				
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม	เฉลี่ย
37	โรงเรียนมีการรายงานผลการบริหารอาคารสถานที่ของโรงเรียนที่ดำเนินการในแต่ละปีให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบ	+1	+1	+1	3	1

ค่าความเที่ยง

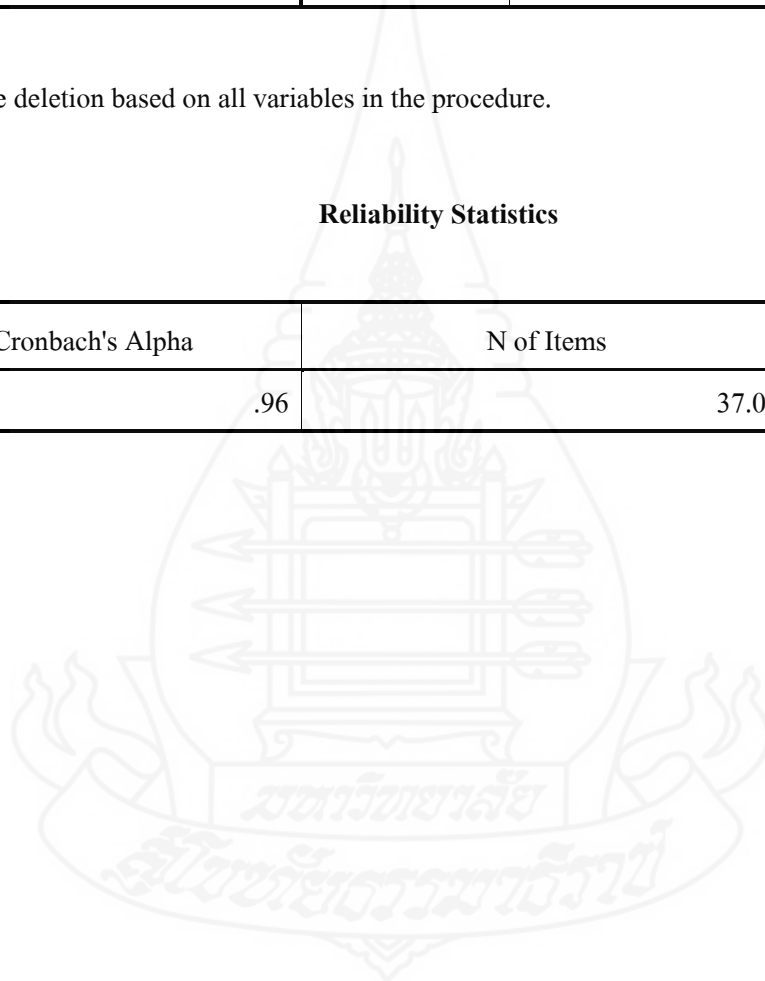
Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded(a)	0	.0
	Total	30	100.0

a Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.96	37.00

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
No1	140.233	308.392	.610	.958
No2	140.533	305.085	.685	.958
No3	139.967	316.723	.392	.959
No4	140.367	312.378	.605	.958
No5	139.833	316.764	.526	.959
No6	139.667	319.402	.401	.959
No7	140.000	312.207	.677	.958
No8	140.000	313.793	.611	.958
No9	140.100	310.724	.778	.958
No10	140.167	318.558	.553	.958
No11	140.100	306.714	.740	.957
No12	139.900	311.128	.704	.958
No13	139.800	315.407	.528	.958
No14	140.867	316.602	.413	.959
No15	140.067	312.340	.628	.958
No16	139.933	308.754	.683	.958
No17	139.967	318.240	.487	.959
No18	140.200	308.786	.702	.957
No19	140.033	304.102	.787	.957
No20	139.933	313.444	.629	.958
No21	140.033	317.137	.539	.958
No22	140.000	315.448	.505	.959
No23	140.400	306.524	.702	.957
No24	140.067	313.858	.611	.958
No25	140.000	310.000	.674	.958
No26	140.200	316.441	.486	.959
No27	140.333	308.713	.670	.958

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
No28	140.167	301.592	.813	.957
No29	140.400	303.214	.746	.958
No30	140.300	303.941	.737	.958
No31	139.933	317.030	.575	.958
No32	140.267	305.513	.725	.957
No33	140.233	322.047	.306	.960
No34	140.133	307.499	.698	.957
No35	139.767	321.151	.385	.959
No36	140.033	317.551	.519	.959
No37	140.067	310.685	.651	.958

ภาคผนวก ง
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

หมายเลขแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ แขนงวิชาบริหารการศึกษา
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย บัณฑิตศึกษา

เรื่องการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

คำชี้แจง

1. การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จันทบุรี เขต 2 และ (2) เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จันทบุรี เขต 2 ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตาม เพศ และประสบการณ์ในการทำงาน มี 3 ตอน ดังนี้
  - ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
  - ตอนที่ 2 สภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จันทบุรี เขต 2
2. กรุณาตอบแบบสอบถามตามสภาพความเป็นจริงอย่างครบถ้วน เพื่อประโยชน์ในการรวบรวมข้อมูลที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
3. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนี้ เพื่อการวิจัยในภาพรวมเท่านั้น ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมิได้มีผลกระทบใดๆ ต่อผู้ตอบแบบสอบถาม

ขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามครั้งนี้เป็นอย่างสูง

สืบทารวจโทเทอดนรินทร์ อุปลี

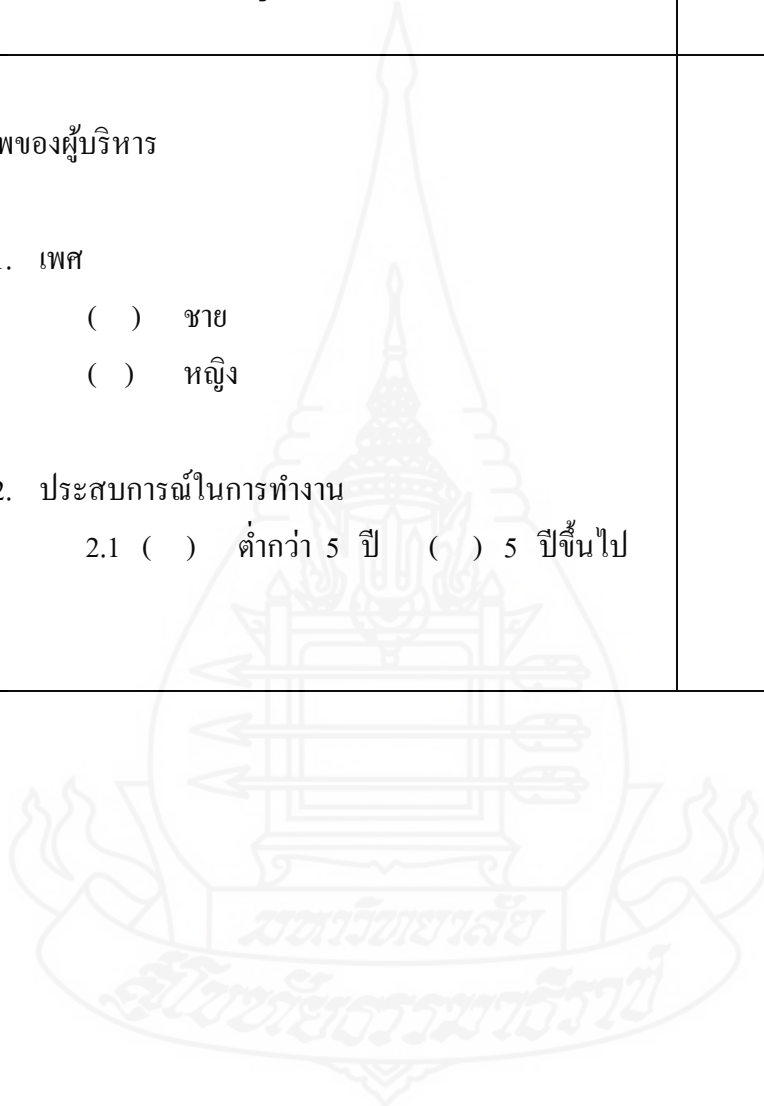
นักศึกษาระดับปริญญาโท แขนงวิชาบริหารการศึกษา
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ตอนที่ 1

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ใน ( ) หน้าข้อความเพื่อวัดสถานภาพของท่านตามความเป็นจริง

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	สำหรับผู้วิจัย □□□
สถานภาพของผู้บริหาร 1. เพศ ( ) ชาย ( ) หญิง 2. ประสบการณ์ในการทำงาน 2.1 ( ) ต่ำกว่า 5 ปี ( ) 5 ปีขึ้นไป	

ตอนที่ 2

สภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ท่านเห็นว่าเป็นสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ของท่านที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อ ที่	สภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา	ระดับสภาพการบริหารทรัพยากร					สำหรับ ผู้วิจัย
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
0	<u>ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล</u> โรงเรียนมีการวางแผน สํารวจปัญหาความต้องการอัตรากำลังตามความต้องการของชุมชน สถานศึกษา ตามความรู้ความสามารถ และความเหมาะสม		✓				

จากตัวอย่าง แสดงว่า ข้อ 0 โรงเรียนมีการวางแผน สํารวจปัญหาความต้องการ และกำหนดตำแหน่งอัตรากำลังตามความต้องการของชุมชน สถานศึกษา ตามความรู้ความสามารถ และความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก

ข้อที่	สภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา	ระดับสภาพการบริหารทรัพยากร					สำหรับ ผู้วิจัย
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
1	<u>ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล</u> โรงเรียนมีการวางแผน สํารวจปัญหาความต้องการอัตรากำลังตามความต้องการของชุมชน สถานศึกษา ตามความรู้ความสามารถ และความเหมาะสม						

ข้อที่	สภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา	ระดับสภาพการบริหารทรัพยากร					สำหรับ ผู้วิจัย
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
2	โรงเรียนจัดหาบุคลากรที่สอนตรงตามวิชาเอกหรือมีความถนัดเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน						
3	โรงเรียนมีการประสานงานกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อสรรหากัดเลือกบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในสาขาวิชาที่ขาดแคลนตามความต้องการของสถานศึกษา						
4	โรงเรียนมีการปฐมนิเทศครู บุคลากร ที่ได้รับการบรรจุแต่งตั้ง อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง						
5	โรงเรียนมีการมอบหมายงานในหน้าที่งานนอกเวลา ตามความรู้ความสามารถและความเหมาะสมของครู						
6	โรงเรียนมีการพัฒนาส่งเสริมครูบุคลากรเข้ารับการอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง						
7	โรงเรียนมีการประเมินผลงาน นิเทศและการปฏิบัติหน้าที่ของครู ตลอดทุกภาคปีการศึกษา						
8	โรงเรียนจัดสวัสดิการ ให้ขวัญกำลังใจอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ และการรักษาระเบียบวินัยในการอยู่ร่วมกันของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง						

ข้อที่	สภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา	ระดับสภาพการบริหารทรัพยากร					สำหรับผู้วิจัย
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
9	โรงเรียนนำผลการประเมินตลอดจนข้อเสนอแนะต่างๆมาปรับปรุงแก้ไข และเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการในปีต่อไป						
10	โรงเรียนมีการรายงานผลการบริหารทรัพยากรด้านบุคคล ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ชุมชน และผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบอย่างสม่ำเสมอ						
11	<u>ด้านการบริหารงบประมาณ</u> โรงเรียนมีการประชุมวางแผน และเสนอของบประมาณ โดยจัดทำเป็นโครงการต่างๆทุกภาคปีการศึกษา						
12	โรงเรียนมีการประชุมวางแผน และเสนอของบประมาณ โดยจัดทำเป็นโครงการต่างๆทุกภาคปีการศึกษา						
13	โรงเรียนมีการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีและแผนการบริหารงานด้านงบประมาณ						
14.	โรงเรียนได้รับการจัดสรรงบประมาณเพียงพอต่อการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน						
15	โรงเรียนมีการประชุมชี้แจงการใช้จ่ายงบประมาณให้ถูกต้องตามกฎระเบียบว่าด้วยการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีทุกปีการศึกษา						

ข้อที่	สภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา	ระดับสภาพการบริหารทรัพยากร					สำหรับผู้วิจัย
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
16	โรงเรียนมีการดำเนินการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาทุกภาคปีการศึกษา						
17	โรงเรียนมีการระดมทรัพยากร และสรรหางบประมาณเพื่อช่วยสนับสนุนการจัดการศึกษาจากชุมชน องค์กรต่างๆทั้งภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเอกชนมาโดยตลอด						
18	โรงเรียนจัดทำข้อมูลแหล่งงบประมาณจากภายใน และภายนอกชุมชนที่สามารถให้ความช่วยเหลือสนับสนุนการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบและครบถ้วน						
19	โรงเรียนมีการแต่งตั้งมอบหมายบุคลากร เพื่อรับผิดชอบในการประสานงานการบริหารงานด้านงบประมาณจากภายในและภายนอกชุมชน เพื่อการสนับสนุนการศึกษา						
20	โรงเรียนมีการจัดเก็บข้อมูล สรุปและประเมินผลการบริหารงานด้านงบประมาณอย่างเป็นระบบ						
21	โรงเรียนมีการรายงานผลการบริหารงานงบประมาณให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบ						

ข้อที่	สภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา	ระดับสภาพการบริหารทรัพยากร					สำหรับผู้วิจัย
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
22.	<u>ด้านการบริหารวัสดุอุปกรณ์</u> โรงเรียนมีการสำรวจข้อมูลความต้องการวัสดุอุปกรณ์ที่ขาดแคลนและจำเป็นรวมทั้งนำข้อมูลผลการประเมินมาวิเคราะห์ถึงปัญหา สาเหตุ ความจำเป็น และความต้องการมาปรับปรุงหาแนวทางแก้ไขปัญหา						
23.	โรงเรียนจัดทำแผนการวิเคราะห์และการสรรหาวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นนำมาใช้ในการจัดการศึกษา						
24.	โรงเรียนมีการแต่งตั้งมอบหมายบุคลากรเพื่อรับผิดชอบในการประสานงานการบริหารด้านวัสดุอุปกรณ์จากภายในและภายนอกชุมชนเพื่อการสนับสนุนการศึกษา						
25	โรงเรียนมีการพัฒนาปรับปรุงซ่อมแซมวัสดุอุปกรณ์ต่างๆให้สามารถนำมาใช้การได้ตลอดเวลา						
26	โรงเรียนมีการจัดทำแผนควบคุมการใช้วัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนคู่มือการใช้ เอกสารการรับมอบ การยืม การส่งให้ สะดวกในการใช้บริการ และเป็นปัจจุบัน						
27	โรงเรียนระดมความคิดเห็นจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชน เพื่อการวางแผนบริหารวัสดุอุปกรณ์จากแหล่งต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกชุมชน						

ข้อที่	สภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา	ระดับสภาพการบริหารทรัพยากร					สำหรับผู้วิจัย
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
28	โรงเรียนดำเนินการตามแผนกิจกรรมที่กำหนดไว้ในแผนการบริหารด้านวัสดุอุปกรณ์ครบถ้วนและต่อเนื่อง						
29	โรงเรียนมีการประเมินผลการบริหารด้านวัสดุอุปกรณ์อย่างเป็นระบบ						
30	โรงเรียนมีการรายงานผลการบริหารด้านวัสดุอุปกรณ์ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบ						
31	ด้านการบริหารอาคารสถานที่ โรงเรียนมีการสำรวจปัญหาในการวางแผนการบริหารด้านอาคารสถานที่เพื่อการบริหารสถานศึกษา						
32	โรงเรียนมีการประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อวิเคราะห์ความต้องการทรัพยากรที่จำเป็นและขาดแคลน เช่น ในด้านอาคารสถานที่อย่างเป็นระบบ						
33	โรงเรียนมีการระดมเงินทุนงบประมาณสนับสนุนด้านอาคารสถานที่ และการสาธารณูปโภคต่างๆจากผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรต่างๆทั้งภาครัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น						
34	โรงเรียนมีการจัดสรร การใช้บริการอาคารสถานที่ และอาคารประกอบการให้กับชุมชน หน่วยงานต่างๆอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง						

ข้อที่	สภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา	ระดับสภาพการบริหารทรัพยากร					สำหรับผู้วิจัย
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
35	โรงเรียนมีการดูแลรักษา ปรับปรุง ซ่อมแซมอาคารสถานที่ และอาคารประกอบทำให้สามารถใช้งานได้อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง						
36	โรงเรียนจัดเก็บข้อมูล สรุปและประเมินผลการบริหารทรัพยากรเพื่อการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในด้านอาคารสถานที่อย่างเป็นระบบ						
37	โรงเรียนมีการรายงานผลการบริหารอาคารสถานที่ของโรงเรียนที่ดำเนินการในแต่ละปีให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบ						

ภาคผนวก จ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

Frequencies

Statistics

		SEX	EXP
N	Valid	86	86
	Missing	0	0

Frequency Table

SEX

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ชาย	54	62.80	62.80	62.80
	หญิง	32	37.20	37.20	100.00
Total		86	100.0	100.0	

EXP

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	น้อยกว่า 5 ปี	11	12.80	12.80	12.80
	มากกว่า 5 ปี	75	87.20	87.20	100.00
Total		86	100.0	100.0	

ตอนที่ 2 สภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

ตอนที่ 2.1 สภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ภาพรวม

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
sum1	86	3.20	5.00	3.99	.36
sum2	86	2.64	5.00	3.99	.38
sum3	86	3.33	5.00	3.93	.33
sum4	86	3.00	5.00	3.99	.42
Valid N (listwise)	86				

ตอนที่ 2.1 สภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 รายด้าน

ด้านที่ 1 ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
No1	86	1	5	3.93	.65
No2	86	1	5	3.71	.84
No3	86	1	5	4.05	.77
No4	86	1	5	3.87	.61
No5	86	3	5	4.21	.53
No6	86	3	5	4.40	.60
No7	86	3	5	4.02	.63

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
No8	86	3	5	4.00	.55
No9	86	2	5	3.90	.51
No10	86	3	5	3.84	.57
Valid N (listwise)	86				

ด้านที่ 2 ด้านการบริหารงบประมาณ

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
No11	86	1	5	4.06	.69
No12	86	3	5	4.07	.66
No13	86	3	5	4.23	.55
No14	86	1	5	3.41	.69
No15	86	1	5	4.03	.58
No16	86	1	5	4.09	.66
No17	86	3	5	4.05	.65
No18	86	1	5	3.88	.69
No19	86	1	5	4.03	.68
No20	86	3	5	4.05	.43
No21	86	3	5	4.01	.52
Valid N (listwise)	86				

ด้านที่ 3 ด้านการบริหารวัสดุอุปกรณ์

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
No22	86	3	5	4.02	.65
No23	86	3	5	3.84	.63
No24	86	3	5	4.02	.53
No25	86	3	5	4.02	.53
No26	86	3	5	3.90	.51
No27	86	3	5	3.88	.56
No28	86	3	5	4.00	.51
No29	86	3	5	3.85	.56
No30	86	3	5	3.87	.57
Valid N (listwise)	86				

ด้านที่ 4 ด้านการบริหารอาคารสถานที่

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
No31	86	3	5	4.06	.56
No32	86	3	5	3.88	.58
No33	86	3	5	4.00	.61
No34	86	3	5	4.02	.61
No35	86	3	5	4.15	.62
No36	86	3	5	3.88	.52
No37	86	3	5	3.92	.51
Valid N (listwise)	86				

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยตามสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามเพศ และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 3.1 การเปรียบเทียบสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามเพศ ภาพรวม และรายด้าน

Group Statistics

	SEX	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล	male	54	3.9630	.33551	.04566
	female	32	4.0406	.39420	.06969
ด้านการบริหารงบประมาณ	male	54	3.9714	.30528	.04154
	female	32	4.0284	.47962	.08479
ด้านการบริหารวัสดุอุปกรณ์	male	54	3.9156	.32082	.04366
	female	32	3.9653	.35073	.06200
ด้านการบริหารอาคารสถานที่	male	54	3.9709	.38988	.05306
	female	32	4.0179	.46716	.08258
ภาพรวม	male	54	3.9552	.27847	.03790
	female	32	4.0130	.37034	.06547

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2- tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
ด้านการบริหารทรัพยากร บุคคล	Equal variances assumed	.729	.396	.972	84	.334	-.0777	.07993	-.23661	.08129
	Equal variances not assumed			.932	57.166	.355	-.0777	.08331	-.24448	.08915
ด้านการบริหาร งบประมาณ	Equal variances assumed	2.955	.089	.674	84	.502	-.0570	.08457	-.22520	.11114
	Equal variances not assumed			.604	46.116	.549	-.0570	.09442	-.24707	.13301
ด้านการบริหารวัสดุ อุปกรณ์	Equal variances assumed	.004	.948	.670	84	.505	-.0496	.07410	-.19700	.09772
	Equal variances not assumed			.655	60.644	.515	-.0496	.07583	-.20129	.10201

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2- tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
ด้านการบริหารอาคาร สถานที่	Equal variances assumed	1.229	.271	.501	84	.618	-.0470	.09371	-.23331	.13939
	Equal variances not assumed			.478	56.265	.634	-.0470	.09816	-.24357	.14965
ภาพรวม	Equal variances assumed	2.642	.108	.822	84	.414	-.0578	.07039	-.19779	.08215
	Equal variances not assumed			.764	51.849	.448	-.0578	.07564	-.20962	.09398

ตอนที่ 3.2 การเปรียบเทียบสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกประสบการณ์ในการทำงาน ภาพรวม และรายด้าน

Group Statistics

	EXP	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล	less 5 years	11	3.5636	.18040	.05439
	more 5 years	75	4.0547	.33422	.03859
ด้านการบริหารงบประมาณ	less 5 years	11	3.6446	.11100	.03347
	more 5 years	75	4.0436	.37642	.04347
ด้านการบริหารวัสดุอุปกรณ์	less 5 years	11	3.5253	.11212	.03380
	more 5 years	75	3.9941	.30940	.03573
ด้านการบริหารอาคารสถานที่	less 5 years	11	3.5844	.10009	.03018
	more 5 years	75	4.0476	.41439	.04785
ภาพรวม	less 5 years	11	3.5795	.06633	.02000
	more 5 years	75	4.0350	.29396	.03394

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2- tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
ด้านการบริหารทรัพยากร บุคคล	Equal variances assumed	2.434	.122	-4.755	84	.000	-.4910	.10326	-.69636	-.28570
	Equal variances not assumed			-7.362	21.853	.000	-.4910	.06669	-.62940	-.35266
ด้านการบริหาร งบประมาณ	Equal variances assumed	5.494	.021	-3.478	84	.001	-.3990	.11474	-.62718	-.17084
	Equal variances not assumed			-7.273	52.137	.000	-.3990	.05486	-.50908	-.28893
ด้านการบริหารวัสดุ อุปกรณ์	Equal variances assumed	2.982	.088	-4.956	84	.000	-.4688	.09459	-.65692	-.28072
	Equal variances not assumed			-9.532	38.349	.000	-.4688	.04918	-.56836	-.36928

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2- tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
ด้านการบริหารอาคาร สถานที่	Equal variances assumed	7.310	.008	-3.674	84	.000	-.4632	.12607	-.71391	-.21250
	Equal variances not assumed			-8.188	66.599	.000	-.4632	.05657	-.57613	-.35027
ภาพรวม	Equal variances assumed	7.243	.009	-5.096	84	.000	-.4555	.08939	-.63327	-.27776
	Equal variances not assumed			-	70.988	.000	-.4555	.03940	-.53407	-.37696
				11.562						

ภาคผนวก ฉ

การกำหนดสัดส่วนจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดสัดส่วนตามตารางจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารในสถานศึกษา
ระดับประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ดังนี้

อำเภอ	จำนวน สถานศึกษา	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
		ผู้บริหาร	รวม	ผู้บริหาร	รวม
1.ขลุง	25	25	25	18	18
2.แหลมสิงห์	15	15	15	13	13
3.โป่งน้ำร้อน	25	25	25	19	19
4.มะขาม	12	12	12	10	10
5.สอยดาว	20	20	20	15	15
6.เขาคิชฌกูฏ	11	11	11	11	11
รวม 6	108	108	108	86	86

ตารางที่ 2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้บริหารในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีเขต 2
โดยกำหนดสัดส่วนตามตาราง ดังนี้

โรงเรียน	ผู้บริหาร	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1.วัดเกษียณหัก	1	1
2.วัดซึ่งบน	1	
3.วัดอิมัง	1	1
4.บ้านช้างข้าม	1	
5.วัดตะปอนใหญ่	1	1
6.บ้านหนองเสม็ด	1	1
7.วัดวันยาวล่าง	1	
8.วัดซึ่งล่าง	1	1
9.วัดสะตอน้อย	1	1
10.บ้านหนองระหาน	1	1
11.มิตรภาพ 20	1	1

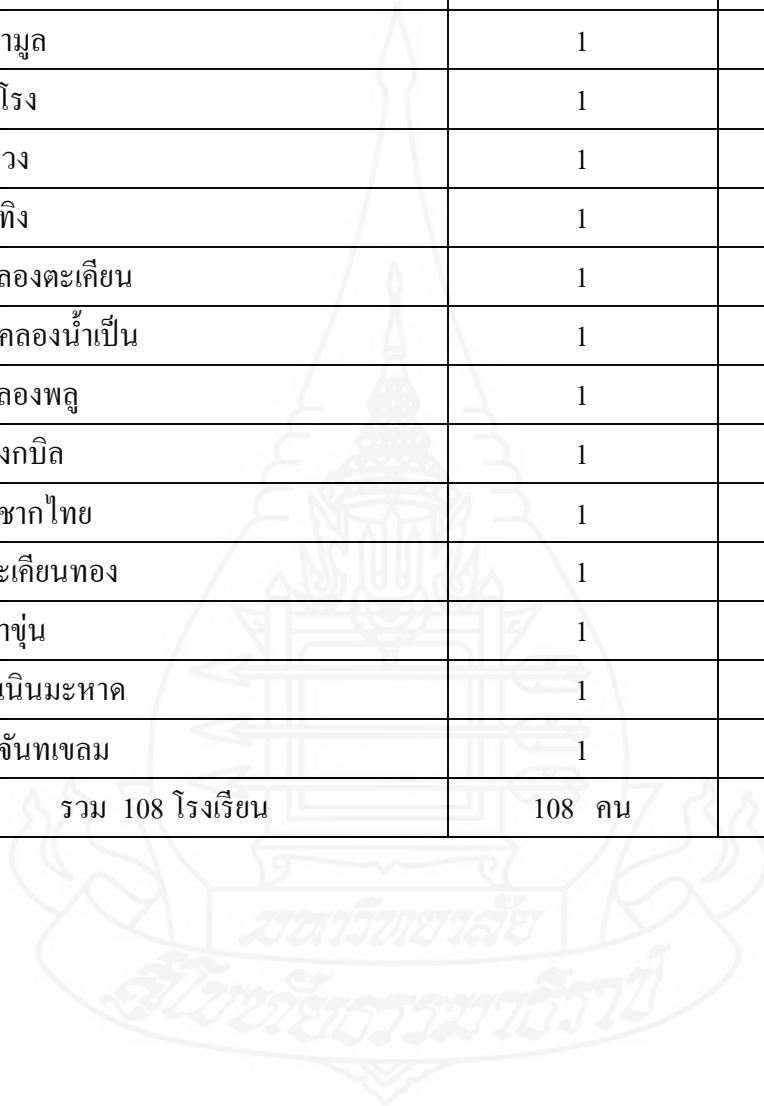
โรงเรียน	ผู้บริหาร	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
12.บ้านบ่อ	1	1
13.บ้านทรัพย์สินพูน	1	
14.วัดวังสรรพรส	1	1
15.บ้านโชคดี	1	
16.วัดเกาะจิก	1	
17.วัดบางชัน	1	1
18.บ้านท่าหาหย่าง	1	
19.วัดตะปอนน้อย	1	1
20.วัดมาบไผ่	1	1
21.บ้านเขาทอง	1	1
22.บ้านตรอกนอง	1	1
23.วัดตกพรม	1	1
24.วัดเวฬุวัน	1	1
25.บ้านบ่อเวฬุ	1	1
26.บ้านหนองสลอด	1	1
27.บ้านมะขาม	1	1
28.วัดวังจะอ้าย	1	1
29.วัดบ้านอ่าง	1	1
30.วัดทุ่งบอน	1	
31.วัดมะทาย	1	1
32.บ้านทัพนคร	1	1
33.วัดโป่ง	1	
34.วัดทุ่งเพล	1	1
35.บ้านวังตัก	1	1
36.วัดน้ำรัก	1	1
37.วัดขนุน	1	1
38.วัดปากน้ำ	1	1

โรงเรียน	ผู้บริหาร	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
39.ปากน้ำแหลมสิงห์	1	1
40.บ้านคลองกลอย	1	1
41.วัดท่าเขา	1	1
42.บ้านแหลมสิงห์	1	1
43.บ้านเกาะเปริด	1	
44.วัดเขาดานหน่วย	1	1
45.บ้านคลองใหญ่	1	1
46.บ้านอิมุย	1	
47.บ้านน้ำตกพลั่ว	1	1
48.พลั่ว	1	1
49.วัดหนองซุ้ม	1	1
50.วัดบางกะไชย	1	1
51.วัดท่าหัวแหวน	1	1
52.วัดบางสระเก้า	1	1
53.วัดทับไทร	1	1
54.บ้านทุ่งกร่าง	1	1
55.บ้านคงจิก	1	
56.บ้านทุ่งม่วง	1	1
57.บ้านคลองตาก	1	1
58.บ้านทรัพย์ประเมิน	1	
59.บ้านเขาหอม	1	1
60.บ้านสามสิบพัฒนา	1	1
61.บ้านใหม่	1	1
62.บ้านโพธิ์	1	1
63.บ้านจางวาง	1	
64.บ้านนาสนาด์	1	1
65.บ้านคลองบอน	1	

โรงเรียน	ผู้บริหาร	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
66.ราษฎร์พัฒนาสามัคคี	1	1
67.บ้านแปลง	1	1
68.บ้านคลองคด	1	
69.บ้านเนินดินแดง	1	1
70.บ้านแหลม	1	1
71.บ้านหนองบอน	1	1
72.บ้านคลองใหญ่	1	1
73.วัดฝักกาด	1	
74.วัดพังอน	1	1
75.บ้านโป่งน้ำร้อน	1	1
76.บ้านป่านหม้อ	1	1
77.บ้านป่าวิไล	1	1
78.บ้านกระทิงทอง	1	
79. โฉมวินทะ	1	1
80.บ้านเขาแก้ว	1	1
81.บ้านทับสงฆ์	1	1
82.บ้านโป่งเจริญชัย	1	
83.บ้านไทรงาม	1	1
84.สตรีวิทยาอุปลัมภ์ 2	1	1
85.บ้านสวนส้ม	1	1
86.ส.ไทยเสรีฯ	1	1
87.หนองมะค่า	1	
88.บ้านซำตารี	1	1
89.บ้านไผ่ล้อมสามัคคี	1	
90.สังวาลวิทย์ 6	1	1
91.บ้านประดง	1	1
92.บ้านสมเด็จพระเจ้าพระยา	1	

โรงเรียน	ผู้บริหาร	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
93.บ้านตาเรือง	1	1
94.บ้านทับช้าง	1	1
95.บ้านทรัพย์เจริญ	1	1
96.บ้านตามูล	1	1
97.วัดสำโรง	1	1
98.วัดพลวง	1	1
99.วัดกะทิง	1	1
100.วัดคลองตะเคียน	1	1
101.บ้านคลองน้ำเป็น	1	1
102.วัดคลองพลู	1	1
103.วัดทุ่งกบิล	1	1
104.บ้านชากไทย	1	1
105.วัดตะเคียนทอง	1	1
106.วัดน้ำขุ่น	1	1
107.บ้านเนินมะหาด	1	1
108.บ้านจันทเขลม	1	1
รวม 108 โรงเรียน	108 คน	86 คน

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ-สกุล	สิบคำรวจโทเทอดนรินทร์ อุปลี
วัน เดือน ปีเกิด	5 พฤศจิกายน 2506
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
ประวัติการศึกษา	ปริญญาตรีการศึกษามัธยมศึกษา (กศ.บ.) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขต มหาสารคาม พ.ศ. 2529 ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (ศษ.ม.) บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช พ.ศ. 2557
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนวัดคลองพลู ตำบลคลองพลู อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี
ตำแหน่ง	ครูชำนาญการพิเศษ (คศ.3)

